

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

BIL ADDYSG (CYMRU)

Memorandwm Esboniadol
yn ymgorffori'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol
a'r Nodiadau Esboniadol

Mawrth 2014

Memorandwm Esboniadol i'r Bil Addysg (Cymru)

Paratowyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Adran Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Cafodd ei baratoi'n wreiddiol a'i osod yn unol â Rheol Sefydlog 26.6 ym mis Gorffennaf 2013, ac mae Memorandwm diwygiedig yn cael ei osod nawr yn unol â Rheol Sefydlog 26.28.

Datganiad yr Aelod

Yn fy marn i mae darpariaethau'r Bil Addysg (Cymru), a gyflwynwyd gennyf ar 1 Gorffennaf 2013, o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

HUW LEWIS AC

Y Gweinidog Addysg a Sgiliau
Yr Aelod Cynulliad sy'n gyfrifol am y Bil

4 Mawrth 2014

Cynnwys

RHAN 1

1. Disgrifiad
2. Y cefndir deddfwriaethol
3. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael
4. Ymgynghori
5. Pŵer i lunio is-ddeddfwriaeth

RHAN 2 - ASESIAD EFFAITH RHEOLEIDDIOL

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol
7. Yr opsiynau
8. Costau a manteision
9. Asesiad o'r gystadleuaeth
10. Adolygu ar ôl gweithredu

ATODIAD 1 – Nodiadau Esboniadol

ATODIAD 2 – Tabl Tarddiadau

ATODIAD 3 – Cyngor y Gweithlu Addysg – Model Ffioedd Economaidd

1. Disgrifiad

1. Mae Llywodraeth Cymru drwy'r Bil Addysg (Cymru) ('y Bil') yn ceisio deddfu yn y meysydd a ganlyn:
 - Cyngor y Gweithlu Addysg – cofrestru a rheoleiddio athrawon a'r gweithlu ehangach;
 - Dyddiadau tymhorau ysgolion;
 - Penodi Prif Arolygydd EM ac Arolygwyr EM dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru o dan adran 19 o Ddeddf Addysg 2005;
 - Egluro effaith pwerau ymyrryd awdurdodau lleol o dan Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013.
2. Mae'r Gweinidog Addysg a Sgiliau wedi gwneud y datganiad a ganlyn:

"Yn fy marn i, cafodd sylw dyledus ei roi, yn unol â Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, i Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn wrth ddatblygu darpariaethau'r Bil Addysg (Cymru)".

2. Y cefndir deddfwriaethol

3. Mae gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru gymhwysedd deddfwriaethol i wneud darpariaeth mewn perthynas ag addysg yng Nghymru drwy rinwedd adran 108, a Rhan 1 (Pwnc 5: Addysg a hyfforddiant) o Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.
4. Caiff Pwnc 5 o Ran 1 o Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ei atgynhyrchu isod:

Education and training

5. *Education, vocational, social and physical training and the careers service. Promotion of advancement and application of knowledge.*

Exception—

Research Council.

5. Caiff Adran 108 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ei hatgynhyrchu isod:

Legislative Competence

- (1) *Subject to the provisions of this Part, an Act of the Assembly may make any provision that could be made by an Act of Parliament.*
- (2) *An Act of the Assembly is not law so far as any provision of the Act is outside of the Assembly's legislative competence.*
- (3) *A provision of an Act of the Assembly is within the Assembly's legislative competence only if it falls within subsection (4) or (5).*
- (4) *A provision of an Act of the Assembly falls within this subsection if -*
 - (a) *it relates to one or more of the subjects listed under any of the headings in Part 1 of Schedule 7 and does not fall within any of the exceptions specified in that Part of that Schedule (whether or not under that heading or any of those headings), and*
 - (b) *it neither applies otherwise than in relation Wales.*
- (5) *A provision of an Act of the Assembly falls within this subsection if-*
 - (a) *it provides for the enforcement of a provision (of that or any other Act of the Assembly) which falls within subsection (4) or a provision*

of an Assembly Measure or it is otherwise appropriate for making such a provision effective, or

- (b) is otherwise incidental to, or consequential on, such a provision.*
- (6) But a provision which falls within subsection (4) or (5) is outside the Assembly's legislative competence if—*
 - (a) it breaches any of the restrictions in Part 2 of Schedule 7, having regard to any exception in Part 3 of that Schedule from those restrictions,*
 - (b) it extends otherwise than in only to England and Wales, or*
 - (c) it is incompatible with the Convention rights of Community law.*
- (7) For the purposes of this section the question whether a provision of an Act of the Assembly relates to one or more of the subjects listed in Part 1 of Schedule 7 (or falls within any of the exceptions specified in that Part of that Schedule) is to be determined by reference to the purpose of the provision, having regard (amongst other things) to its effect in all the circumstances.*

3. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

6. Mae'r Bil yn amlinellu nifer o gynigion a fydd yn gwella'r modd y caiff y gweithlu ei gynllunio, ei hyfforddi a'i ddatblygu. Bydd y Bil yn cyflwyno system gofrestru newydd, fwy cadarn, a fydd yn sicrhau mwy o gysondeb ac yn cydnabod cyfraniad y gweithlu addysg cyfan i addysg pob dysgwr yng Nghymru.
7. Bydd y Bil yn sicrhau mwy o gysondeb drwy newid y ffordd y mae dyddiadau tymhorau ysgolion yn cael eu pennu er mwyn sicrhau eu bod yn cael eu cysoni ar draws pob ysgol a gynhelir yng Nghymru.

Y Gweithlu Addysg

8. Ym mis Chwefror 2011, amlinellodd y Gweinidog Addysg a Sgiliau ei agenda ar gyfer codi safonau addysg yng Nghymru. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i wella safonau a chyrhaeddiad addysgol ar ran pobl Cymru ac i sicrhau bod ymarferwyr y gweithlu addysg ehangach yn gweithio gyda'i gilydd yn effeithiol.
9. Mae cofrestru gyda chorff proffesiynol sy'n gosod ac yn cynnal safonau proffesiynol, a thrwy hynny yn ennyn hyder y cyhoedd a dangos ymrwymiad cyffredin i broffesiynoldeb, yn nodwedd amlwg mewn amryw o broffesiynau. Ar hyn o bryd, o'r holl weithlu addysg yng Nghymru, dim ond athrawon sy'n gorfod cofrestru gyda'r Cyngor Addysgu Cyffredinol, hynny yw rhaid i athrawon gofrestru er mwyn cael addysgu mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru. Bydd y Bil yn gosod fframwaith fel ei bod yn ofynnol i sectorau eraill o'r gweithlu addysg ehangach hefyd gofrestru. Mae'r Bil hefyd yn amlinellu'r fframwaith ar gyfer Cyngor y Gweithlu Addysg, y corff cofrestru diwygiedig ag iddo enw newydd, ac yn pennu cylch gwaith y corff hwnnw.

Y trefniadau deddfwriaethol presennol

10. Mae Pennod 1 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 (Deddf 1998), ac Atodlenni 1 a 2 i'r ddeddf honno, yn gwneud darpariaethau ar gyfer system gofrestru athrawon a weinyddir gan y Cyngor Addysgu Cyffredinol, yn benodol:
 - Mae Adran 1(2) o Ddeddf 1998 yn amlinellu prif amcanion y Cyngor Addysgu Cyffredinol, sef cyfrannu at wella safonau'r addysgu ac ansawdd y dysgu a chynnal a chodi safonau ymddygiad proffesiynol ymhlith athrawon, er budd y cyhoedd.
 - Mae Adran 1(5) i (7) o Ddeddf 1998, ac Atodlen 1 i'r ddeddf honno, yn gwneud darpariaeth ynghylch cyfansoddiad, aelodaeth, cyllid, yn

ogystal â materion staffio a llywodraethu, y Cyngor Addysgu Cyffredinol.

- Mae Adran 4 o Ddeddf 1998 yn darparu fel y gall unrhyw reoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â chofrestru wneud darpariaeth ynghylch rhoi awdurdod i'r Cyngor Addysgu Cyffredinol godi ffioedd.
- Mae Adran 12 o Ddeddf 1998 yn rhoi pwerau gwneud rheoliadau i Weinidogion Cymru sy'n ei gwneud yn ofynnol i gyflogwyr athrawon cofrestredig ddidynnu o gyflog yr athro unrhyw ffi sy'n daladwy ar gyfer cofrestru, neu i drefnu y didynnir unrhyw ffi o'r fath, a'i drosglwyddo i'r Cyngor Addysgu Cyffredinol. Gall rheoliadau o'r fath hefyd ddarparu ar gyfer eithriadau a threfniadau i'w gwneud gan gyflogwyr yr athrawon i ddidynnu a throsglwyddo ffioedd o'r fath, y costau gweinyddol y gellir eu didynnu ohonynt, ac i hysbysu'r Cyngor Addysgu Cyffredinol am y manylion penodedig mewn perthynas ag athrawon.
- Mae Adrannau 14-15A o Ddeddf 1998 yn gwneud darpariaeth ar gyfer darparu gwybodaeth am athrawon.

Y cefndir

11. Mae'r gweithlu addysg yng Nghymru wedi newid yn sylweddol yn ystod y deng mlynedd diwethaf. Mae'r opsiynau sydd ar gael i ddysgwyr yng Nghymru diolch i gydweithredu rhwng ysgolion a darparwyr ôl-16 wedi arwain at gydweithio llawer agosach rhwng ymarferwyr o sectorau gwahanol. Yng ngoleuni diwygiadau fel y Cyfnod Sylfaen a Llwybrau Dysgu 14-19, mae'n ofynnol i staff cymorth dysgu, athrawon ac athrawon ôl-16, hyfforddwyr a darlithwyr gydweithredu i gefnogi dysgwyr yn fwy effeithiol.
12. Mae gwahaniaethau sylweddol rhwng y gofynion sydd ar y gweithlu addysg ehangach o ran:
 - safonau proffesiynol
 - cymwysterau
 - hyfforddiant cychwynnol
 - rheoli perfformiad
 - datblygiad proffesiynol parhaus.
13. Er bod rhai o'r gwahaniaethau hyn yn gwbl briodol ac yn adlewyrchu gwahaniaethau gwirioneddol yng ngofynion y sector, mae yna wahaniaethau eraill, mwy artiffisial, sy'n rhwystr i gydweithio a symudedd ymhlith y gweithlu. Nid yw ychwaith yn rhoi sicrwydd i'r cyhoedd bod pob

gweithiwr proffesiynol yn y maes addysg yn arddel safonau uchel cyffelyb o ran ymddygiad a chymhwysedd proffesiynol.

14. Mae nifer mawr o weithwyr proffesiynol yn y gweithlu addysg. Yn 2010/11, roedd dros 21,300 o staff cymorth mewn ysgolion ac ychydig dros 8,810 o staff addysgu uniongyrchol (cyfwerth ag amser llawn) yn y sector addysg bellach nad oedd yn ofynnol iddynt gofrestru. Ar hyn o bryd, dim ond y 38,000 o athrawon sy'n gweithio mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru sy'n gorfod cofrestru. Mewn sectorau eraill, ychydig o ddata a gasglwyd, ac o ganlyniad mae'n anodd cynllunio'r gweithlu ar draws y sector addysg ehangach.
15. Mae proffesiynoldeb, addasrwydd, safonau ymddygiad, hyfforddiant a datblygiad y gweithlu addysg yn allweddol i'w lwyddiant. Er mwyn gwireddu uchelgais Llywodraeth Cymru o system addysg sy'n perfformio'n dda, rhaid i'r rheini sy'n gweithio ym mhob sector allu manteisio ar gymwysterau, cefnogaeth a datblygiad sydd wedi'u cynllunio'n dda. Rhaid cydnabod rôl pob un sy'n gweithio i gefnogi addysgu a dysgu fel rhan o un gweithlu addysg cydlynus yng Nghymru.
16. Mae cofrestru gyda chorff proffesiynol sy'n gosod ac yn cynnal safonau proffesiynol yn nodwedd amlwg mewn amryw o broffesiynau. Ar hyn o bryd, rhaid i bob athro cymwysedig sy'n cyflawni gwaith penodedig mewn ysgol a gynhelir yng Nghymru gofrestru gyda'r Cyngor Addysgu Cyffredinol. Manteision hyn yw ei fod yn cynnig atebolrwydd a thryloywder ac yn rhoi sicrwydd o ran safonau. Fel y'i darperir mewn deddfwriaeth ar hyn o bryd, nid yw cwmpas a swyddogaethau'r Cyngor Addysgu Cyffredinol ond yn berthnasol i athrawon mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru. Ymddengys hyn yn anghyson ac mae'n tansilio'r rhan hanfodol y mae pob ymarferwr addysg yn ei chwarae i ddarparu addysg i ddysgwyr a chodi safonau ymhlith y gweithlu addysg ehangach.
17. Gyda threfniadau a phartneriaethau sy'n gynyddol amrywiol ar draws y gweithlu addysg yn dod at ei gilydd i ddiwallu anghenion dysgwyr yn fwy effeithiol, nid yw'n ddigonol mwyach mai dim ond athrawon, ac nid ymarferwyr addysg eraill sy'n darparu addysg i ddysgwyr yng Nghymru, y mae'n ofynnol iddynt gofrestru.

Amcanion

18. Bydd y Bil yn rhoi enw newydd i'r Cyngor Addysgu Cyffredinol, y corff cofrestru presennol, ac yn ei ddiwygio, gyda'r bwriad y bydd yn cyfrannu at godi safonau ymarfer addysgol.
19. Bydd y gofrestr, a gaiff ei chadw gan y Cyngor, yn parhau i gynnwys athrawon sy'n gweithio mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru (sy'n ofyniad gorfodol eisoes) a bydd hefyd yn ofynnol i grŵp ehangach o ymarferwyr gofrestru. Y nod, i ddechrau, yw ymestyn y rhwymedigaeth i gofrestru i gynnwys y grwpiau canlynol:

- gweithwyr cymorth dysgu mewn ysgolion
 - athrawon a staff cymorth dysgu addysg bellach.
20. Y bwriad yw ymestyn y rhwymedigaeth i gofrestru ymhellach eto i gynnwys y grwpiau canlynol:
- tiwtoriaid dysgu seiliedig ar waith a staff cymorth dysgu
 - gweithwyr ieuencid.
21. Byddai hynny'n cael ei wneud drwy ddefnyddio pwerau gwneud rheoliadau.
22. Un o amcanion y Bil yw mai dim ond gan berson sydd wedi cofrestru i gyflawni gwaith penodedig o'r fath y caiff gwaith penodedig penodol ei gyflawni yng Nghymru. Caiff y math o waith y bydd yn ofynnol cofrestru i'w gyflawni ei bennu mewn rheoliadau a wneir o dan y Bil.
23. Mae Llywodraeth Cymru am i'r corff cofrestru diwygiedig a elwir yn Gyngor y Gweithlu Addysg, fel rhan o'i waith i gofrestru'r gweithlu addysg ehangach, fod yn bartner allweddol o ran sicrhau mwy o gysondeb, gan gefnogi'r agenda gwella i helpu i godi safonau, a chynnal a chodi hyder y cyhoedd yn y proffesiwn.
24. Mewn perthynas â'r gweithlu addysg, mae'r newidiadau a wneir gan y Bil yn darparu fel a ganlyn:

Cyngor y Gweithlu Addysg

25. Mae'r Bil yn gwneud darpariaeth i newid enw'r corff cofrestru presennol i Gyngor y Gweithlu Addysg (Cyngor Addysgu Cyffredinol Cymru gynt) ac i ymestyn y gofynion cofrestru, cymhwyso a hyfforddi i'r gweithlu addysg ehangach.
26. Bydd gan Gyngor y Gweithlu Addysg (y Cyngor) ddau amcan:
- cyfrannu at wella safonau addysgu ac ansawdd y dysgu yng Nghymru
 - cynnal a chodi safonau ymddygiad proffesiynol ymhlith athrawon ac eraill yn y gweithlu addysg sy'n cefnogi addysgu a dysgu.
27. Prif swyddogaethau'r Cyngor wrth fodloni ei amcanion fydd:
- rhoi cyngor i'r rheini sydd wedi cofrestru
 - hyrwyddo gyrfaoedd y gweithlu addysg sy'n gallu cofrestru
 - sefydlu a chadw cofrestr

- adolygu a diwygio'r Cod Ymddygiad ac Ymarfer sy'n manylu ar safonau ymddygiad proffesiynol a ddisgwylir gan aelodau'r gweithlu addysg y mae'n ofynnol iddynt gofrestru
 - cadw gwybodaeth a'i darparu
 - sicrhau ei fod yn ymwybodol o'r diweddaraf mewn perthynas â sefydlu ac arfarnu'r gweithlu addysg
 - ymchwilio i achosion o ymddygiad proffesiynol annerbyniol ac anghymhwysedd.
28. Mae'r Bil yn ceisio sicrhau hyblygrwydd i ddiwallu anghenion cyfnewidiol y gweithlu addysg, yn awr ac yn y dyfodol, ac mae'n cynnwys darpariaethau i ymestyn swyddogaethau'r Cyngor, ar ôl ymgynghori, ac i Weinidogion Cymru roi cyfarwyddyd i'r Cyngor.

Rhoi cyngor a hyrwyddo gyrfaoedd

29. Gall Gweinidogion Cymru ofyn i'r Cyngor gynghori ar faterion megis hyfforddiant, datblygiad proffesiynol parhaus a recriwtio, cadw a chyflenwi staff. Gall y Cyngor hefyd ddarparu a chyhoeddi cyngor ar faterion sy'n ymwneud ag addysgu a dysgu fel y mae'n ei gweld yn briodol. Rhaid i'r Cyngor roi gwybod i Weinidogion Cymru am y cyngor y mae wedi'i roi ac i bwy.
30. Mae gan Weinidogion Cymru'r pŵer eisoes i hyrwyddo gyrfaoedd yng ngweithlu'r ysgol ac i drefnu bod corff neu berson arall yn arfer y pŵer hwnnw. Yn y gorffennol, bu Gweinidogion Cymru yn dibynnu ar gcontract â sefydliadau perthnasol yn Lloegr er mwyn hyrwyddo addysgu. Fodd bynnag, y bwriad yn awr yw ymgymryd â'r gwaith hwn ar sail Cymru yn unig a chynnwys y gweithlu addysg ehangach. Caiff gweithgareddau eu cynllunio i hyrwyddo'r broses recriwtio i'r proffesiynau y bydd yn ofynnol iddynt gofrestru gyda'r Cyngor. Bydd hyn yn cynnwys rhoi cyngor; trefnu cynadleddau a darlithoedd; a threfnu i ddeunyddiau gael eu cyhoeddi.

Cofrestru'r gweithlu addysg

31. Bydd yn ofynnol i'r Cyngor lunio a chynnal cofrestr i gynnwys pob un sydd wedi cofrestru mewn categorïau penodol o'r gweithlu addysg. Bydd y manylion personol a gedwir ar y gofrestr yn cynnwys enw, cyfeiriad cyswllt, cyflogaeth, cymwysterau a datblygiad proffesiynol. Bydd yr wybodaeth a gaiff ei chadw ar y gofrestr ar gael i: unigolion sydd wedi cofrestru a fydd yn cael gweld eu cofnodion yn llawn; cyflogwyr a all gynnal gwiriadau cyflogaeth neu cyn-cyflogaeth; a'r cyhoedd yn gyffredinol a fydd ond yn gallu gweld a ydy unigolyn wedi cofrestru gyda'r Cyngor neu beidio.
32. Rhaid i aelodau'r categorïau a ganlyn o'r gweithlu addysg gofrestru:

- athrawon ysgol
 - gweithwyr cymorth dysgu mewn ysgolion
 - athrawon addysg bellach
 - gweithwyr cymorth dysgu addysg bellach.
33. Mae'r Bil hefyd yn darparu'r pŵer i Weinidogion Cymru ychwanegu at y categorïau hyn, eu dileu neu eu diwygio, a gallai gynnwys, er enghraifft, ei gwneud yn ofynnol i weithwyr addysg yn y sector annibynnol gofrestru yn y dyfodol, ond mae'r pŵer hwn yn amodol ar gymeradwyaeth y Cynulliad.
34. Bydd person yn gymwys i gofrestru os yw'n bodloni'r amodau a ganlyn:
- mae'n dod o dan un o'r categorïau cofrestru ac mae wedi cwblhau'n foddhaol unrhyw gyfnod o sefydlu sy'n ofynnol ar gyfer y categori hwnnw; neu mae'n bodloni'r gofynion ar gyfer cofrestru dros dro fel y'u hamlinellir gan Weinidogion Cymru
 - nid yw wedi'i wahardd rhag cymryd rhan mewn gweithgarwch a reoleiddir sy'n berthnasol i blant o dan Ddeddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006; nid yw'n destun gorchymyn disgyblu a wnaed gan y Cyngor; ac nid yw wedi'i wahardd o swydd gyfatebol mewn rhan arall o'r DU
 - mae'r Cyngor yn fodlon ynghylch ei addasrwydd i gael ei gofrestru yn y categori y ceisiwyd amdano.
35. Mae'r Bil yn gwneud darpariaethau sy'n caniatáu i unigolyn, y mae ei gais i gofrestru gyda'r Cyngor wedi cael ei wrthod, apelio i'r Uchel Lys yn erbyn y penderfyniad hwnnw.
36. Roedd dogfen ymgynghori Llywodraeth Cymru *Cynigion ar gyfer cofrestru'r gweithlu addysg yng Nghymru*¹ yn cynnwys rhai syniadau cynnar am lefel y ffi ac yn gwahodd sylwadau. Ar hyn o bryd, mae'n ofynnol i'r rheini sydd wedi cofrestru gyda'r Cyngor Addysgu Cyffredinol dalu ffi gofrestru flynyddol, sy'n £45 ar hyn o bryd, i gadw eu statws cofrestredig. Roedd rhai o'r sylwadau yn codi materion pwysig ac yn tynnu sylw at yr angen i ymgynghori ymhellach ac yn fanylach. Mae'r Bil yn mabwysiadu model tebyg i hwnnw a ddarparwyd gan Ddeddf 1998 sy'n rhoi i Weinidogion Cymru bŵer gwneud rheoliadau i wneud darpariaeth mewn perthynas â ffioedd.
37. Mae'r Bil yn rhoi pwerau gwneud rheoliadau i Weinidogion Cymru ar gyfer gwneud darpariaethau pellach mewn perthynas â'r gofrestr, yn ôl y

¹ <http://wales.gov.uk/consultations/education/workforceregistration/?status=closed&lang=cy>

gofyn neu fel sy'n briodol, er mwyn sicrhau digon o hyblygrwydd i ddiwallu anghenion cyfnewidiol y gweithlu addysg, yn awr ac yn y dyfodol. Gall rheoliadau wneud darpariaeth yn benodol ynglŷn â'r ddogfennaeth a thystiolaeth arall sydd i'w cyflwyno gyda cheisiadau, y materion sydd i'w cofnodi ar y gofrestr yn erbyn enwau'r rheini sydd wedi cofrestru, yr wybodaeth yn y gofrestr y gellid ei rhyddhau i aelodau o'r cyhoedd ei gweld a'r amgylchiadau ac amodau lle y gellid rhyddhau'r wybodaeth honno.

Gofynion i'w bodloni er mwyn cyflenwi gwasanaethau

38. Mae'r Bil yn mabwysiadu model tebyg i hwnnw a ddarperir gan Ddeddf 1998 a Deddf Addysg 2002 sy'n rhoi i Weinidogion Cymru bwerau gwneud rheoliadau ar gyfer gwneud darpariaeth mewn perthynas â chofrestru athrawon.
39. Ar hyn o bryd, rhaid i bob athro cymwysedig gofrestru gyda'r Cyngor Addysgu Cyffredinol er mwyn gallu addysgu mewn ysgol a gynhelir yng Nghymru. Amlinellir y trefniadau ar gyfer cofrestru athrawon yn Rheoliadau Cymwysterau Athrawon Ysgol (Cymru) 2012². Mae Rheoliadau 2012 yn pennu'r llwybrau sydd ar gael i ddod yn "athro cymwysedig". Er enghraifft, llwyddo yn yr Hyfforddiant Athrawon Cychwynnol; neu Gynllun Hyfforddi Athrawon ar Sail Cyflogaeth. Mae Adran 133 o Ddeddf Addysg 2002 yn darparu pŵer gwneud rheoliadau i Weinidogion Cymru sy'n darparu mai dim ond mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru, a chan athro cymwysedig neu berson sy'n bodloni'r gofynion penodedig, y gellir cyflawni gwaith penodedig. Mae Rheoliadau Addysg (Gwaith Penodedig a Chofrestru) (Cymru) 2010³ yn cynnwys rheoliadau sy'n manylu ar yr hyn sy'n waith penodedig i athrawon.
40. Mae'r Bil yn darparu pwerau gwneud rheoliadau i Weinidogion Cymru i bennu na all person gyflawni gwaith penodedig onid yw'r person hwnnw wedi bodloni gofynion penodol. Bydd y gofynion i'w bodloni yn wahanol ar gyfer pob categori cofrestru ond gallai'r gofynion hynny ymwneud â chymwysterau, hyfforddiant, profiad neu amod benodedig arall.

Sefydlu ac arfarnu personau cofrestredig

41. Mae gan athrawon brosesau a gofynion sydd wedi hen ennill eu plwyf sy'n berthnasol i'w cyfnodau sefydlu ac arfarnu.
42. Mae sefydlu yn ofniad statudol i bob athro newydd gymhwyso yng Nghymru ar hyn o bryd ac mae hyn wedi'i osod mewn rheoliadau⁴. I athrawon newydd gymhwyso, mae'r cyfnod sefydlu statudol yn pontio rhwng addysg a hyfforddiant cychwynnol i athrawon ac ymarfer proffesiynol effeithiol.

² <http://www.legislation.gov.uk/wsi/2012/724/contents/made/welsh>

³ <http://www.legislation.gov.uk/wsi/2010/2710/made/welsh>

⁴ <http://www.legislation.gov.uk/wsi/2012/1675/contents/made/welsh>

43. Mae'r cyfnod sefydlu fel arfer yn cael ei gynnal dros dri thymor llawn (hynny yw, un flwyddyn ysgol) neu gyfnod cyfatebol, er bod hyblygrwydd i athrawon sy'n gweithio'n rhan-amser, sy'n cymryd bylchau yn eu cyflogaeth, neu sy'n gweithio fel athrawon cyflenwi tymor byr. Mae sefydlu i athrawon yng Nghymru yn cynnwys yr agweddau a ganlyn:
- rhaglen o ddatblygiad proffesiynol, monitro a chefnogaeth yn seiliedig ar y blaenoriaethau craidd yn y meysydd yr ydym yn gwybod sy'n allweddol i godi safonau addysgu a gwella deilliannau'r dysgwyr. Llythrennedd, rhifedd, lleihau effaith tlodi ar gyrhaeddiad, anghenion dysgu ychwanegol, rheoli ymddygiad ac ymarfer myfyriol yw'r blaenoriaethau hynny
 - cefnogaeth mentor gydol y cyfnod sefydlu
 - cwtogi amserlen yr athro newydd gymhwyso 10% (caiff hyn ei bennu yn y Ddogfen Cyflog ac Amodau Athrawon Ysgol)
 - asesu yn erbyn y Safonau Athrawon Wrth Eu Gwaith.
44. Mae rheoli perfformiad yn broses barhaus fel cylch sy'n cynnwys cynllunio, monitro perfformiad ac adolygu perfformiad. Yn achos athrawon ac arweinwyr mewn ysgolion, mae hon yn broses sydd wedi hen sefydlu sy'n helpu ysgolion i wella drwy osod fframwaith ar gyfer athrawon ac arweinwyr i gytuno ar flaenoriaethau ac amcanion a'u hadolygu yng nghyd-destun cynllun gwella'r ysgol. Mae'n rhoi ffocws ar wneud addysgu ac arwain yn fwy effeithiol er budd disgyblion, athrawon a'r ysgol. Mae manylion y gofynion statudol presennol ar gyfer athrawon a phenaethiaid i'w cael mewn canllawiau a rheoliadau⁵. Mae'r arfarniad rheoli perfformiad yn broses ar wahân i weithdrefnau disgyblu neu ddiswyddo.
45. Mae systemau sefydlu ac arfarnu sydd wedi'u cynllunio'n dda ar gyfer y gweithlu addysg yn hanfodol i godi safonau. Fodd bynnag, mae'r trefniadau sefydlu ac arfarnu sydd eisoes yn bodoli ar gyfer pob categori wedi datblygu i wahanol raddau. Er enghraifft, mae trefniadau sefydlu ac arfarnu athrawon wedi hen sefydlu erbyn hyn ond mae'r sefyllfa'n wahanol yn achos y categorïau eraill. Mae'r Bil, felly, yn ystyried y gwirionedd ymarferol hwn drwy roi pŵer gwneud rheoliadau i Weinidogion Cymru i wneud darpariaeth ynghylch sefydlu ac arfarnu. O ganlyniad, bydd modd sefydlu trefniadau gwahanol ar gyfer categorïau gwahanol. Mae hyn yn sicrhau bod digon o hyblygrwydd i ddiwallu anghenion cyfnewidiol y gweithlu addysg, yn awr ac yn y dyfodol a bydd yn sicrhau bod y trefniadau yn bodloni gofynion gwahanol y gweithlu ehangach.

Cod ymddygiad ac ymarfer ar gyfer personau cofrestredig

⁵ <http://cymru.gov.uk/topics/educationandskills/publications/guidance/performance-management/?lang=cy>

46. Mae hawl gan rieni, disgyblion a'r cyhoedd yn fwy cyffredinol, yn ogystal â'r proffesiwn addysg ei hun, ddisgwyl i'r gweithlu addysg yng Nghymru gynnal y safonau uchaf oll o ran proffesiynoldeb.
47. Mae'r *Cod Ymddygiad ac Ymarfer Proffesiynol ar gyfer Athrawon Cofrestredig*⁶ cyfredol yn amlinellu'r egwyddorion allweddol o ran ymddygiad ac ymarfer da ar gyfer athrawon cofrestredig yng Nghymru. Y bwriad yw rhoi arweiniad i athrawon wrth iddynt lunio barn a gwneud penderfyniadau a hysbysu rhieni, disgyblion a'r cyhoedd yn gyffredinol o'r safonau y gallant eu disgwyl gan athrawon cofrestredig. Mae'r Cod yn:
- helpu athrawon, fel aelodau o broffesiwn medrus yr ymddiriedir ynddo i wybod pa fath o ymddygiad a ddisgwylir ganddynt
 - rhoi lles plant yn gyntaf drwy osod ffiniau clir ar gyfer yr hyn sy'n ymddygiad ac ymarfer proffesiynol priodol / amhriodol ar gyfer athrawon cofrestredig
 - rhoi eglurder i rieni, disgyblion a'r cyhoedd yn gyffredinol ynghylch yr hyn y gallant ei ddisgwyl gan athrawon cofrestredig
 - cefnogi ymarfer da gan athrawon.
48. Mae'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru baratoi a chyhoeddi'r Cod Ymddygiad ac Ymarfer cyntaf yn pennu'r safonau ymddygiad ac ymarfer proffesiynol sy'n ddisgwylidig gan y rheini y mae'n ofynnol iddynt gofrestru. Mae hyn yn sicrhau cysondeb â llawer o broffesiynau eraill y mae'r cyhoedd yn dibynnu arnynt, megis Meddygaeth, y Gyfraith, Nyrsio, Pensaernïaeth a Pheirianeg, sydd ag iddynt Godau. Mae hefyd yn dangos ymrwymiad cyffredin i broffesiynoldeb ar draws y gweithlu addysg ehangach.
49. Bwriad y Cod yw amlinellu egwyddorion a safonau allweddol ymddygiad ac ymarfer da ar gyfer y gweithlu addysg cofrestredig yng Nghymru. Gall y Cod hefyd ddarparu ar gyfer safonau gwahanol ar gyfer y categorïau gwahanol. Wedi i'r Cod cyntaf gael ei gyhoeddi, bydd yn ofynnol i'r Cyngor adolygu a diwygio'r Cod, ac ymgynghori â phob person a chorff sydd â diddordeb yn y Cod wrth wneud hynny.

Swyddogaethau disgyblu'r Cyngor

50. Ar hyn o bryd, mae'r Cyngor Addysgu Cyffredinol yn cyflawni swyddogaethau disgyblu fel y'u hamlinellir yn Neddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998. Mae'n ofynnol iddo wrando achosion o'r canlynol ac ymchwilio iddynt:
- Ymddygiad proffesiynol annerbyniol honedig

⁶ <http://www.gtcw.org.uk/gtcw/cy/professional-conduct-a-competence/code-of-professional-conduct-and-practice>

- Anghymhwysedd proffesiynol difrifol honedig
 - Os yw athro ar unrhyw adeg wedi'i ddyfarnu'n euog o drosedd berthnasol, neu os yw'n ymddangos bod athro cofrestredig yn euog o drosedd o'r fath neu wedi'i ddyfarnu'n euog o drosedd o'r fath.
51. Yn ein barn ni, mae'r swyddogaeth ddisgyblu yn agwedd bwysig ar unrhyw weithdrefn gofrestru. Mae hefyd yn meithrin hyder y cyhoedd yn y proffesiwn cofrestredig, drwy sicrhau bod unigolion yn bodloni'r safonau gofynnol o ran ymddygiad proffesiynol.
52. Bydd gan y Cyngor swyddogaethau disgyblu. Mae hyn yn golygu y bydd yn parhau i gyflawni swyddogaethau disgyblu yng nghyswllt athrawon ond mae'n ymestyn y cwmpas hefyd i gynnwys aelodau'r gweithlu addysg ehangach y bydd yn ofynnol iddynt gofrestru. Mae'r Bil yn darparu fel y gall y Cyngor gynnal ymchwiliadau mewn perthynas ag unigolion yn y gweithlu addysg y mae'n ofynnol iddynt gofrestru a, lle yr ystyrir bod hynny'n briodol, gwrando achosion disgyblu lle honnir bod person cofrestredig yn euog o gamymddwyn; anghymhwysedd proffesiynol; neu os yw wedi'i ddyfarnu'n euog o drosedd benodol a phenderfynu ar yr achosion hynny. Mae'r Bil hefyd yn darparu fel y gall y Cyngor ddod i benderfyniad heb wrandawriad os ceir cydsyniad y person cofrestredig.
53. Mae'r Bil yn darparu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau am ffurf a chynnwys unrhyw wrandawriadau o'r fath a gaiff eu cynnal (gan gynnwys gofynion o ran y rhybudd, gorfodi presenoldeb a derbynoldeb tystiolaeth); am y gorchmynion disgyblu (pryd y mae gorchmynion yn dod i effaith ac ynglŷn ag adolygu gorchmynion); ac am y camau y gallai fod yn ofynnol eu cymryd gan gyflogwr person sydd wedi cael gorchmyn disgyblu.
54. Pan fo'r Cyngor wedi penderfynu bod person yn euog, gall wneud gorchmyn disgyblu. Mae'r Bil yn darparu fel y gall y Cyngor wneud y gorchmynion disgyblu a ganlyn:
- *Cerydd* – os yw'r person yn dal yn gymwys i gofrestru
 - *Gorchmyn cofrestru amodol* – os yw'r person yn dal yn gymwys i gofrestru ond bod rhaid iddo gydymffurfio â'r amodau a bennir yn y gorchmyn
 - *Gorchmyn diarddel* – os yw'r person yn dod yn anghymwys i gofrestru am gyfnod o amser (heb fod yn hwy na dwy flynedd) ac yn amodol ar yr amodau a bennir yn y gorchmyn
 - *Gorchmyn gwahardd* – os yw'r person yn dod yn anghymwys i gofrestru.

55. Mae'r Bil yn darparu y caiff person apelio i'r Uchel Lys yn erbyn ei orchymyn disgyblu (cyn pen 28 diwrnod). Bydd penderfyniad yr Uchel Lys yn derfynol.

Dyletswyddau o ran gwybodaeth

56. Ar hyn o bryd, y Cyngor Addysgu Cyffredinol sy'n cadw Cofrestr a chofnodion yr athrawon cymwysedig yng Nghymru, gan gynnwys cofnodion athrawon sy'n destun gorchymyn disgyblu a/neu nad ydynt yn gymwys i gofrestru. Yn unol â Rheoliadau Personau sy'n Darparu Addysg mewn Sefydliadau Addysg Bellach yng Nghymru (Amodau) 2007⁷, mae'n ofynnol i bersonau sy'n darparu addysg mewn sefydliadau addysg bellach yng Nghymru gydymffurfio ag amodau penodol. Mae'r amodau hynny yn ymwneud â gwiriadau y mae'n rhaid eu cynnal a chofrestr y mae'n rhaid ei chadw ar gyfer personau o'r fath.
57. Bydd y Cyngor o dan ddyletswydd i gadw cofnodion am bobl y mae'n ofynnol iddynt gofrestru.
58. Mae'r Bil yn cynnwys darpariaethau i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau am y cofnodion sydd i'w cadw gan y Cyngor a phryd y mae'n ofynnol i'r Cyngor gadw cofnodion am unigolion nad ydynt yn gymwys i gofrestru.
59. Mae'r Bil yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru a'r Ysgrifennydd Gwladol ddarparu gwybodaeth i'r Cyngor yn ôl yr angen at ddibenion cyflawni swyddogaethau'r Cyngor. Bydd angen i'r Cyngor ddarparu gwybodaeth y bydd Llywodraeth Cymru yn gofyn amdani at ddibenion cynnal dadansoddiadau ystadegol a/neu swyddogaethau o'r fath y gallai fod gan Weinidogion Cymru mewn perthynas â'r categorïau cofrestru newydd. Mae'r Bil yn cynnwys pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor ddarparu gwybodaeth i bersonau a chyrrff eraill ac i bennu'r dibenion a'r amodau lle gellid darparu gwybodaeth o'r fath.
60. Mae'r Bil yn ymestyn y darpariaethau presennol ynghylch yr wybodaeth sydd i'w darparu gan gyflogwyr personau cofrestredig. Bydd yn ofynnol i gyflogwyr roi i'r Cyngor enw unrhyw berson cofrestredig a gyflogir ganddynt, yn ogystal â gwybodaeth arall o'r fath y gofynnir yn rhesymol amdani gan y Cyngor ar gyfer cyflawni ei swyddogaethau. Bydd yn ofynnol i gyflogwyr roi gwybodaeth i'r Cyngor pan fyddant wedi stopio defnyddio gwasanaeth person cofrestredig ar sail:
- Ymddygiad proffesiynol annerbyniol
 - Anghymhwysedd proffesiynol
 - Os yw person wedi'i ddyfarnu'n euog o drosedd berthnasol.

⁷ <http://www.legislation.gov.uk/wsi/2007/2220/contents/made/welsh>

61. Bydd hefyd yn ofynnol i'r cyflogwr ddarparu gwybodaeth o'r fath i'r Cyngor os byddai cyflogwr wedi stopio defnyddio gwasanaeth person cofrestredig ar yr un sail, pe na fyddai'r gweithiwr ei hun wedi rhoi'r gorau i ddarparu'r gwasanaeth hwnnw. Bydd hefyd yn ofynnol i asiantaethau ddarparu gwybodaeth o'r fath os ydynt wedi terfynu neu os byddent wedi terfynu trefniadau gyda'r gweithiwr am yr un rhesymau.
62. Mae'r Bil yn cynnwys darpariaethau i Weinidogion Cymru gyfarwyddo cyflogwr neu asiantau i ddarparu'r wybodaeth hon pan nad ydynt yn cydymffurfio â'r ddyletswydd (neu pan fo Gweinidogion Cymru o'r farn nad yw'n debygol y byddant yn cydymffurfio â'r ddyletswydd).

Atodlen 1 - Cyngor y Gweithlu Addysg

63. Mae Atodlen 1 yn gwneud darpariaeth ynghylch cyfansoddiad a phwerau'r Cyngor.
64. Mae'r Bil yn darparu mai 14 aelod fydd i'r Cyngor ac y bydd Gweinidogion Cymru yn gallu diwygio'r nifer hwnnw drwy orchymyn. Bydd gan Weinidogion Cymru swyddogaeth i benodi aelodau ac wrth wneud hynny, rhaid iddynt roi sylw dyledus i ddymunoldeb yr aelodaeth, gan gynnwys y rheini sydd â'r sgiliau a'r profiad angenrheidiol i gyflawni swyddogaethau'r Cyngor mewn modd effeithiol ac effeithlon. At hynny, rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod y mwyafrif o aelodau yn bersonau cofrestredig, neu wedi bod yn ddiweddar. Mae'r Bil hefyd yn gwneud darpariaeth sy'n galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau ynghylch aelodau a'u penodi, a allai gynnwys cymhwystra a'r weithdrefn ar gyfer penodi. Bydd rheoliadau sy'n ymwneud â phenodi aelodau i'r Cyngor yn caniatáu i unrhyw god ymarfer ynghylch penodiadau cyhoeddus gael ei roi ar waith. Gellir pennu safonau, felly, ynghylch penodi aelodau yn deg ac ar sail teilyngdod. Mae'r Bil hefyd yn gwneud darpariaeth ynghylch cadw aelodau ac ynghylch dod â'u haelodaeth i ben.
65. Mae'r Bil yn darparu y gall y Cyngor wneud trefniadau i roi i'w aelodau dâl cydnabyddiaeth, lwfansau a chostau fel a bennir ganddo. Mae'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor baratoi cynllun yn amlinellu'r trefniadau a'r gweithdrefnau i'w dilyn ac i wneud trefniadau o'r fath yn unol â'i gynllun cyhoeddedig (y mae'n ofynnol iddo ei adolygu'n rheolaidd).
66. Mae'r Bil yn rhoi swyddogaeth i'r Cyngor enwebu Cadeirydd o blith ei aelodau.
67. Mae'r Bil yn gwneud darpariaeth i Weinidogion Cymru allu gwneud rheoliadau ynghylch penodi Prif Swyddog. Mae'r darpariaethau yn galluogi Gweinidogion Cymru i bennu mewn rheoliadau pwy sydd i benodi'r Prif Swyddog, y weithdrefn ar gyfer penodiad o'r fath a'r modd y pennir y telerau ac amodau. Mae'r Bil yn gwneud darpariaeth i'r Cyngor allu penodi cyflogeion eraill ag yr ystyria sy'n briodol. Bydd rheoliadau

sy'n ymwneud â phenodi'r Prif Swyddog a staff eraill yn caniatáu i unrhyw god ymarfer ynghylch penodiadau cyhoeddus gael ei roi ar waith. Gellir pennu safonau, felly, ynghylch penodi Prif Swyddogion a staff eraill yn deg ac ar sail teilyngdod.

68. Mae'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor baratoi cynllun yn amlinellu ei drefniadau a'i weithdrefnau ar gyfer taliadau cydnabyddiaeth, lwfansau a chostau ei gyflogeion (ar wahân i'r Prif Swyddog) ac i wneud trefniadau o'r fath yn unol â'i gynllun cyhoeddedig (y mae'n ofynnol iddo ei adolygu'n rheolaidd).
69. Mae'r Bil yn gwneud darpariaethau i'r Cyngor sefydlu Pwyllgorau i hwyluso'r gwaith o gyflawni ei swyddogaethau ac mae'n cadw darpariaethau ar gyfer Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor sefydlu Pwyllgor a phennu dibenion, aelodaeth a gweithdrefnau'r Pwyllgor hwnnw.
70. Mae'r Bil yn gosod dyletswydd ar y Cyngor i sefydlu Pwyllgor Archwilio i graffu ar fusnes y Cyngor a chraffu arno. Bydd yn ofynnol i'r Pwyllgor Archwilio gyflwyno adroddiadau a gwneud argymhellion i'r Cyngor mewn perthynas ag unrhyw adolygiadau a gynhaliwyd a rhaid iddo anfon copïau o'i holl adroddiadau ac argymhellion at Weinidogion Cymru. Mae'n ofynnol i'r Pwyllgor Archwilio gynnwys o leiaf dau aelod o'r Cyngor ac o leiaf un person lleyg.
71. Mae'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor gadw adroddiadau a chofnodion priodol mewn perthynas â'u cyfrifon ac i baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer Gweinidogion Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru erbyn 31 Awst fan hwyraf wedi diwedd pob blwyddyn ariannol. Mae'n ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol archwilio'r datganiad o gyfrifon, ei wirio ac adrodd arno.

Atodlen 2 - Cyngor y Gweithlu Addysg

72. Mae Atodlen 2 yn pennu'r pedwar categori o bersonau y bydd yn ofynnol iddynt gofrestru gyda'r Cyngor ac yn rhoi disgrifiad o bob categori:
 - athrawon ysgol
 - gweithwyr cymorth dysgu mewn ysgolion
 - athrawon addysg bellach
 - gweithwyr cymorth dysgu addysg bellach.
73. Mae'r Bil yn rhoi pŵer gwneud gorchymyn i Weinidogion Cymru i ychwanegu at gategorïau cofrestru, eu diwygio neu eu dileu, ond mae'r pŵer hwnnw yn amodol ar gymeradwyaeth y Cynulliad. Bydd hyn yn sicrhau hyblygrwydd i ddiwallu anghenion cyfnewidiol y gweithlu addysg,

yn awr ac yn y dyfodol. Yn unol â'r atodlen hon, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r personau perthnasol cyn gwneud gorchymyn.

Y risgiau/peryglon os na chaiff y ddeddfwriaeth ei gwneud

74. Os na chaiff y ddeddfwriaeth ei gwneud, ceir effaith negyddol ar y gweithlu addysg ehangach, a fyddai'n parhau i wynebu gwahaniaethau sylweddol yn y meysydd a ganlyn:
- safonau proffesiynol
 - cymwysterau
 - hyfforddiant cychwynnol
 - rheoli perfformiad
 - datblygiad proffesiynol parhaus.
75. Er mwyn cyflenwi system addysg sy'n perfformio'n dda, rhaid i'r rheini sy'n gweithio ym mhob sector allu manteisio ar gymwysterau, cefnogaeth a datblygiad sydd wedi'u cynllunio'n dda. Mae cofrestru yn darparu ar gyfer seilwaith sy'n angenrheidiol i gyflenwi gweithlu addysg sy'n perfformio'n dda ac sy'n codi safonau addysgu a dysgu ar draws Cymru.

Dyddiadau tymhorau ysgolion

76. Mae dyddiadau tymhorau ysgolion, ac felly gwyliau ysgolion, yn amrywio ledled Cymru. Mae'r gwahaniaethau hyn mewn dyddiadau'n golygu'n aml fod yn rhaid i rai teuluoedd dalu costau gofal plant ychwanegol os bydd plant o'r un teulu yn mynd i ysgolion gwahanol sydd â gwyliau gwahanol (ee plentyn iau yn mynd i ysgol fabanod wirfoddol a reolir, a phlentyn hŷn yn mynd i ysgol ffydd wirfoddol a gynorthwyir). Yn yr un modd, weithiau bydd teuluoedd, lle mae'r rhieni'n gweithio mewn ysgolion sydd â gwyliau gwahanol i wyliau'r ysgolion a fynychir gan eu plant, hefyd yn wynebu costau ychwanegol ar gyfer gofal plant. Bydd y newidiadau i'r broses o bennu dyddiadau tymhorau yn sicrhau bod cysondeb o ran dyddiadau tymhorau'r holl ysgolion a gynhelir yng Nghymru, gan sicrhau arbedion i deuluoedd a fyddai fel arall yn gorfod talu costau ychwanegol ar gyfer gofal plant.

Y trefniadau deddfwriaethol presennol

77. Ar hyn o bryd, yr awdurdod lleol sy'n pennu dyddiadau tymhorau ar gyfer ysgolion cymunedol, ysgolion arbennig cymunedol, ysgolion gwirfoddol a reolir, ac ysgolion meithrin; a'r cyrff llywodraethu sy'n gwneud hynny ar gyfer ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig. Mae hyn o ganlyniad i ddarpariaethau adran 32 o Ddeddf Addysg 2002.
78. Nid yw'r gyfraith bresennol:

- yn rhoi cyfrifoldeb ar awdurdodau lleol, ar gyrrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig i gydweithio i gysoni dyddiadau tymhorau ledled Cymru, nac
 - yn caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd a chadw trefn ar y broses o bennu dyddiadau tymhorau.
79. Yn ddiweddar gwelwyd cryn gynnydd yn yr ohebiaeth sy'n cyrraedd Llywodraeth Cymru ynghylch y ffaith bod awdurdodau lleol yn pennu gwahanol ddyddiadau tymhorau, a'r problemau y mae'r gwahaniaethau hynny wastad yn eu hachosi i deuluoedd, gan gynnwys bod teuluoedd yn gorfod talu costau gofal plant ychwanegol. Hefyd, mae'r ohebiaeth sydd wedi dod i law Llywodraeth Cymru yn dangos nad yw anghysondebau o ran dyddiadau tymhorau yn gyfyngedig i'r gwahaniaethau sy'n digwydd ar draws ffiniau awdurdodau lleol. Ambell waith, mae problem hefyd gyda dyddiadau tymhorau sy'n cael eu pennu gan gyrrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig, a all fod yn wahanol o gwmpas adegau gwyliau crefyddol megis y Pasg. Er enghraifft, bydd ysgolion ffydd fel arfer ar agor yn ystod Wythnos y Pasg a byddant yn cymryd Dydd Gwener y Groglith a'r bythefnos ganlynol i ffwrdd fel gwyliau.
80. Bydd rhai awdurdodau lleol yn pennu'r un dyddiadau tymhorau â'r ysgolion ffydd gwirfoddol a gynorthwyr ar gyfer eu hysgolion cymunedol a'u hysgolion gwirfoddol a reolir, fel na fydd rhieni'n wynebu anawsterau o ran gofal plant. Fodd bynnag, bydd awdurdodau lleol eraill yn dewis cael Wythnos y Pasg yn ei chyfanrwydd a'r wythnos ganlynol fel gwyliau'r Pasg. Os bydd rhieni'n gweithio mewn ysgolion cymunedol neu ysgolion gwirfoddol a reolir yn ardaloedd yr awdurdodau lleol hyn, ond bod eu plant yn mynd i ysgol wirfoddol a gynorthwyr neu i ysgol sefydledig (neu fel arall), yna gallai dyddiadau gwyliau'r Pasg achosi anawsterau gofal plant i deuluoedd.
81. Yn y gorffennol, bu nifer o ymdrechion i berswadio awdurdodau lleol i weithio gyda'i gilydd i sicrhau cysondeb o ran dyddiadau tymhorau ysgolion. Fodd bynnag, hyd yn oed ar ôl i Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru eu herio, mae awdurdodau lleol wedi methu â chytuno ar ddyddiadau tymhorau.
82. Rhagwelir y bydd newid y drefn fel bod awdurdodau lleol yn gweithio mewn pedwar 'consortium' rhanbarthol yn helpu i leddfu rhywfaint ar broblem yr amrywiadau mewn dyddiadau tymhorau. Ond serch hynny, nid oes unrhyw sicrwydd y bydd hynny'n digwydd, a chan fod dyddiadau tymhorau a gwyliau'n cael eu pennu hyd at bum mlynedd ymlaen llaw, mae'n bosibl na fydd cytundeb am beth amser ynghylch cysoni dyddiadau. Ar ben hynny, er y gallai gweithio mewn consortia helpu i gysoni dyddiadau tymhorau yn ardal y consortium ei hunan, nid oes sicrwydd y byddai dyddiadau tymhorau'n cael eu cysoni rhwng ardaloedd y gwahanol gonsortia.

83. Hyd yn oed pe bai awdurdodau lleol yn digwydd cytuno ar ddyddiadau tymhorau, gallai cyrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig barhau i ddewis pennu dyddiadau gwahanol i rai'r awdurdod lleol. Byddai hynny'n golygu na fyddai dyddiadau tymhorau yng Nghymru yn cael eu cysoni'n llwyr, a gallai rhai teuluoedd, sydd â phlant mewn ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr neu ysgolion sefydledig, barhau i wynebu anawsterau gofal plant.
84. Felly, ar hyn o bryd, nid oes modd gwneud yn siŵr bod dyddiadau tymhorau ysgolion yn cael eu cysoni ledled Cymru. Nod y Bil yw sicrhau ei bod yn bosibl cysoni dyddiadau tymhorau ar gyfer pob ysgol a gynhelir yng Nghymru, fel nad yw amrywiadau ond yn digwydd yn achlysurol iawn a dim ond lle gellir eu llwyr gyfiawnhau. Os na chyflwynir y math hwn o ddeddfwriaeth, rydym o'r farn na fydd yn bosibl sicrhau cysondeb o ran dyddiadau tymhorau, ac y bydd llawer o deuluoedd yn parhau i ddioddef o ganlyniad i'r ffaith y bydd angen dod o hyd i ofal plant ychwanegol a thalu amdano.
85. Y ffordd orau o gysoni dyddiadau tymhorau yw bod y cyrff sy'n gyfrifol am bennu'r dyddiadau hynny yn cydweithio er mwyn dod i gytundeb ymhlith ei gilydd. Felly, bydd y Bil yn cadw pethau fel y maent, sef mai'r awdurdod lleol sy'n pennu dyddiadau tymhorau ar gyfer ysgolion cymunedol, ysgolion arbennig cymunedol, ysgolion gwirfoddol a reolir ac ysgolion meithrin, ac mai'r cyrff llywodraethu sy'n gwneud hynny ar gyfer ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig.
86. Fodd bynnag, mae'r Bil yn mynd ymhellach drwy roi cyfrifoldeb ar bob awdurdod lleol, ac ar gyrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig yng Nghymru, i gydweithio ac i gydgyssylltu â'i gilydd er mwyn sicrhau cysondeb o ran dyddiadau tymhorau. Bydd yn ofynnol i'r cyrff hyn gymryd pob cam rhesymol i gytuno ar ddyddiadau, er mwyn sicrhau cysondeb o ran dyddiadau tymhorau ym mhob blwyddyn ysgol.
87. Bydd hyn yn gweithio:
- trwy roi cyfrifoldeb ar bob awdurdod lleol i gydweithio ac i gydgyssylltu er mwyn cytuno ar ddyddiadau tymhorau â phob awdurdod lleol arall yng Nghymru, a
 - thrwy roi cyfrifoldeb ar bob awdurdod lleol, ac ar gyrff llywodraethu pob ysgol sefydledig ac ysgol wirfoddol a gynorthwyr o fewn ardal yr awdurdod lleol, i gydweithio a chydgyssylltu er mwyn dod i gytundeb ar ddyddiadau tymhorau.
88. Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod ei bod yn bosibl y bydd achosion pan na all awdurdodau lleol a'r cyrff llywodraethu ysgolion perthnasol gyrraedd consensws ynghylch dyddiadau tymhorau er gwaethaf pob ymdrech ar eu rhan nhw i wneud hynny. O'r herwydd, bydd y Bil yn rhoi

pŵer disgrisiwn i Weinidogion Cymru i ganiatáu iddynt gyfarwyddo awdurdodau lleol a'r cyrff llywodraethu perthnasol o ran pennu dyddiadau tymhorau ysgol. Bydd y pŵer yn galluogi Gweinidogion Cymru i ymyrryd yn y broses o bennu dyddiadau tymhorau trwy ganiatáu iddynt ddweud wrth awdurdodau lleol a chyrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig pa ddyddiadau y dylid eu pennu, os bydd Gweinidogion Cymru o'r farn bod angen gwneud hynny.

89. Ni fydd y pŵer a roddir i Weinidogion Cymru i allu cyfarwyddo awdurdodau lleol a'r cyrff llywodraethu perthnasol yn bŵer sydd wedi ei gyfyngu i achosion lle nad yw'r awdurdodau a'r cyrff llywodraethu wedi dod i gytundeb ynghylch cysoni dyddiadau. Caiff y Gweinidogion ddefnyddio'u pŵer hyd yn oed mewn achosion lle bydd yr ymdrechion i gysoni dyddiadau tymhorau wedi llwyddo. Gallai Gweinidogion Cymru gael rheswm i gredu bod angen newid y dyddiadau y mae'r awdurdodau lleol a'r cyrff llywodraethu wedi cytuno arnynt, er enghraifft er mwyn gwneud yn siŵr bod tymhorau ysgol mor gyfartal â phosibl o ran eu hyd. Weithiau, er enghraifft, bydd y Pasg yn eithriadol o gynnar, ac efallai y bydd yn well gan Weinidogion Cymru wedyn i wyliau'r Pasg fod yn ystod y pythefnos ar ôl Dydd Gwener y Grogolith, er mwyn osgoi tymor hir iawn yn yr haf.
90. Hefyd, caiff Gweinidogion Cymru ddefnyddio eu pwerau i gyfarwyddo bod dyddiadau tymhorau gwahanol yn cael eu pennu ar gyfer gwahanol fathau o ysgolion neu wahanol ardaloedd awdurdodau lleol (neu rannau o ardal awdurdod lleol). Gallai fod rheswm da ambell waith dros amrywio dyddiadau tymhorau mewn blwyddyn benodol. Er enghraifft, gallai digwyddiad fel Cwpan Ryder olygu y byddai'n gwneud mwy o synnwyr pennu gwyliau gwahanol ar gyfer ysgolion yr ardal.
91. Felly, bydd pŵer Gweinidogion Cymru i gyfarwyddo awdurdodau lleol a'r cyrff llywodraethu ganlyn:
- ni fydd wedi ei gyfyngu i achosion lle nad yw awdurdodau lleol a chyrff llywodraethu'n gallu cytuno ar ddyddiadau tymhorau, a
 - bydd yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddefnyddio eu pwerau i gyfarwyddo bod dyddiadau tymhorau gwahanol yn cael eu pennu ar gyfer gwahanol fathau o ysgolion neu wahanol ardaloedd awdurdodau lleol (neu rannau o ardal awdurdod lleol).
92. Er mwyn i Weinidogion Cymru fod mewn sefyllfa i ddechrau ystyried a ddylent ddefnyddio eu pwerau disgrisiwn i roi cyfarwyddyd ynghylch dyddiadau tymhorau, rhaid i awdurdodau lleol a'r cyrff llywodraethu perthnasol roi gwybod iddynt mewn da bryd am y dyddiadau y mae'r cyrff hyn wedi cytuno arnynt ymysg ei gilydd. Mae'n dilyn wedyn y byddai'n ddefnyddiol hefyd pe bai Gweinidogion Cymru yn cael eu hysbysu am y dyddiadau tymhorau sydd wedi eu pennu gan awdurdodau lleol a'r cyrff llywodraethu perthnasol, hyd yn oed os bydd y cyrff hynny wedi methu â

chytuno ar ddyddiadau â holl awdurdodau lleol eraill Cymru a'r holl gyrff llywodraethu perthnasol o fewn ardal yr awdurdod lleol.

93. Credir mai effaith y ddeddfwriaeth hon fydd cysoni dyddiadau tymhorau ysgolion ledled Cymru, ac mai prin fydd unrhyw amrywiadau, ac na fydd y rheini ond yn digwydd lle mae'n bosibl eu llwyr gyfiawnhau. Dylai hyn ddod ag arbedion i deuluoedd sydd wedi gorfod talu costau gofal plant ychwanegol mewn achosion lle mae plant o'r un teulu'n mynd i ysgolion gwahanol sydd â gwyliau gwahanol (ee plentyn iau mewn ysgol fabanod wirfoddol a reolir, a phlentyn hŷn mewn ysgol uwchradd ffydd wirfoddol a gynorthwyr).
94. Yn yr un modd, dylai ddod ag arbedion hefyd i deuluoedd lle mae'r rhieni'n gweithio mewn ysgolion sydd â gwyliau gwahanol i wyliau'r ysgolion a fynychir gan eu plant. Os na chyflwynir y ddeddfwriaeth hon, bydd awdurdodau lleol a'r gyrff llywodraethu ysgol perthnasol yn parhau i bennu dyddiadau tymhorau ar gyfer eu hysgolion heb fod unrhyw fecanwaith cyfreithiol yn ei le i gysoni'r dyddiadau hynny.
95. Oni bai bod cyfrifoldeb ar y gyrff hyn i gydweithio i sicrhau cysondeb o ran dyddiadau tymhorau ysgolion, a bod hynny ochr yn ochr â'r ffaith bod gan Weinidogion Cymru bŵer disgresiwn i ymyrryd yn y broses o bennu dyddiadau, ni fydd yn bosibl sicrhau cysondeb.
96. Yn ei dro, parhau wedyn fyddai'r anawsterau sy'n wynebu llawer o deuluoedd sy'n gweithio, wrth iddynt geisio cael hyd i ofal plant ychwanegol priodol a thalu amdano. Yn ogystal â'r uchod, manteisiwyd ar y cyfle hwn i gydgrynhoi'r darpariaethau presennol ar gyfer amseroedd sesiynau ysgol, fel y'u ceir yn adran 32 o Ddeddf Addysg 2002.

Penodi a chael gwared ar Brif Arolygydd EM ac Arolygwyr EM dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru o dan adran 19 o Ddeddf Addysg 2005

97. Caiff Prif Arolygydd Ei Mawrhydi ac Arolygwyr Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant eu penodi ar hyn o bryd gan Ei Mawrhydi drwy Orchymyn y Cyfrin Gyngor ar argymhelliad yr Ysgrifennydd Gwladol, wedi derbyn cyngor gan Weinidogion Cymru. Yn ymarferol, y Prif Weinidog sy'n arfer swyddogaeth gynghorol Gweinidogion Cymru.
98. Ym mis Gorffennaf 2012 cytunodd Arglwydd Lywydd y Cyfrin Gyngor (hefyd y Dirprwy Brif Weinidog) ac Ysgrifennydd Gwladol Cymru y dylai'r cyfrifoldeb am gynghori Ei Mawrhydi ar swyddogaethau y Cyfrin Gyngor a oedd yn rhan o gymhwysedd deddfwriaethol Cynulliad Cenedlaethol gael ei roi i'r Prif Weinidog.
99. Mewn Datganiad Gweinidogol Ysgrifenedig ar 15 Hydref 2012, cadarnhaodd Arglwydd Lywydd y Cyfrin Gyngor y cytundeb y byddai'r Prif Weinidog yn cynghori Ei Mawrhydi ar ei swyddogaethau sydd o fewn meysydd o gymhwysedd datganoledig. Mae'r cytundeb yn cynnwys

penodi Prif Arolygydd Ei Mawrhydi; penodi Arolygydd Ei Mawrhydi; a chael gwared ar Brif Arolygydd Ei Mawrhydi o'i swydd oherwydd analluogrwydd neu gamymddwyn o dan adran 19(6) Deddf Addysg 2005 ("Deddf 2005").

100. Ar 16 Hydref 2012, ysgrifennodd Arglwydd Lywydd y Cyfrin Gyngor at y Prif Weinidog yn cadarnhau y byddai'r Prif Weinidog yn cynghori Ei Mawrhydi ar faterion sy'n ymwneud â'r Cyfrin Gyngor sydd wedi'u datganoli i Gymru, cyn belled â bod deiliad y swydd honno yn aelod o'r Cyfrin Gyngor.
101. Bydd gweithredu'r cytundeb, cyn belled ag y bo'n berthnasol i Brif Arolygydd Ei Mawrhydi ac Arolygydd Ei Mawrhydi, yn galw am ddiddymu adran 19(6) Deddf 2005 i gael gwared ar yr Ysgrifennydd Gwladol o'r broses yng Nghymru. Mae Bil Addysg (Cymru) yn cael ei ddefnyddio i gyflawni'r diddymu hwn.

Egluro effaith pwerau ymyrryd awdurdodau lleol o dan Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013

102. Cydgrynhodd Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ("Deddf 2013") y gyfraith mewn perthynas â phwerau ymyrryd Gweinidogion Cymru o ran awdurdodau lleol sy'n methu ac ysgolion a gynhelir sy'n methu.
103. Yn fwy penodol, mae adrannau 25 a 26 o Ddeddf 2013 yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru roi cyfarwyddiadau i awdurdodau lleol lle mae'r awdurdodau hynny yn methu â chyflawni eu swyddogaethau i safon ddigonol. Mewn achosion o'r fath, gall y Gweinidog roi cyfarwyddyd ar i swyddogaethau addysg yr awdurdod lleol hwnnw gael eu cyflawni gan Weinidogion Cymru neu rywun a enwebir ganddynt. Lle bo enwebeion o'r fath yn cyflawni swyddogaethau addysg awdurdod lleol, efallai y bydd angen gwneud cais i'r llys yn enw'r awdurdod lleol hwnnw, er enghraifft yn achos triwantiaeth.
104. Fodd bynnag, mae yna risg na fydd llys yn derbyn cais o'r fath ar ran enwebeion Gweinidogion Cymru. Nod y darpariaethau, felly, yw egluro'r sefyllfa a diwygio Deddf 2013 er mwyn ei gwneud yn glir y gall enwebeion o'r fath wneud cais i'r llys ar ran awdurdodau lleol. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn mai dyna yw effaith y gyfraith beth bynnag, ond byddai'r gwelliant yn cael gwared â phob amwysedd. Effaith y ddarpariaeth, felly, yw egluro bod unrhyw gyfeiriad at "awdurdod lleol" mewn perthynas â chyflawni swyddogaeth sy'n ddarostyngedig i gyfarwyddyd, yn cynnwys rhywrai a enwebwyd i gyflawni'r swyddogaeth honno.
105. Mae Llywodraeth Cymru yn nodi bod Llywodraeth y DU wedi cynnwys darpariaeth yn y Bil Dadreoleiddio mewn perthynas â phwerau ymyrryd yr Ysgrifennydd Gwladol ei hun o ran awdurdodau lleol sy'n methu, er mwyn delio â'r un risg.

Rhychwant tiriogaethol

106. Mae'r Bil hwn yn berthnasol i Gymru.

4. Ymgynghori

107. Yn ei ddatganiad deddfwriaethol ym mis Gorffennaf 2011, ymrwymodd y Prif Weinidog i ymgynghori'n briodol â phartneriaid wrth ddatblygu deddfwriaeth a chael trafodaethau ystyrlon â'r partneriaid hynny. Yn unol â'r datganiad hwnnw mae'r Adran Addysg a Sgiliau wedi ymgynghori ar y cynigion sydd yn y Bil a hynny fesul un.

Cyngor y Gweithlu Addysg

108. Mae'r Adran Addysg a Sgiliau wedi cyhoeddi dau ymgynghoriad i helpu i lunio manylion y cynigion hyn. Cyhoeddwyd yr ymgynghoriad cyntaf ym mis Rhagfyr 2011 am gyfnod o ddeuddeng wythnos. Roedd yr ymgynghoriad yn nodi cynigion mewn perthynas â dyfodol y Cyngor Addysgu Cyffredinol ac yn gwahodd sylwadau ar y cynnig i ehangu'r gofyniad presennol i athrawon gofrestru â chorff proffesiynol, i ymdrin â sector ehangach a fydd yn cynnwys athrawon Addysg Bellach a staff cymorth dysgu, staff dysgu seiliedig ar waith, athrawon heb gymhwyso, gweithwyr ieuencid a staff cymorth dysgu mewn ysgolion.

109. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad ar draws nifer o sectorau allweddol gan ddefnyddio ystod o rwydweithiau a chafodd ei gyhoeddi yng nghylchlythyrau Dysg. Hefyd, cynhaliodd rhai o'r rhanddeiliaid allweddol ddigwyddiadau i drafod eu hymatebion ar y cyd i'r ymgynghoriad. Daeth yr ymgynghoriad i ben ar 30 Mawrth 2012. Cyhoeddwyd ymateb Llywodraeth Cymru ym mis Awst 2012.

110. Gellir gweld y ddogfen ymgynghori a'r ymateb yn:
<http://wales.gov.uk/consultations/education/regeducationworkforce/?status=closed&lang=cy>

111. Cafwyd 94 o ymatebion ysgrifenedig i'r ymgynghoriad. Yn eu plith cafwyd ymateb gan Estyn, y Cyngor Addysgu Cyffredinol, Llywodraethwyr Cymru, CCAUC a Chymdeithas Genedlaethol Prifathrawon Cymru. Roedd yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn dangos bod pawb yn gyffredinol gytûn ar y cynigion i gofrestru'r gweithlu addysg ehangach yng Nghymru ac ar swyddogaethau Cyngor y Gweithlu Addysg.

112. Roedd yr ymgynghoriad gwreiddiol yn gofyn am farn ar egwyddorion cyffredinol y corff arfaethedig. Gan fod llawer o faterion yn ymwneud ag agweddau manylach ar y cynigion y gofynnwyd amdanynt gan y rhai a ymatebodd yn parhau heb gael eu hateb, cyhoeddwyd ymgynghoriad pellach i fynd i'r afael â'r materion hyn. Bu'r ail ymgynghoriad yn ymgynghoriad manylach oedd yn ymwneud â swyddogaethau'r corff cofrestru a'r ffordd yr oedd i weithredu. Roedd yr ymgynghoriad hwn wedi para am gyfnod o chwe wythnos o 10 Medi 2012 i 19 Hydref 2012.

113. Cyhoeddwyd ymateb Llywodraeth Cymru ym mis Rhagfyr 2012. Gellir gweld yr ymateb yn:

<http://wales.gov.uk/consultations/education/workforceregistration/?status=closed&lang=cy>

114. Roedd yr ymgynghoriad yn gwahodd sylwadau ar y meysydd canlynol mewn perthynas â'r cynigion:
- y proffesiynau y bydd gofyn iddynt gofrestru
 - datblygu cod ymddygiad cyffredin ar gyfer y proffesiynau a nodir
 - sut y bydd y corff cofrestru'n gweithredu gan gynnwys ei reolaeth, ei weithgorau a'i brosesau disgyblu
 - sut y bydd data yn cael ei gasglu; y bwriad i rannu data'n ddiennw gyda chyflogwyr er mwyn cynorthwyo â'r gwaith o gynllunio'r gweithlu
 - swyddogaeth y corff o ran sicrhau bod hyfforddiant cychwynol a datblygiad proffesiynol parhaus o'r ansawdd gorau, ac
 - ystod awgrymedig o ffioedd blynyddol y bydd angen i unigolion eu talu.
115. Eto, cynhaliwyd yr ymgynghoriad hwn ar draws nifer o sectorau allweddol gan ddefnyddio ystod o rwydweithiau a chafodd ei gyhoeddi yng nghylchlythyrau Dysg. Hefyd, cynhaliodd rhai o'r rhanddeiliaid allweddol ddigwyddiadau i drafod eu hymatebion ar y cyd i'r ymgynghoriad. Cafwyd 47 o ymatebion ysgrifenedig i'r ymgynghoriad.
116. Drwyddi draw, roedd yr ymatebion yn gefnogol i'r cynigion. Ers hynny, er mwyn sicrhau bod yr hyn a gynigir yn eglur ac yn ddealladwy, mae swyddogion wedi bod yn dal i drafod â'r rhanddeiliaid mewnol priodol a'r rhanddeiliaid allanol priodol gan gynnwys undebau; y Cyngor Addysgu Cyffredinol; Colegau Cymru a CLILC i enwi ond ychydig.
117. Yn unol â'r gofynion a roddwyd ar Weinidogion Cymru o dan Fesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011, dosbarthwyd fersiwn o'r ymgynghoriad sy'n benodol i blant/pobl ifanc mewn grwpiau ffocws ledled Cymru gydol mis Mawrth 2013. Roedd y digwyddiad cyntaf yn rhan o agenda preswyl Fforwm Ieuencid Powys yn y Canolbarth. Yn y Fforwm roedd aelodau oedd yn cynrychioli grwpiau gwahanol o bobl ifanc. Cynhaliwyd y digwyddiadau eraill mewn ysgolion uwchradd yn Nhrefynwy, Aberhonddu, Conwy a Wrecsam.
118. Mae Llywodraeth Cymru wedi ystyried yr ymatebion amrywiol mewn perthynas â ffioedd cofrestru. Rhoddir ystyriaeth i'r sylwadau hyn am y yn llunio rhan o'r ystyriaeth am ffioedd sy'n daladwy yn y rheoliadau Bydd ymgynghoriad pellach ar y rheoliadau hyn yn cael ei gynnal ddechrau 2014.

119. Roedd y rhestr o bobl yr ymgynghorwyd â hwy ar gyfer y ddau ymgynghoriad yn cynnwys yr holl gyrff sy'n ymwneud â'r byd addysg, gan gynnwys asiantaethau cyflogi, awdurdodau lleol, gweithwyr ieuenctid a gweithwyr chwarae, darparwyr hyfforddiant addysg a chyrrff dyfarnu.

Dyddiadau tymhorau ysgolion

120. Ar 3 Medi 2012, cyhoeddodd yr Adran Addysg a Sgiliau'r ymgynghoriad ar ddiwygio'r ffordd y mae dyddiadau tymhorau ysgolion yn cael eu pennu ar gyfer yr holl ysgolion a gynhelir yng Nghymru. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad dros gyfnod o ddeuddeng wythnos oedd yn dod i ben ar 26 Tachwedd 2012. Cyhoeddwyd ymateb Llywodraeth Cymru i'r ymgynghoriad ar 16 Ebrill 2013.

121. Gellir gweld y ddogfen ymgynghori a'r ymateb yn:

<http://wales.gov.uk/consultations/education/schooltermdates/?status=closed&lang=cy>

122. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad ar draws nifer o sectorau allweddol gan ddefnyddio ystod o rwydweithiau a chafodd ei gyhoeddi yng nghylchlythyrau Dysg. Yn unol â'r gofynion a roddwyd ar Weinidogion Cymru o dan Fesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru fersiwn o'r ymgynghoriad i blant a phobl ifanc hefyd.

123. Roedd yr ymgynghoriad yn gwahodd sylwadau ar y newidiadau a gynigwyd i'r ffordd y mae dyddiadau tymhorau ysgolion yn cael eu pennu yng Nghymru a ph'un a yw cynigion o'r fath yn mynd i gael effaith yn nhermau cydraddoldeb ac amrywiaeth. Cafwyd 55 o ymatebion.

124. Cafwyd ymatebion gan CLILC/CCAC, awdurdodau lleol a chonsortia, undebau athrawon, Gwasanaeth Addysg yr Eglwys Gatholig, Llywodraethwyr Cymru, cynrychiolwyr o ysgolion sefydledig ac ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac aelodau o'r cyhoedd ymysg eraill. Cafwyd dau ymateb i'r holiadur i blant a phobl ifanc.

125. Roedd pawb yn gyffredinol gytûn ar y cynigion a nodwyd yn yr ymgynghoriad. Mynegwyd yr anawsterau oedd yn wynebu teuluoedd mewn perthynas â chanfod y gofal plant ychwanegol sy'n ofynnol a thalu amdano pan nad yw dyddiadau tymhorau ysgolion yn gyson â'i gilydd.

126. Roedd pryderon mewn perthynas â ph'un a ddylai dyddiau penodol yn Wythnos y Pasg hyd at Ddydd Iau Cablyd (gan gynnwys y diwrnod hwnnw) fod wastad yn ystod y tymor. Codwyd pryderon ynghylch yr egwyddor o roi'r gallu i Weinidogion Cymru bennu dyddiadau tymhorau ysgolion. Er hynny, roedd mwyafrif y rhai a roddodd ymateb wedi ateb â 'cytuno neu 'ddim yn cytuno nac yn anghytuno'.

127. Yng ngoleuni rhai o'r ymatebion i'r ymgynghoriad, bu Llywodraeth Cymru yn ystyried unwaith eto'r cynigion i gael dyddiadau tymhorau ysgolion yn

gyson â'i gilydd. Er gwaethaf y pryderon a'r safbwyntiau gwahanol a gafwyd, daethpwyd i'r casgliad bod manteision y cynigion yn drech na'r anfanteision.

Penodi a chael gwared ar Brif Arolygydd EM a phenodi Arolygwyr EM dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru o dan adran 19 Deddf Addysg 2005

128. Mae diddymu adran 19(6) o Ddeddf Addysg 2005 yn newid technegol ac nid oes ymgynghoriad cyffredinol wedi'i gynnal fel y cyfryw. Er hynny, ymgynghorwyd ag Ysgrifennydd Gwladol Cymru a'r Dirprwy Brif Weinidog yn rhinwedd ei swydd fel Arglwydd Lywydd y Cyfrin Gyngor ac maent yn fodlon â'r cynigion. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymgynghori â Phrif Arolygydd EM dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru ac mae yntau hefyd yn fodlon â'r cynigion.

Egluro pwerau ymyrryd awdurdodau lleol o dan Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013

Newid mân yw hwn, ac nid oes ymgynghoriad cyffredinol wedi'i gynnal felly.

5. Pŵer i lunio is-ddeddfwriaeth

130. Mae'r Bil yn cynnwys darpariaethau i wneud is-ddeddfwriaeth. Ar gyfer pob darpariaeth, mae'r tabl a ganlyn yn amlinellu:

- y person, neu'r corff, y rhoddir y pŵer iddo
- ar ba ffurf y caiff y pŵer ei arfer
- priodoldeb y pŵer dirprwyedig
- y weithdrefn a gymhwyswyd (*cadarnhaol, negyddol, dim gweithdrefn*), os o gwbl, ynghyd â'r rhesymau pam y bernir ei bod yn briodol.

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
5(1) Pŵer i ychwanegu swyddogaethau	Gweinidogion Cymru	Gorchymyn	Mae prif swyddogaethau'r Cyngor wedi'u hamlinellu ar wyneb y Bil. Yn sgil datblygu polisiau megis Llwybrau Dysgu 14-19 a'r cwricwlwm galwedigaethol sydd wedi gweddnewid, bydd angen hyblygrwydd i ddiwallu anghenion cyfnewidiol y gweithlu addysg, yn awr ac yn y dyfodol.	Cadarnhaol	Amlinellir y prif swyddogaethau ar wyneb y Bil ac mae defnyddio'r weithdrefn gadarnhaol yn cydnabod ei bod yn briodol i'r Cynulliad gymeradwyo unrhyw swyddogaethau ychwanegol.

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
10(2)(b) Cymhwyster i gofrestru	Gweinidogion Cymru	Rheoleiddio	Mae manylion pwy sy'n gymwys i gofrestru wedi'u hamlinellu ar wyneb y Bil. Materion yn ymwneud â chofrestru dros dro yn unig a gaiff eu hamlinellu mewn rheoliadau o dan y pŵer hwn.	Negyddol	Mae angen hyblygrwydd i ganiatáu i system gofrestru dros dro fodloni dyheadau polisi y dyfodol a diwallu anghenion cyfnewidiol y gweithlu addysg, yn awr ac yn y dyfodol. Mae'r manylion yn dechnegol eu natur.
10(6) Cymhwyster i gofrestru	Gweinidogion Cymru	Gorchymyn	Mae'r amodau pan nad yw person yn gymwys i gofrestru gyda'r Cyngor wedi'u hamlinellu ar wyneb y Bil. Ymhen amser, mae'n bosibl y gallai fod angen caniatáu i newidiadau gael eu gwneud i'r ail o blith yr amodau hynny, er mwyn manylu ar seiliau eraill a fyddai'n golygu na fyddai aelodau o'r gweithlu addysg ehangach yn gymwys i gofrestru. Mae angen hyblygrwydd i sicrhau bod modd ychwanegu gofynion ychwanegol at yr ail amod yn ôl yr angen.	Cadarnhaol	Credir ei bod hi'n briodol bod newidiadau a wneir i ddeddfwriaeth sylfaenol yn cael eu cymeradwyo gan y Cynulliad.
12(1) Ffioedd cofrestru	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Bydd rheoliadau yn cynnwys manylion y ffi a allai fod yn	Cadarnhaol	Mae'n briodol bod y Cynulliad yn cymeradwyo'r ffi ac unrhyw

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>daladwy ar gyfer cofrestru a'r mecanwaith ar gyfer codi'r ffi honno a'i chasglu.</p> <p>Mae a.12 o Ddeddf 1998 eisoes yn darparu pŵer gwneud rheoliadau mewn perthynas â ffioedd.</p>		newidiadau iddi.
13(1) Cofrestru: darpariaeth bellach	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Yn rhoi hyblygrwydd i ganiatáu i newidiadau pellach gael eu gwneud mewn perthynas â'r gofrestr a chofrestru fel ymateb i dystiolaeth bod angen gwneud hynny.</p> <p>Mae a.4 o Ddeddf 1998 eisoes yn darparu pŵer gwneud rheoliadau cyffelyb mewn perthynas â chofrestru athrawon.</p>	Negyddol	O ran cyfansoddiad y gofrestr a'r modd y mae'n rhaid i ymgeiswyr gyflwyno cais, mae'r manylion yn dechnegol a gweinyddol eu natur.
14(1) <i>Gofynion i'w bodloni er mwyn cyflenwi gwasanaethau – athrawon ysgol a gweithwyr</i>	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Mae'r pŵer sy'n amlinellu pa ymarferwyr addysg y bydd yn ofynnol iddynt gofrestru wedi'i amlinellu ar wyneb y Bil. Bydd rheoliadau yn darparu rhywfaint o fanylion yr amodau hynny, a'r gwasanaethau na ellir eu	Negyddol	O ran y cymwysterau, yr amodau a'r hyfforddiant sy'n ofynnol, mae'r manylion yn dechnegol eu natur.

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
<i>cymorth dysgu mewn ysgolion</i>			<p>cyflenwi oni chaiff yr amodau hynny eu bodloni, ac yn caniatáu i'r amodau a'r gwasanaethau gael eu haddasu fel ymateb i dystiolaeth bod angen gwneud hynny.</p> <p>Yng nghyswllt athrawon, ceir egwyddor sy'n cyfateb yn deillio o'r gofyniad i gofrestru yn a.3 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 ynghyd â'r rheoliadau a wnaed o dan a.132 o Ddeddf Addysg 2002.</p>		
15(1) <i>Gofynion i'w bodloni er mwyn cyflenwi gwasanaethau - Athrawon addysg bellach</i>	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Mae'r pŵer sy'n amlinellu pa ymarferwyr addysg y bydd yn ofynnol iddynt gofrestru wedi'i gynnwys yn y Bil. Bydd rheoliadau yn darparu rhywfaint o fanylion yr amodau sydd i'w bodloni, a'r gwasanaethau na ellir eu cyflenwi oni chaiff yr amodau hynny eu bodloni, ac yn caniatáu i'r amodau a'r gwasanaethau gael eu haddasu fel ymateb i dystiolaeth bod	Negyddol	Mae'r manylion yn dechnegol eu natur ac yn benodol i'r gweithiwr addysg dan sylw.

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>angen gwneud hynny.</p> <p>Mae hwn yn bwnc newydd gan nad oedd yn ofynnol i athrawon addysg bellach gofrestru o dan Ddeddf 1998.</p>		
<p>16(1) <i>Gofynion i'w bodloni er mwyn cyflenwi gwasanaethau - Gweithwyr cymorth dysgu addysg bellach</i></p>	<p>Gweinidogion Cymru</p>	<p>Rheoliadau</p>	<p>Bydd rheoliadau yn darparu rhywfaint o fanylion yr amodau hynny, a'r gwasanaethau na ellir eu cyflenwi oni chaiff yr amodau hynny eu bodloni, ac yn caniatáu i'r amodau a'r gwasanaethau gael eu haddasu fel ymateb i dystiolaeth bod angen gwneud hynny.</p> <p>Nid oedd yn ofynnol i weithwyr cymorth dysgu addysg bellach gofrestru o dan Ddeddf 1998.</p>	<p>Negyddol</p>	<p>Mae'r manylion yn dechnegol eu natur ac yn benodol i'r gweithiwr addysg dan sylw.</p>

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
17(1) Gofyniad i ymgymryd â chyfnod sefydlu	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Mae rheoliadau yn gwneud darpariaeth ar gyfer system sefydlu i'r gweithlu addysg ehangach.</p> <p>Mae a.19 o Ddeddf 1998 yn darparu pŵer gwneud rheoliadau mewn perthynas â sefydlu athrawon.</p>	Negyddol	Mae'r manylion yn dechnegol eu natur.
19(3) Apelio yn erbyn dyfarniadau sefydlu	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Mae'r hawl i apelio yn erbyn dyfarniadau sefydlu wedi'i amlinellu ar wyneb y Bil. Bydd rheoliadau o dan y pŵer hwn yn caniatáu i ddarpariaethau pellach gael eu gwneud mewn perthynas ag apeliadau ar gyfer y gweithlu addysg ehangach, os bydd angen gwneud hynny.</p> <p>Mae a.19(4) o Ddeddf 1998 eisoes yn darparu bod rhaid i rheoliadau ddarparu fel bod gan athrawon yr hawl i apelio.</p>	Negyddol	Bydd y rheoliadau yn dechnegol a gweithrediadol eu natur.
23(1) Arfarnu personau cofrestredig	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Mae'r rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ar gyfer system arfarnu perfformiad personau	Negyddol	Mae'r manylion yn dechnegol eu natur ac mae angen iddynt gynnwys grwpiau newydd posibl o weithwyr yn

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>cofrestredig. Gellid gorfodi dyletswyddau ar bersonau a restrir yn y Bil. Mae angen hyblygrwydd er mwyn inni allu gwneud newidiadau i'r system arfarnu i ddiwallu anghenion cyfnewidiol y gweithlu addysg, yn awr ac yn y dyfodol, fel ymateb i dystiolaeth bod angen gwneud hynny. Bydd Llywodraeth Cymru yn ymgynghori â'r cyrff perthnasol cyn gwneud rheoliadau.</p> <p>Mae pŵer gwneud rheoliadau mewn perthynas ag athrawon ysgol i'w gael eisoes yn a.131 o Ddeddf Addysg 2002.</p>		y dyfodol.
25(1) Cod ymddygiad ac ymarfer: darpariaeth bellach	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Mae'r Bil yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i baratoi a chyhoeddi cod ac, wedi hynny, ddyletswydd ar y Cyngor i'w adolygu ac, os yn briodol, i baratoi a chyhoeddi codau dilynol. Mae'n briodol bod manylion ffurf a chynnwys y cod wedi'u hamlinellu mewn is-	Negyddol	Mae'r manylion yn dechnegol eu natur, a cheir gofyniad i'r cod gael ei adolygu bob tair blynedd.

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>ddeddfwriaeth. Mae rheoliadau yn cynnig yr hyblygrwydd angenrheidiol i weithredu polisïau Llywodraeth Cymru i safoni trefniadau ar gyfer y gweithlu addysg ehangach.</p> <p>Mae a.4 o Ddeddf 1998 eisoes yn darparu pŵer gwneud rheoliadau ar gyfer cod ymarfer i athrawon cofrestredig.</p>		
26(6)	Un o Weinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Mae'r pŵer gwneud rheoliadau hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i gyfyngu ar unrhyw un o swyddogaethau disgyblu'r Cyngor yn adran 26, neu i wahardd unrhyw swyddogaeth o'r fath. Mae hyn yn rhoi hyblygrwydd i deilwra pwerau disgyblu'r Cyngor os oes angen, gan gynnwys er mwyn rhoi ystyriaeth i bwerau sy'n cael eu harfer gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd o dan Ddeddf Diogelu Grwpiau Hyglwyf 2006.</p>	Negyddol	Bydd hyn yn caniatáu i swyddogaethau disgyblu'r Cyngor roi ystyriaeth i bwerau sy'n cael eu harfer o dan Ddeddf 2006, neu adlewyrchu'r pwerau hynny, yn gyflym.

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			Mae paragraff 6 o Atodlen 2 i Ddeddf 1998 yn darparu pŵer cyffelyb i wneud rheoliadau mewn perthynas ag athrawon.		
28(1) Swyddogaethau disgyblu: darpariaeth bellach	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Mae'r Bil yn rhoi swyddogaethau disgyblu i'r Cyngor. Mae rheoliadau yn darparu fel mai dim ond mewn perthynas â swyddogaethau disgyblu'r Cyngor y gellir gwneud darpariaethau pellach.</p> <p>Mae gwahanol ddarpariaethau yn Atodlen 2 i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 yn darparu pwerau gwneud rheoliadau sy'n berthnasol i swyddogaethau disgyblu.</p>	Negyddol	O ran ffurf a chynnwys y weithdrefn ar gyfer ymchwiliadau a gorchmynion disgyblu, mae'r manylion yn dechnegol eu natur.
28(4)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Bydd y pŵer gwneud rheoliadau hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddarparu fel bod gorchymyn gwahardd yn erbyn athro yn Lloegr yn cael yr un effaith yng Nghymru. O ganlyniad, gallai fod angen addasu'r Bil. Os digwydd hynny,	Cadarnhaol	Os caiff newidiadau eu gwneud i'r Ddeddf, bydd y weithdrefn gadarnhaol wedi'i sefydlu i ddiogelu.

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>yna defnyddir y weithdrefn gadarnhaol ar gyfer y rheoliadau.</p> <p>Mae paragraff 7(2) o Atodlen 2 i Ddeddf 1998 eisoes yn cynnwys pŵer gwneud rheoliadau cyffelyb.</p>		
33(1) Y Cyngor i gadw cofnodion am bersonau penodol	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Mae dyletswydd y Cyngor i ddal gwybodaeth am bersonau cofrestredig wedi'i hamlinellu ar wyneb y Bil. Mae rheoliadau yn amlinellu manylion y cofnodion.</p> <p>Mae Adran 4 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 yn cynnwys pwerau gwneud rheoliadau mewn perthynas â'r wybodaeth sydd i'w dal am athrawon ar y gofrestr.</p>	Negyddol	Mae'r manylion yn dechnegol/gweithrediadol eu natur ac nid ydynt yn debygol o fod yn ddadleuol.
35(4) Darparu gwybodaeth: y Cyngor	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Mae'r Bil yn amlinellu'r gofyniad ar y Cyngor i ddarparu gwybodaeth. Bydd rheoliadau yn amlinellu gofynion ychwanegol ar gyfer darparu gwybodaeth gan roi hyblygrwydd i fodloni dyheadau polisi yn y dyfodol a diwallu anghenion cyfnewidiol y	Negyddol	Mae'r manylion yn dechnegol/gweithrediadol eu natur ac nid ydynt yn debygol o fod yn ddadleuol.

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			<p>gweithlu addysg, yn awr ac yn y dyfodol.</p> <p>Mae a.14 o Ddeddf 1998 yn cynnwys darpariaeth gyffelyb mewn perthynas ag athrawon.</p>		
36(2)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	<p>Mae'n gosod dyletswydd ar gyflogwr perthnasol i roi gwybodaeth i'r Cyngor am berson cofrestredig nad yw wedi'i gyflogi bellach yn sgil ymddygiad amhroffesiynol, anghymhwysra neu gollfarn am drosedd berthnasol. Bydd y rheoliadau yn nodi'r union wybodaeth sy'n ofynnol. Dros amser, efallai y bydd angen newid y rhain wrth i gategoriâu pellach o weithwyr gael eu hychwanegu.</p> <p>Mae a.15 o Ddeddf 1998 yn cynnwys darpariaeth gyffelyb mewn perthynas ag athrawon.</p>		
37(2) Darparu gwybodaeth: asiantiaid a	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Mae'n gosod dyletswydd ar asiantiaid a chontractwyr i ddarparu gwybodaeth fel a amlinellir mewn rheoliadau.	Negyddol	Mae'r manylion yn dechnegol/ gweithrediadol eu natur ac nid ydynt yn debygol o fod yn ddadleuol.

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
chontractwyr			Mae a.154 o Ddeddf 1998 yn cynnwys darpariaeth gyffelyb.		
Atodlen 1 3(1) Aelodaeth y Cyngor	Gweinidogion Cymru	Gorchymyn	Bydd yn gwneud darpariaeth ynghylch nifer aelodau'r Cyngor. Bydd angen i'r aelodaeth adlewyrchu nifer y gweithlu cofrestredig, sy'n cynyddu. Mae hyn yn rhoi hyblygrwydd i ganiatáu ar gyfer unrhyw newidiadau o ran aelodau'r gweithlu ehangach y mae'n ofynnol iddynt gofrestru. Ceir darpariaeth gyffelyb ym mharagraff 3 o Atodlen 1 i Ddeddf 1998 mewn perthynas â'r Cyngor Addysgu Cyffredinol presennol.	Cadarnhaol	Mae hyn yn rhoi hyblygrwydd i ganiatáu ar gyfer unrhyw newidiadau pellach o ran aelodau'r gweithlu addysg ehangach y mae'n ofynnol iddynt gofrestru.
Atodlen 1 4(1)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Mae hyn yn amlinellu'r manylion o ran pwy sy'n gymwys i gael ei benodi i'r Cyngor, a'r broses ar gyfer gwneud hynny. Ceir darpariaeth gyffelyb ym	Negyddol	Gan y bydd yn ofynnol i ragor o ymarferwyr addysg gofrestru yn y dyfodol, mae'n rhoi hyblygrwydd i ddiwallu anghenion cyfnewidiol y gweithlu addysg.

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			mharagraff 4 o Atodlen 1 i Ddeddf 1998 mewn perthynas â'r Cyngor Addysgu Cyffredinol presennol.		
Atodlen 1 9(2) Y Prif Swyddog a staff eraill	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Mae Gweinidogion Cymru yn cael pŵer gwneud rheoliadau i wneud darpariaeth ynghylch penodi/telerau ac amodau'r Prif Swyddog. Mae hyn yn briodol er mwyn galluogi Gweinidogion Cymru i gael goruchwyllo penodiad/telerau ac amodau o'r fath (yn enwedig mewn cyfnod o gyfyngder ariannol) ond hefyd i'w galluogi i fod yn ddigon hyblyg i addasu unrhyw newidiadau a allai fod eu hangen, a'u rhoi ar waith.	Negyddol	Mae rheoliadau yn darparu manylion y broses benodi a sut y pennir telerau ac amodau'r penodiad.
Atodlen 2, paragraff 2 Newid categoriâu gweithwyr cofrestredig			Mae'n rhoi'r pŵer i ychwanegu categorïau cofrestru neu ddisgrifiadau o gategoriâu, eu diwygio neu eu dileu. Gall ddelio â'r angen i fod â chymhwyster penodedig neu brofiad o fath penodedig. Caiff ymgynghoriad	Cadarnhaol	Gall gorchymyn a wneir o dan y paragraff hwn addasu'r deddfiad hwn neu ddeddfiad arall, felly mae angen mabwysiadu'r weithdrefn gadarnhaol.

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			ei gynnal â'r personau priodol.		
Adran 42 (Adran newydd 32A(6) o Ddeddf Addysg 2002)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn pennu ac yn diwygio manylion sut y caiff prif ddyletswydd awdurdodau lleol i roi gwybod i Weinidogion Cymru am ddyddiadau tymhorau yn eu hardaloedd ei chyflawni.	Gweithdrefn negyddol	Bydd y Rheoliadau hyn yn pennu manylion y rhybudd, y cyfnod amser, y ffurf, y cynnwys a'r weithdrefn, ac yn caniatáu iddynt gael eu diwygio. O ran y broses hysbysu, manylion technegol yw'r rhain, ac nid ydynt yn debygol o fod yn ddadleuol.
Adran 42 (Adran newydd 32B(4) o Ddeddf Addysg 2002)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn pennu ac yn diwygio manylion yr ymgynghoriad sydd i'w rhagnodi a'u haddasu dros amser, yn ôl yr angen.	Gweithdrefn negyddol	Bydd y Rheoliadau hyn yn pennu gofynion y broses ymgynghori, ac yn caniatáu iddynt gael eu diwygio. Mae'r manylion yn dechnegol eu natur ac nid ydynt yn debygol o fod yn ddadleuol.
Adran 42 (Adran newydd 32C(5) o Ddeddf Addysg 2002)	Gweinidogion Cymru	Rheoleiddio	Yn cadarnhau'r pwerau gwneud rheoliadau presennol yn adran 32(3) a (9) o Ddeddf Addysg 2002. Yn cynnwys manylion y weithdrefn sydd i'w dilyn gan naill ai awdurdod lleol neu gorff llywodraethu ysgol gymunedol, ysgol wirfoddol a reolir/ysgol arbennig gymunedol neu ysgol feithrin wrth newid amserau	Negyddol	Mae hyn yn cadarnhau'r pwerau presennol. Mae Rheoliadau Newid Amserau Sesiynau Ysgolion (Cymru) 2009, fel y'i diwygiwyd, wedi cael eu gwneud o dan y pwerau presennol a byddant yn parhau mewn grym.

Adran:	Pŵer yn cael ei roi i	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			sesiynau ysgol.		
Adran 42 (Adran newydd 32C(5) o Ddeddf Addysg 2002)	Gweinidogion Cymru	Rheoleiddio	Yn cadarnhau'r pwerau gwneud rheoliadau presennol yn adran 32(3) a (9) o Ddeddf Addysg 2002. Yn cynnwys manylion y weithdrefn sydd i'w dilyn gan naill ai awdurdod lleol neu gorff llywodraethu ysgol gymunedol, ysgol wirfoddol a reolir/ysgol arbennig gymunedol neu ysgol feithrin wrth newid amserau sesiynau ysgol.	Negyddol	Mae hyn yn cadarnhau'r pwerau presennol. Mae Rheoliadau Newid Amserau Sesiynau Ysgolion (Cymru) 2009, fel y'i diwygiwyd, wedi cael eu gwneud o dan y pwerau presennol a byddant yn parhau mewn grym.
Adran 52	Gweinidogion Cymru	Gorchymyn	Yn addas ar gyfer gorchymyn gan fod y ddarpariaeth yn gysylltiedig â gwneud diwygiadau canlyniadol posibl i'r ddeddfwriaeth sylfaenol hon a deddfwriaeth arall o'r fath. Er bod yr egwyddorion wedi'u hamlinellu ar wyneb y Ddeddf, a bydd rhaid diwygio amryw o Ddeddfau eraill, nid yw'n ymarferol nodi pob diwygiad canlyniadol ar hyn o bryd.	Cadarnhaol	Bydd y weithdrefn penderfyniad cadarnhaol yn gymwys gan y bydd y Gorchymyn yn diwygio'r Ddeddf hon a gallai gynnwys diwygiadau ychwanegol i ddeddfwriaeth sylfaenol arall.

6. Aseiad Effaith Rheoleiddiol

131. Mae Aseiad Effaith Rheoleiddiol wedi'i gwblhau ar gyfer y Bil arfaethedig yn unol â Rheol Sefydlog 26.6(vi), a gellir ei weld yn Adran 7.
132. Caiff aseiad o'r costau a'r manteision ei gynnwys yn Adran 8.

7. Yr opsiynau

Cyngor y Gweithlu Addysg

Effaith a chostau'r Bil Addysg (Cymru)

133. Mae'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol hwn yn cyflwyno'r opsiynau ar gyfer pob darpariaeth yn y Bil. Caiff pob opsiwn ei ddadansoddi gan ystyried i ba raddau y byddai pob un yn bodloni amcanion Llywodraeth Cymru, yn ogystal â'r risgiau, costau a manteision sy'n gysylltiedig â hwy.

Opsiwn 1: Gwneud dim - Parhau i gofrestru gan ddilyn yr un fformat ag a ddefnyddir ar hyn o bryd

134. Cafodd ystyriaeth ei rhoi i gynnal y status quo. Sefydlwyd y Cyngor Addysgu Cyffredinol gan Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998. Daeth i fodolaeth ar 1 Medi 2000. Yn dilyn hynny, diwygiwyd Deddf 1998 gan Ddeddf Addysg 2002 ac o ganlyniad rhoddwyd cyfrifoldebau ychwanegol iddo.

135. Prif nodau'r Cyngor Addysgu Cyffredinol yw:

- cyfrannu at wella safonau addysgu ac ansawdd y dysgu
- cynnal a chodi safonau ymddygiad proffesiynol ymhlith athrawon.

136. Swyddogaethau'r Cyngor Addysgu Cyffredinol pan y'i sefydlwyd ym mis Medi 2000 oedd:

- sefydlu a chadw Cofrestr o Athrawon Cymwysedig yng Nghymru
- darparu Cod Proffesiynol ar gyfer athrawon cofrestredig
- cyflawni swyddogaethau disgyblu yng nghyswllt athrawon a gyhuddwyd o anghymhwysedd a chamymddwyn proffesiynol difrifol
- cynghori Llywodraeth Cymru a chyrrff dynodedig eraill ar:
 - safonau addysgu
 - safonau ymddygiad ar gyfer athrawon
 - rôl y proffesiwn addysgu
 - hyfforddiant, datblygiad gyrfa a rheoli perfformiad athrawon
 - recriwtio i'r proffesiwn addysgu
 - y cyflenwad o athrawon
 - cadw athrawon yn y proffesiwn
 - statws y proffesiwn addysgu
 - ffitrwydd meddygol ar gyfer addysgu

- ac, ar gais Llywodraeth Cymru, cyngori ar unrhyw faterion eraill sy'n gysylltiedig ag addysgu.

137. Ar gais Llywodraeth Cymru, gall y Cyngor Addysgu Cyffredinol hefyd ymgymryd â gweithgareddau i hyrwyddo recriwtio i'r proffesiwn addysgu a datblygiad proffesiynol parhaus athrawon.

138. Mae'r gweithlu addysg yng Nghymru wedi newid yn sylweddol yn ystod y deng mlynedd diwethaf. Mae'r opsiynau sydd ar gael i ddysgwyr yng Nghymru diolch i gydweithredu rhwng ysgolion a darparwyr ôl-16 wedi arwain at gydweithio llawer agosach rhwng ymarferwyr mewn sectorau gwahanol. Yng ngoleuni diwygiadau fel y Cyfnod Sylfaen a Llwybrau Dysgu 14-19, mae'n ofynnol i staff cymorth dysgu, athrawon ac athrawon ôl-16, hyfforddwyr a darlithwyr gydweithredu i gefnogi dysgwyr yn fwy effeithiol. Mae'n glir bod angen gwneud mwy na dim ond cynnal y status quo.

139. Manteision:

- dim amharu ar y system gofrestru bresennol
- dim costau ychwanegol
- mae gan y Cyngor Addysgu Cyffredinol hanes da o reoleiddio a chynnal safonau ar gyfer athrawon.

140. Anfanteision:

- ni fyddai darlithwyr a staff cymorth addysg bellach, tiwtoriaid dysgu seiliedig ar waith, gweithwyr ieuenctid a staff cymorth mewn ysgolion yn cael eu cofrestru o hyd. Byddai hyn yn ymddangos yn anghyson â pholisïau megis y cydweithredu rhwng ysgolion a darparwyr ôl-16 o dan y rhaglen Llwybrau Dysgu 14-19, a gweithio mewn partneriaeth rhwng cynorthwywyr cymorth dysgu ac athrawon i gyflwyno cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen
- nid yw'n bodloni gofynion y Rhaglen Lywodraethu
- ni fyddai hyn yn sicrhau cysondeb a chydabyddiaeth ar draws y gweithlu addysg ehangach
- ni fyddai'n mynd i'r afael â'r materion o godi statws a phroffil y rheini sy'n gweithio yn y sector addysg
- byddai'r gweithlu addysg ehangach yn parhau i weithio heb gyfres o safonau proffesiynol a heb fframwaith ar gyfer sefydlu ac arfarnu

- ni fyddai hyn yn helpu i godi safonau ar draws y gweithlu addysg.

Opsiwn 2: (Gwneud cyn lleied â phosibl) - Cofrestru ymarferwyr addysg mewn ysgolion

141. Rhoddwyd ystyriaeth i gofrestru'r ymarferwyr hynny sy'n gweithio yn y sector ysgolion yn unig, hynny yw athrawon a staff cymorth dysgu mewn ysgolion, gan gadw prif nodau a swyddogaethau'r Cyngor Addysgu Cyffredinol fel ag y maent ar hyn o bryd am y rhesymau isod.

142. Mae gwahaniaethau sylweddol ar hyn o bryd rhwng y gofynion sydd ar y gweithlu addysg ehangach o ran:

- safonau proffesiynol
- cymwysterau
- hyfforddiant cychwynnol
- rheoli perfformiad
- datblygiad proffesiynol parhaus.

143. Er bod rhai o'r gwahaniaethau hyn yn gwbl briodol ac yn adlewyrchu gwahaniaethau gwirioneddol yng ngofynion y sector, mae yna wahaniaethau eraill, mwy artiffisial, sy'n rhwystr i gydweithio a symudedd ymhlith y gweithlu. Ni fyddai gosod gofyniad ar athrawon a gweithwyr cymorth dysgu mewn ysgolion i gofrestru ond yn mynd i'r afael â'r materion hyn yn rhannol. Ni fyddai system gofrestru dim ond ar gyfer ymarferwyr sy'n gweithio mewn ysgolion yn addas ar gyfer diwygiadau megis Llwybrau Dysgu 14-19, lle'r ydym yn gweld mwy o gydweithredu rhwng gweithwyr cymorth dysgu mewn ysgolion, athrawon ac athrawon ôl-16, hyfforddwyr a darlithwyr i gefnogi dysgwyr yn fwy effeithiol.

144. Roedd yn glir o'r ymgynghoriad cyntaf na fyddai'r opsiwn hwn yn mynd yn ddigon pell i wella safonau ar draws y gweithlu addysg.

145. Manteision:

- Byddai hyn yn golygu cofrestru pob un sy'n gweithio mewn ysgol gydag un corff proffesiynol, ac yn sefydlu dull cyson o reoleiddio pob un sy'n gweithio mewn ysgol.
- Byddai hyn yn dangos cysondeb yn y ffordd y caiff ymarferwyr addysgol eu trin o ran cymhwysedd ac ymddygiad.

- Byddai cynnwys pob gweithiwr cymorth mewn ysgolion yn cael ei ystyried fel cam cadarnhaol ymlaen ar gyfer undebau os byddai'r gost i aelodau yn cael ei chadw'n isel a'r manteision o gofrestru yn cael eu hegluro.

146. Anfanteision:

- Ni fyddai darlithwyr a staff cymorth addysg bellach, tiwtoriaid dysgu seiliedig ar waith, a gweithwyr ieuenctid yn cael eu cofrestru o hyd. Byddai hyn yn ymddangos yn anghyson â pholisïau megis y cydweithredu rhwng ysgolion a darparwyr ôl-16 o dan y rhaglen Llwybrau Dysgu 14-19, a gweithio mewn partneriaeth rhwng cynorthwywyr cymorth dysgu ac athrawon i gyflwyno cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen.
- Ni fyddai hyn yn sicrhau cysondeb a chydabyddiaeth ar draws y gweithlu addysg ehangach.
- Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r materion o godi statws a phroffil y rheini sy'n gweithio yn y gweithlu addysg ehangach.
- Byddai dim ond yn gwneud rhywfaint i godi safonau'r gweithlu addysg.

Opsiwn 3: Cofrestru'r rheini sy'n gweithio yn y gweithlu addysg yng Nghymru (yr opsiwn a ffefir)

147. Rhoddwyd ystyriaeth hefyd i gofrestru'r gweithlu addysg ehangach yng Nghymru. Byddai hyn yn cynnwys cofrestru:

- athrawon
- gweithwyr cymorth dysgu mewn ysgolion
- athrawon a staff cymorth dysgu addysg bellach
- tiwtoriaid dysgu seiliedig ar waith
- gweithwyr ieuenctid

148. Wrth ystyried yr opsiwn hwn, roedd Llywodraeth Cymru hefyd am ystyried ymestyn cwmpas y corff fel ei fod yn gwneud mwy na chadw cofrestr yn unig. Yr un fyddai'r egwyddorion craidd ond byddai'r swyddogaethau craidd yn cael eu hymestyn er mwyn cwmpasu gofynion y gweithlu addysg ehangach.

149. Mae'r opsiynau sydd ar gael i ddysgwyr yng Nghymru drwy bolisïau megis Llwybrau Dysgu 14-19 a chydweithio rhwng ysgolion a darparwyr ôl-16 wedi arwain at weithio agosach rhwng ymarferwyr

mewn sectorau gwahanol. Bu cynnydd sydyn hefyd yn nifer y bobl sy'n cefnogi addysgu a dysgu yn y Cyfnod Sylfaen, gyda chynorthwyr cymorth dysgu yn gweithio mewn partneriaeth ag athrawon i gyflwyno'r cwricwlwm. Golyga hyn fod strwythur a chyfansoddiad y gweithlu addysg wedi newid yn sydyn yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

150. Mae'n hanfodol bod yr amrywiol ymarferwyr hyn yn gweithio gyda'i gilydd yn effeithiol a'u bod yn gallu manteisio ar gymwysterau, cymorth a datblygiad sydd wedi'u cynllunio'n dda. Mae proffesiynoldeb, addasrwydd, safonau ymddygiad, hyfforddiant a datblygiad aelodau'r gweithlu addysg yn allweddol i'w lwyddiant. Mae Llywodraeth Cymru am gydnabod rôl pob un sy'n gweithio i gefnogi addysgu a dysgu fel rhan o un gweithlu addysg cydlynus yng Nghymru.
151. Mae nifer mawr o bobl broffesiynol yn y gweithlu addysg nad yw'n ofynnol iddynt gofrestru ar hyn o bryd. Mae'r ffigurau hynny ar gyfer 2010/11 fel a ganlyn:
- dros 21,300 o staff cymorth mewn ysgolion
 - ychydig dros 8,800 o staff addysgu uniongyrchol yn y sector addysg bellach.
152. Er mwyn codi safonau a lleihau'r bwloch sy'n bodoli ar hyn o bryd o ran cyrhaeddiad, mae'r Gweinidog wedi bod yn gwbl eglur bod angen sicrhau bod y gweithlu addysg, o'r Cyfnod Sylfaen hyd at 14-19 oed, yn gweithio gyda'i gilydd fel un grŵp cydlynus o bobl broffesiynol sy'n cydweithio i wella safonau a chyrhaeddiad addysgol ar ran pobl Cymru.
153. Mae gan gorff sy'n cofrestru'r gweithlu addysg botensial i fod yn bartner allweddol er mwyn sicrhau mwy o gysondeb. Gallai gefnogi'r agenda gwella a helpu i godi safonau, gan gynnal a meithrin hyder y cyhoedd yn y proffesiwn. Roedd yr ymatebion i'r ail ymgynghoriad yn cefnogi'r dull hwn a chytunwyd mai hwn oedd yr opsiwn a ffefrir.
154. Manteision:
- Byddai'n sefydlu system gofrestru gadarn a fyddai'n gwella'r modd y caiff y gweithlu addysg ei gynllunio, ei hyfforddi a'i ddatblygu ac a fydd yn rhoi mwy o gysondeb ac yn cydnabod cyfraniad y gweithlu addysg cyfan at addysg dysgwyr.
 - Byddai'n sefydlu dull cyson o reoleiddio pob un sy'n gweithio yn y gweithlu addysg ehangach yng Nghymru.

- Byddai'n dangos mwy o synnwyr o gysondeb ac o fod yn unedig o safbwynt y ffordd y caiff y gweithlu addysg ehangach ei drin o ran cymhwysedd ac ymddygiad.
- Byddai cynnwys darlithwyr addysg bellach a staff addysgu a staff cymorth dysgu mewn ysgolion ac mewn addysg bellach yn dangos pwysigrwydd eu rôl i godi safonau a byddai'n codi eu statws.
- Byddai'n golygu cofrestru gyda chorff proffesiynol sy'n gosod safonau proffesiynol ac yn eu cynnal, ac felly'n cadw hyder y cyhoedd yn y proffesiwn.
- Byddai hefyd yn fuddiol o ran cynnig atebolrwydd a thryloywder ac yn rhoi sicrwydd o ran safonau.
- Byddai'r opsiwn hwn yn gyson â pholisiau megis y cydweithredu rhwng ysgolion a darparwyr ôl-16 o dan y rhaglen Llwybrau Dysgu 14-19, a'r gweithio mewn partneriaeth rhwng cynorthwywyr cymorth dysgu ac athrawon i gyflwyno cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen.
- Byddai trefn gofrestru ar gyfer y gweithlu addysg ehangach sydd wedi'i chynllunio'n dda, ac a fyddai'n cael ei chyflwyno'n raddol, yn ôl y rhan fwyaf a ymatebodd i'r ymgynghoriad, yn sicrhau bod y gweithlu'n cydymffurfio â safonau proffesiynol, gan godi statws a phroffil pob un sy'n gweithio mewn addysg. Dylai hyn arwain at fwy o gysondeb a mwy o synnwyr o fod yn unedig rhwng grwpiau gwahanol o ymarferwyr addysg ledled Cymru.
- Byddai modd cynllunio gwariant ariannol yn fwy effeithiol i gefnogi mentrau allweddol oherwydd byddai manylion niferoedd a chymwysterau'r gweithlu cofrestredig yn cael eu cadw'n ganolog.

155. Anfanteision:

Gallai fod gofyn i'r gweithlu addysg ehangach dalu ffi i gofrestru.

Dyddiadau tymhorau ysgolion

Opsiwn 1: Gwneud dim

156. Mae'r gyfraith bresennol yn adran 32 o Ddeddf Addysg 2002 yn darparu mai'r awdurdodau lleol sy'n pennu dyddiadau tymhorau ar gyfer ysgolion cymunedol, ysgolion arbennig cymunedol, ysgolion gwirfoddol a reolir, ac ysgolion meithrin; ac mai'r cyrff llywodraethu sy'n gwneud hynny ar gyfer ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion

sefydledig. Mae hyn o ganlyniad i ddarpariaethau adran 32 o Ddeddf Addysg 2002.

157. Nid yw'r gyfraith bresennol:

- yn rhoi cyfrifoldeb ar awdurdodau lleol ac ar gyrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig i gydweithio i gysoni dyddiadau tymhorau ledled Cymru, nac
- yn caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd a chadw trefn ar y broses o bennu dyddiadau tymhorau.

158. Mae'n bosibl y gallai newid y drefn fel bod awdurdodau lleol yn gweithio mewn consortia arwain at gonsensws ar draws Cymru gyfan o ran pennu dyddiadau tymhorau ysgolion. Fodd bynnag, nid oes unrhyw sicrwydd y bydd dyddiadau'n cael eu cysoni, gan y gallai'r consortia bennu gwahanol ddyddiadau ar gyfer eu hardaloedd. Hefyd, mae ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig yn pennu eu dyddiadau tymhorau eu hunain; nid oes unrhyw sicrwydd na fyddai'r dyddiadau a bennir gan gyrff llywodraethu'r ysgolion hyn yn wahanol i'r dyddiadau a bennir gan yr awdurdodau lleol.

159. Yn gryno, byddai'r opsiwn hwn yn golygu y byddai'r sefyllfa bresennol yn parhau, ac na fyddai dim yn cael ei wneud i sicrhau bod dyddiadau tymhorau ysgolion ledled Cymru yn cael eu cysoni. Am y rheswm hwn, nid opsiwn 1 yw'r opsiwn a ffefir.

Opsiwn 2: Gwneud cyn lleied â phosibl – Y Gweinidog yn cyhoeddi datganiad nad yw'n rhwymo

160. Gallai'r Gweinidog gyhoeddi datganiad nad yw'n rhwymo i egluro bod disgwyl i ddyddiadau tymhorau gael eu cysoni ar gyfer pob ysgol a gynhelir ledled Cymru. Gallai'r datganiad ei gwneud yn glir y bydd y Gweinidog yn ystyried cyflwyno deddfwriaeth i ganiatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd yn y broses o bennu dyddiadau tymhorau, os na fydd yn bosibl sicrhau cysondeb o fewn cyfnod rhesymol.

161. Er y gallai'r math hwn o ddatganiad fod yn ddefnyddiol o ran perswadio awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig i gydweithio i bennu dyddiadau tymhorau, nid oes unrhyw sicrwydd y byddai'n llwyddo. O gofio bod CLILC wedi bod yn ymdrechu ers sawl blwyddyn heb unrhyw lwyddiant i gael y 22 awdurdod lleol yng Nghymru i sicrhau cysondeb o ran pennu dyddiadau, mae'n ddigon posibl na fyddai datganiad gan y Gweinidog yn cael yr effaith a ddymunir.

162. Yn ogystal â'r 22 awdurdod lleol, byddai angen i gyrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig hefyd gytuno ar y dyddiadau a bennir. Mae yna bosibilrwydd gwirioneddol na fyddai

cynifer o gyrff yn gallu dod i gytundeb er gwaethaf y ffaith bod y Gweinidog wedi cyhoeddi datganiad, a hwnnw'n ddatganiad nad yw'n rhwymo.

163. Am y rhesymau hyn, nid opsiwn 2 yw'r opsiwn a ffefrir.

Opsiwn 3: Cyflwyno deddfwriaeth - Rhoi rhwymedigaeth ar awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig i gydweithio, gan roi pŵer disgresiwn i Weinidogion Cymru i ganiatáu iddynt ymyrryd yn y broses o bennu dyddiadau tymhorau

164. O dan yr opsiwn hwn, byddai rhwymedigaeth yn cael ei rhoi ar awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig i gydweithio a chydgysylltu i geisio cael consensws ar ddyddiadau tymhorau ysgolion.

165. Byddai'n gweithio:

- trwy roi cyfrifoldeb ar bob awdurdod lleol i gydweithio ac i gydgyssylltu er mwyn cytuno ar ddyddiadau tymhorau â phob awdurdod lleol arall yng Nghymru, a
- thrwy roi cyfrifoldeb ar bob awdurdod lleol, ac ar gyrff llywodraethu pob ysgol sefydledig ac ysgol wirfoddol a gynorthwyir o fewn ardal yr awdurdod lleol, i gydweithio a chydgyssylltu er mwyn dod i gytundeb ar ddyddiadau tymhorau.

166. Roedd yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn dangos bod llawer o awdurdodau lleol eisoes yn ystyried bod yr angen i drafod, ac i gydweithio â'i gilydd ac â chyrrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion ffydd o fewn eu hardaloedd, yn rhan annatod o'r broses o bennu dyddiadau tymhorau. Yn sicr, mae Llywodraeth Cymru o'r farn y dylai'r math hwn o drafod a chydweithio fod yn digwydd eisoes. Felly, ni ddylai gwneud gofynion fel hyn yn statudol beri unrhyw anghyfleustra mawr i awdurdodau lleol na'r gyrff llywodraethu perthnasol.

167. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod y gallai fod achosion pan na all awdurdodau lleol a'r gyrff llywodraethu ysgolion perthnasol gyrraedd consensws ar ddyddiadau tymhorau er gwaethaf pob ymdrech ar eu rhan nhw i wneud hynny. Oherwydd hynny, bydd y Bil yn rhoi pŵer disgresiwn i Weinidogion Cymru i ganiatáu iddynt gyfarwyddo awdurdodau lleol a'r gyrff llywodraethu perthnasol o ran pennu dyddiadau tymhorau ysgol. Bydd hynny'n galluogi Gweinidogion Cymru i ymyrryd yn y broses o bennu dyddiadau tymhorau gan y bydd yn caniatáu iddynt ddweud wrth awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig pa

ddyddiadau y dylid eu pennu, os bydd Gweinidogion Cymru o'r farn bod angen gwneud hynny.

168. Bydd cyflwyno'r trefniadau deddfwriaethol newydd hyn yn golygu bod proses ddwy haen ar waith ar gyfer pennu dyddiadau tymhorau. Bydd hynny'n caniatáu i awdurdodau lleol a chyrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig barhau i reoli dyddiadau tymhorau ac amseru gwyliau ysgol, gan sicrhau ar yr un pryd bod y dyddiadau'n cael eu cysoni. Ni fydd Gweinidogion Cymru ond yn ystyried defnyddio eu pwerau os na chytunir ar ddyddiadau ledled Cymru gyfan, neu os bydd y Gweinidogion o'r farn nad yw'r dyddiadau y cytunwyd arnynt yn addas.
169. Cyn penderfynu defnyddio eu pwerau i bennu dyddiadau tymhorau ysgolion, byddai Gweinidogion Cymru bob amser yn cynnal ymgynghoriad cyhoeddus priodol ar y dyddiadau y maent yn bwriadu eu pennu, a'u rhesymau am wneud hynny. Os bydd pob awdurdod lleol a'r cyrff llywodraethu perthnasol i gyd wedi dod i gytundeb ynghylch dyddiadau tymhorau, rhagwelir mai yn anaml iawn y byddai Gweinidogion Cymru yn defnyddio eu pwerau i newid dyddiadau, a hynny dim ond pan fyddai'n bosibl llwyr gyfiawnhau eu hymyrraeth.
170. Mantais yr opsiwn hwn i rieni a gofalwyr yw y byddai dyddiadau tymhorau yn gyson ar gyfer yr holl ysgolion a gynhelir yng Nghymru, ac y byddai hynny'n datrys y problemau y mae rhieni a gofalwyr yn eu hwynebu oherwydd y gwahaniaethau mewn dyddiadau tymhorau, wrth geisio cael hyd i ofal plant ychwanegol a thalu amdano. Rhagwelir mai dim ond mewn amgylchiadau anarferol (fel yn achos Cwpan Ryder) y gallai dyddiadau tymhorau ysgolion fod yn wahanol mewn ardal benodol.
171. Mantais yr opsiwn hwn i awdurdodau lleol a chyrff llywodraethu ysgolion yw y byddant yn parhau i reoli'r broses o bennu dyddiadau tymhorau ysgolion. Dim ond mewn achosion lle na allant ddod i gytundeb, neu lle maent wedi cytuno ar ddyddiadau tymhorau nad ydynt yn addas ym marn Gweinidogion Cymru, y bydd Gweinidogion Cymru yn ystyried defnyddio eu pwerau disgresiwn.
172. Am y rhesymau hyn, opsiwn 3 yw'r opsiwn a ffefrir.

8. Costau a manteision

173. Mae'r bennod hon yn cynnwys dadansoddiad o gostau a manteision yr opsiynau y manylir arnynt ym mhennod 7.

Opsiwn 1: Gwneud dim

Costau

174. Mae'r opsiwn hwn yn cynnal y status quo sy'n golygu mai dim ond athrawon sy'n gorfod cofrestru gyda'r Cyngor Addysgu Cyffredinol. Gan hynny, nid oes unrhyw gostau **ychwanegol** yn gysylltiedig â'r opsiwn hwn.

175. Corff proffesiynol annibynnol, ymreolaethol, ar gyfer athrawon Cymru yw'r Cyngor Addysgu Cyffredinol. Fe'i sefydlwyd ar 1 Medi 2000 ar gyfer cynnal safonau uchel o addysgu a chodi'r safonau hynny, rhoi llais i'r proffesiwn addysgu a chynghori Llywodraeth Cymru ar amrywiaeth eang o faterion yn gysylltiedig ag addysgu. O ran ei swyddogaethau craidd, mae'r Cyngor Addysgu Cyffredinol yn gorff hunangyllidol ac yn ariannu ei hun drwy godi ffi gofrestru flynyddol ar athrawon. Ar gyfer y flwyddyn yn gorffen 31 Mawrth 2012, cynhyrchwyd £1,706,000 o incwm drwy gasglu'r ffi gofrestru.

176. At hynny, mae Llywodraeth Cymru wedi bod yn ariannu'r Cyngor Addysgu Cyffredinol drwy grant ers mis Ebrill 2002, i wneud gwaith ychwanegol ar ei rhan. Amlinellir manylion ariannu'r gweithgareddau hyn yn y Llythyr Cynnig Grant blynyddol a anfonir i'r Cyngor Addysgu cyn dechrau pob blwyddyn ariannol. Mae'n nodi faint o arian a fydd ar gael iddo yn ogystal â thelerau ac amodau'r grant. Mae'r Gweinidog Addysg a Sgiliau wedi cytuno y gall swyddogion roi cyllid hyd at £6,306,000 ar gyfer 2013-14 i gefnogi'r gwaith y mae'n ei wneud ar ran Llywodraeth Cymru mewn perthynas â:

- a. gweinyddu a chadarnhau Statws Athro Cymwysedig
- b. cyhoeddi Tystysgrifau Sefydlu i athrawon cofrestredig sydd wedi cwblhau eu cyfnodau Sefydlu yn llwyddiannus a gwranddo Apeliadau Sefydlu
- c. gweinyddu'r rhaglenni Sefydlu, Datblygiad Proffesiynol Cynnar a'r Radd Meistr mewn Ymarfer Addysgol
- d. cynnal gwiriadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd ar gyfer Athrawon Newydd Gymhwyso sydd am gofrestru gyda'r Cyngor Addysgu Cyffredinol am y tro cyntaf.

Manteision

177. Ni ragwelir bod unrhyw fanteision ychwanegol ynghlwm â chynnal y trefniadau presennol.

Risgiau

178. Mae'n ofynnol cofrestru'r gweithlu addysg ehangach i sicrhau bod mwy o gysondeb rhwng aelodau'r gweithlu addysg, a bod mwy yn gyffredin rhyngddynt, ac i godi statws a phroffil y rheini sy'n gweithio yn y sector. Dylai hyn oll gael effaith ar ein gallu i godi safonau mewn addysg. Mae nifer mawr o weithwyr proffesiynol yn y gweithlu addysg. Yn 2010/11, roedd dros 21,300 o staff cymorth mewn ysgolion ac ychydig dros 8,800 o staff addysgu uniongyrchol yn y sector addysg bellach na fyddai raid iddynt gofrestru o hyd. Mewn sectorau eraill, ychydig o ddata a gasglwyd, ac mae hynny felly'n ei gwneud yn anodd cynllunio'r gweithlu ar draws y sector.
179. Mae cryn wahaniaeth rhwng y gofynion ar gyfer safonau proffesiynol, cymwysterau, hyfforddiant cychwynnol, rheoli perfformiad a datblygiad proffesiynol parhaus ar draws sectorau gwahanol y gweithlu addysg. Er bod rhai o'r gwahaniaethau hyn yn gwbl briodol ac yn adlewyrchu gwahaniaethau gwirioneddol yng ngofynion y sector, mae yna wahaniaethau eraill, mwy artiffisial, sy'n rhwystro cydweithredu a symudedd ymhlith y gweithlu ac sy'n cyfyngu ar ddatblygiad gyrfa. Ni fyddai cynnal y trefniadau presennol yn mynd i'r afael â'r materion hyn.
180. Ni fyddai cynnal y trefniadau presennol yn cydnabod rôl pob un sy'n gweithio i gefnogi addysgu a dysgu fel rhan o un gweithlu addysg cydlynus yng Nghymru.

Opsiwn 2: Gwneud cyn lleied â phosibl - Cofrestru ymarferwyr addysg mewn ysgolion

Costau

181. O ran ei swyddogaethau craidd, mae'r Cyngor Addysgu Cyffredinol yn gorff hunangyllidol, ac er ein bod yn bwriadu rhoi enw newydd iddo, ac ymestyn a mireinio ei swyddogaethau a'i gylch gwaith, bydd yn parhau'n gorff hunangyllidol o ran ei swyddogaethau craidd ac yn ariannu ei hun drwy godi ffi gofrestru flynyddol.
182. Ar hyn o bryd, nid yw'r Cyngor Addysgu Cyffredinol yn cael unrhyw gyllid uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer ei weithgarwch cofrestru a rheoleiddio. Er hynny, mae'r Llywodraeth yn talu tua £1 miliwn drwy Grant Cynnal Refeniw fel cymhorthdal ar gyfer ffi yr athrawon. Ynghlwm yn Atodiad3, ceir model economaidd sy'n seiliedig ar fandiau cyflog a chynyddiadau pensiwn y cytundeb terfynol ar y newidiadau i gyfraniadau aelodau'r cynllun pensiwn athrawon ar gyfer 2012-13, i chi ei ystyried. Dylid nodi ein bod wedi defnyddio'r ffi gofrestru bresennol ar gyfer athrawon, sef £45, fel sail ar gyfer y model hwn. **Amcangyfrifon yw'r ffigurau hyn ac ni ddylid eu hystyried fel ffigurau terfynol y cytunwyd arnynt ar gyfer cofrestru'r gweithlu addysg ehangach.** Ar

y llaw arall mae strwythur a swyddogaethau ehangach y Cyngor, a fydd wrth reswm yn cael effaith ar lefel y ffi. Mae gwaith ar y gweill i edrych ar strwythur y corff presennol a fydd o gymorth fel sail ar gyfer gwaith ar y ffi. Bydd ymgynghoriad ffurfiol yn cael ei gynnal ar y ffioedd cofrestru, a fydd yn edrych ar y cydbwysedd rhwng lefelau'r ffioedd ar gyfer grwpiau gwahanol, yn ogystal â hyd a lled y swyddogaethau ehangach y gallai'r Cyngor ymgymryd â hwy a'r manteision a fyddai'n dod yn eu sgil.

183. Amlinellir isod y prif feysydd o gostau ychwanegol a ragwelir yn uwch na gwariant presennol y Cyngor Addysgu Cyffredinol. Dylid nodi y gallai'r costau hyn gynyddu dros amser wrth inni gyflwyno'r gofyniad i'r gweithlu addysg ehangach gofrestru ac wrth i achosion o addasrwydd i ymarfer gael eu cyfeirio at y Cyngor i ymchwilio iddynt.
184. Mae data o'r Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion yn awgrymu bod tua 14,900 o gynorthwyr addysgu yng Nghymru ym mis Ebrill 2012 y byddai'n ofynnol iddynt gofrestru o dan yr opsiwn hwn. Gan ragdybio y byddai'r ffi gofrestru yn parhau'n £45 y person, mae hyn yn golygu ffioedd ychwanegol o tua £670,500. Os bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i gyfrannu £33 o'r ffi £45, yna bydd yn ysgwyddo cost ychwanegol o £491,700, a'r sector addysgu yn cyfrannu'r £178,800 sy'n weddill. Caiff y ffi gofrestru ei defnyddio i ariannu gweithgareddau'r Cyngor Addysgu Cyffredinol. Mae'r model economaidd sydd ynghlwm yn Atodiad 3, y cyfeiriwyd ato uchod, yn cynnig enghreifftiau eraill o'r model.
185. Byddai rhywfaint o gostau i'w hysgwyddo er mwyn sefydlu'r Cyngor cyn i unrhyw ffioedd gael eu casglu oddi wrth y grwpiau newydd. Er enghraifft: costau newid y gronfa ddata cofrestru; costau gweinyddol i gofrestru'r grwpiau newydd; a chostau cyfathrebu/marchnata. Byddai'r costau hynny yn gymharol isel - llai na £100,000.
186. Mae tua £400,000 wedi cael ei glustnodi ar gyfer ymgymryd â gwaith disgyblu'r Cyngor Addysgu Cyffredinol yn 2013-14. Seiliwyd y swm ar gost gyfartalog fesul achos o tua £12,000 ar gyfer achos disgyblu, £1,500 ar gyfer achos yn ymwneud â chais i gofrestru a £2,500 ar gyfer pwyllgor ymchwilio. Fodd bynnag, mae'r darpariaethau yn y Bil ynghylch dod ag aelodaeth i ben drwy gydsyniad a cherydd drwy gydsyniad yn ystod y cam ymchwilio yn cynnig cyfle i dorri rhywfaint ar y costau presennol.
187. Amcangyfrifir y bydd angen tua £2.3 miliwn o incwm craidd ar y Cyngor i weithredu unwaith y bydd athrawon a staff cymorth wedi eu cofrestru a gwaith disgyblu yn cael ei gyflawni
188. Dylid nodi bod y costau hyn yn seiliedig ar gofrestru'r holl weithlu ar yr un pryd. Er hynny, ein bwriad yw mynd ati'n raddol i gofrestru'r gweithlu, ac rydym yn rhagweld y bydd arbedion effeithlonrwydd ac arbedion maint i'w cael yn sgil mabwysiadu'r model hwn.

Manteision

189. O'i gymharu ag opsiwn 1, byddai'r model hwn yn ein galluogi i sicrhau elfen o gysondeb a chydabyddiaeth ar gyfer ymarferwyr addysg mewn ysgolion. Byddai'n rhoi cyfle i staff addysgu a gweithwyr cymorth dysgu mewn ysgolion godi eu statws a chodi safonau drwy roi iddynt drefniadau rheoli perfformiad, datblygiad proffesiynol parhaus a safonau proffesiynol sy'n gyson a pherthnasol.

Risgiau

190. Ni fyddai'r opsiwn hwn yn gwneud digon i fynd i'r afael â'r materion o sicrhau cysondeb rhwng aelodau'r gweithlu addysg ehangach a rhoi cydnabyddiaeth a statws iddynt. Roedd yn glir o'r ymgynghoriad cyntaf na fyddai'r opsiwn hwn yn mynd yn ddigon pell i godi safonau ar draws y gweithlu addysg. Mae nifer mawr o weithwyr proffesiynol yn y gweithlu addysg, ac mae ychydig dros 8,800 o staff addysgu uniongyrchol yn y sector addysg bellach na fyddai'n ofynnol iddynt gofrestru o hyd. Mewn sectorau eraill, ychydig o ddata a gasglwyd, ac mae hynny felly'n ei gwneud yn anodd cynllunio'r gweithlu ar draws y sector.

191. Mae cryn wahaniaeth rhwng y gofynion o ran y safonau proffesiynol, cymwysterau, hyfforddiant cychwynnol, rheoli perfformiad a datblygiad proffesiynol parhaus ar draws sectorau gwahanol y gweithlu addysg. Er bod rhai o'r gwahaniaethau hyn yn gwbl briodol ac yn adlewyrchu gwahaniaethau gwirioneddol yng ngofynion y sector, mae yna wahaniaethau eraill, mwy artiffisial, sy'n rhwystro cydweithredu a symudedd ymhlith y gweithlu ac sy'n cyfyngu ar ddatblygiad gyrfa. Ni fyddai'r opsiwn hwn yn mynd i'r afael â'r materion hyn.

192. Ni fyddai'r opsiwn hwn yn cydnabod rôl pob un sy'n gweithio i gefnogi addysgu a dysgu fel rhan o un gweithlu addysg cydlynus yng Nghymru.

Opsiwn 3: Yr opsiwn a ffefrir – Cofrestru a rheoleiddio'r gweithlu addysg ehangach drwy ddiwygio'r Cyngor Addysgu Cyffredinol

Costau

193. Byddai sefydlu corff cofrestru newydd sbon yn dipyn o her, yn enwedig yng ngoleuni'r pwysau ariannol sy'n wynebu Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd. Byddai'r opsiwn hwn, felly, yn caniatáu inni adeiladu ar brofiad y Cyngor Addysgu Cyffredinol, i greu corff newydd sydd â'r sgiliau a'r wybodaeth i helpu'r gweithlu addysg ehangach yng Nghymru.

194. O ran ei swyddogaethau craidd, mae'r Cyngor Addysgu Cyffredinol yn gorff hunangyllidol, ac er ein bod yn bwriadu rhoi enw newydd iddo, ac ymestyn a mireinio ei swyddogaethau a'i gylch gwaith, bydd yn parhau'n gorff hunangyllidol o ran ei swyddogaethau craidd ac yn ariannu ei hun drwy godi ffi gofrestru flynyddol.

195. Gallai'r rheoliadau a lunnir yn sgîl y Bil effeithio ar gostau'r Cyngor, neu sy'n codi wrth i'r Cyngor weithredu ar ran Gweinidogion Cymru lle gofynnwn iddynt gyflawni swyddogaethau gweinyddol ar ein rhan. Ystyrir effaith unrhyw gostau wrth i'r rheoliadau sy'n dod â'r swyddogaethau i rym gael eu llunio ac wrth ymgynghori arnynt.
196. Mae gan athrawon brosesau a gofynion sefydlu sydd wedi hen ennill eu plwyf, rhywbeth sy'n statudol i bob athro sy'n cymhwyso. Ar hyn o bryd mae'r Cyngor Addysgu Cyffredinol yn derbyn tua £70,000 oddi wrth Lywodraeth Cymru ar gyfer apeliadau ac ardystio mewn perthynas â sefydlu athrawon. Ni fyddai'r opsiwn hwn yn newid y broses apelio bresennol i athrawon, felly ni fyddai hyn yn creu costau ychwanegol. Ers sefydlu'r Cyngor Addysgu Cyffredinol yn 2000, cafwyd llai na thair apêl. O ran y gweithlu ehangach, nid oes unrhyw drefniadau sefydlu statudol ar hyn o bryd. Mae'r Bil yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru lunio rheoliadau ar gyfer trefniadau sefydlu i'r gweithlu ehangach yn y dyfodol. Bydd hyn yn ei gwneud yn bosibl i Lywodraeth Cymru wneud gwahanol drefniadau ar gyfer gwahanol gategoriâu'r gweithlu, sydd wedi'u teilwra i'w hanghenion penodol nhw. Byddem yn ymgynghori'n ffurfiol ar y cynigion hyn ac yn llunio Asesiad Effaith Rheoleiddiol fel rhan o'r broses.
197. Eisoed mae gan Weinidogion Cymru y pŵer i hyrwyddo gyrfaoedd mewn ysgolion, ond yn hanesyddol mae hyn wedi'i wneud mewn partneriaeth â'r sefydliad perthnasol yn Lloegr. Yn y dyfodol, bydd y gwaith hwn yn cael ei wneud yn annibynnol yng Nghymru, ond gan ei ehangu i gynnwys y gweithlu addysg cyfan, er mwyn gallu arbed arian. Y gyllideb ar gyfer y gwaith hwn yng Nghymru fyddai £100,000.
198. Ar hyn o bryd, nid yw'r Cyngor Addysgu Cyffredinol yn cael unrhyw gyllid uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer ei weithgarwch cofrestru a rheoleiddio. Er hynny, mae'r Llywodraeth yn talu tua £1 miliwn drwy Grant Cynnal Refeniw fel cymhorthdal ar gyfer ffi yr athrawon. Ynghlwm yn Atodiad 3, ceir model economaidd sy'n seiliedig ar fandiau cyflog a chynyddiadau pensiwn yn y cytundeb terfynol ar y newidiadau i gyfraniadau aelodau'r cynllun pensiwn athrawon ar gyfer 2012-13, i chi ei ystyried. Dylech nodi ein bod wedi defnyddio'r ffi gofrestru bresennol ar gyfer athrawon, sef £45, fel sail ar gyfer datblygu'r model hwn. **Amcangyfrifon yw'r ffigurau hyn ac ni ddylid eu hystyried fel ffigurau terfynol y cytunwyd arnynt ar gyfer cofrestru'r gweithlu addysg ehangach.** Ar y llaw arall mae strwythur a swyddogaethau ehangach y Cyngor, a fydd wrth reswm yn cael effaith ar lefel y ffi. Mae gwaith ar y gweill i edrych ar strwythur y corff presennol a fydd o gymorth fel sail ar gyfer gwaith ar y ffi. Bydd ymgynghoriad ffurfiol yn cael ei gynnal ar y ffioedd cofrestru, a fydd yn edrych ar y cydbwysedd rhwng lefelau'r ffioedd ar gyfer grwpiau gwahanol, yn ogystal â hyd a lled y swyddogaethau ehangach y gallai'r Cyngor ymgymryd â hwy a'r manteision a fyddai'n dod yn eu sgîl.
199. Amlinellir isod y prif feysydd o gostau ychwanegol a ragwelir yn uwch na gwariant presennol y Cyngor Addysgu Cyffredinol. Dylid nodi y gallai'r

costau hyn gynyddu dros amser wrth inni gyflwyno'r gofyniad i'r gweithlu addysg ehangach gofrestru ac wrth i achosion o addasrwydd i ymarfer gael eu cyfeirio at y Cyngor i ymchwilio iddynt.

200. Byddai rhywfaint o gostau i'w hysgwyddo er mwyn sefydlu'r Cyngor cyn i unrhyw ffioedd gael eu casglu oddi wrth y grwpiau newydd. Er enghraifft, costau newid y gronfa ddata cofrestru, costau gweinyddol i gofrestru'r grwpiau newydd a chostau cyfathrebu/marchnata. Byddai'r costau hynny yn gymharol isel - tua £150,000.
201. Mae tua £400,000 wedi cael ei glustnodi ar gyfer ymgymryd â gwaith disgyblu'r Cyngor Addysgu Cyffredinol yn 2013-14. Seiliwyd y swm ar gost gyfartalog fesul achos o tua £12,000 ar gyfer achos disgyblu, £1,500 ar gyfer achos yn ymwneud â chais i gofrestru a £2,500 ar gyfer pwyllgor ymchwilio. Fodd bynnag, mae'r darpariaethau yn y Bil ynghylch dod ag aelodaeth i ben drwy gydsyniad a cherydd drwy gydsyniad yn ystod y cam ymchwilio yn cynnig cyfle i dorri rhywfaint ar y costau presennol.
202. Mae data Ebrill 2012 o'r Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion yn dangos bod tua 72,500 o bobl yn y gweithlu addysg y byddai'n ofynnol iddynt gofrestru o dan yr opsiwn hwn. O ystyried bod tua 38,000 o athrawon yn cofrestru ar hyn o bryd, mae hyn yn golygu cynnydd o 34,500 ar y gofrestr. Gan ragdybio y byddai'r ffi gofrestru yn parhau'n £45 y person, mae hyn yn golygu tua £1,552,500 o ffioedd ychwanegol. Os bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i gyfrannu £33 o'r ffi gofrestru £45, yna bydd yn ysgwyddo cost ychwanegol o £1,138,500, a'r gweithlu cofrestredig yn cyfrannu'r £414,000 sy'n weddill. Caiff y ffi gofrestru ei defnyddio i ariannu gweithgareddau'r Cyngor Addysgu Cyffredinol. Mae'r model economaidd sydd ynghlwm yn Atodiad 3, y cyfeiriwyd ato uchod, yn cynnig enghreifftiau eraill o'r model.
203. Rhagwelir mai'r gost ychwanegol fwyaf i'r Cyngor fydd y gost ynghlwm wrth achosion disgyblu. Unwaith y bydd pob grŵp newydd wedi cofrestru, rydym yn amcangyfrif y bydd angen cyllideb o £900,000 bob blwyddyn ar gyfer cyflawni gwaith achosion. Mae hyn yn gost ychwanegol o £500,000 y flwyddyn. Amcangyfrifir y bydd angen tua £2.7 miliwn o incwm craidd ar y corff newydd i weithredu unwaith y bydd pob grŵp yn cael eu cofrestru a gwaith disgyblu yn cael ei gyflawni.
204. Dylid nodi bod y costau hyn yn seiliedig ar gofrestru'r holl weithlu ar yr un pryd. Er hynny, ein bwriad yw mynd ati'n raddol i gofrestru'r gweithlu, ac rydym yn rhagweld y bydd arbedion effeithlonrwydd ac arbedion maint i'w cael yn sgil mabwysiadu'r model o ymestyn y gofyniad i gofrestru'r gweithlu addysg i gynnwys y gweithlu ehangach.
205. Cysylltwyd â sampl o awdurdodau lleol a cholegau addysg bellach mewn perthynas â'r cynigion. Cafwyd consensws, gan fod cronfa ddata o gyflogeion a systemau cyflogres awtomatig i'w cael eisoes, na fydd

unrhyw gostau ychwanegol iddynt eu hysgwyddo i weinyddu taliadau ffioedd cofrestru ac i wneud unrhyw ad-daliadau.

Manteision

206. Byddai'r opsiwn a ffeirir yn cynnig system gofrestru gadarn a fyddai'n gwella'r modd y caiff y gweithlu addysg ei gynllunio, ei hyfforddi a'i ddatblygu ac a fydd yn cynnig mwy o gysondeb a chydabyddiaeth o gyfraniad y gweithlu addysg cyfan at addysg dysgwyr.
207. Bydd yr opsiwn hwn yn cynnig dull cyson o reoleiddio pob un sy'n gweithio yn y gweithlu addysg ehangach yng Nghymru ac yn dangos mwy o gydraddoldeb yn y modd o drin y gweithlu addysg ehangach o ran cymhwysedd ac ymddygiad.
208. Byddai cynnwys darlithwyr addysg bellach a staff addysgu a staff cymorth dysgu mewn ysgolion ac mewn addysg bellach yn dangos pwysigrwydd eu rôl i godi safonau a byddai'n codi eu statws.
209. Byddai'n golygu cofrestru gyda chorff proffesiynol sy'n gosod safonau proffesiynol ac yn eu cynnal, ac felly'n cadw hyder y cyhoedd yn y proffesiwn.
210. Byddai hefyd yn fuddiol o ran cynnig atebolrwydd, tryloywder a sicrwydd safonau a fyddai'n gyson â pholisïau megis cydweithredu rhwng ysgolion a darparwyr ôl-16 o dan y rhaglen Llwybrau Dysgu 14-19, a gweithio mewn partneriaeth rhwng cynorthwyyr cymorth dysgu ac athrawon i gyflwyno cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen.
211. Byddai trefn gofrestru ar gyfer y gweithlu addysg ehangach sydd wedi'i chynllunio'n dda, ac a fyddai'n cael ei chyflwyno'n raddol, yn ôl y rhan fwyaf a ymatebodd i'r ymgynghoriad, yn sicrhau bod y gweithlu'n cydymffurfio â safonau proffesiynol, gan godi statws a phroffil pob un sy'n gweithio mewn addysg. Byddai hyn yn arwain at fwy o gydraddoldeb rhwng grwpiau gwahanol o staff addysg ledled Cymru.

Risgiau

212. Gallai fod costau i ymarferwyr addysg eu hysgwyddo mewn perthynas â'r gofyniad i gofrestru. Mae eisoes yn ofynnol i athrawon dalu ffi o £45 i gofrestru. Mae Grant Cynnal Refeniw Llywodraeth Cymru yn talu £33 o'r swm hwn.

Yr opsiwn a ffeirir

213. O ystyried y dystiolaeth a gyflwynwyd uchod, opsiwn 3 yw'r opsiwn a ffeirir.
214. Dyma'r prif resymau am ddewis yr opsiwn hwn:

- Mae'n darparu mecanwaith ar gyfer cofrestru'r gweithlu addysg ehangach yng Nghymru.
- Mae cofrestru gyda chorff proffesiynol sy'n gosod safonau proffesiynol ac yn eu cynnal, ac felly'n cadw hyder y cyhoedd, yn allweddol.
- Mae rheoliadau yn cynnig manteision o ran atebolrwydd, tryloywder a sicrwydd safonau drwy sicrhau bod y proffesiwn cyfan yn rhannu cyfrifoldeb.
- Mae'r gweithlu addysg ehangach yn chwarae rôl hanfodol i ddarparu addysg i ddysgwyr yng Nghymru. Mae parhau i gofrestru athrawon yn unig yn edrych yn anghyson ac mae fel petai'n tansilio'r rhan hanfodol y mae pob un yn ei chwarae fel rhan o'r gweithlu addysg ehangach.
- Bydd y gweithlu addysg ehangach yn gallu manteisio ar gymwysterau, cefnogaeth a datblygiad sydd wedi'u cynllunio'n dda. Mae eu proffesiynoldeb, addasrwydd, safonau ymddygiad, hyfforddiant a datblygiad yn allweddol i'w llwyddiant a bydd Cyngor y Gweithlu Addysg yn gyfrwng ar gyfer datblygu'r llwyddiant hwn.
- Mae'n darparu dull cyson o gofrestru, disgyblu ac o ddarparu datblygiad proffesiynol ar draws y gweithlu addysg yng Nghymru.

Dyddiadau tymhorau ysgolion

Opsiwn 1: Gwneud dim

Costau

215. Os bydd y trefniadau presennol yn parhau heb eu newid, bydd yr awdurdodau lleol yn parhau i bennu dyddiadau tymhorau ar gyfer ysgolion cymunedol, ysgolion arbennig cymunedol, ysgolion gwirfoddol a reolir ac ysgolion meithrin, a bydd cyrff llywodraethu'n gwneud hynny ar gyfer ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig. Ni fyddai dyletswydd ar awdurdodau lleol nac ar y cyrff llywodraethu perthnasol i gydweithredu a chydgysylltu i bennu dyddiadau tymhorau, ac ni fyddai Gweinidogion Cymru yn cael ymyrryd yn y broses o bennu'r dyddiadau hynny. O ganlyniad, mae'n debygol y byddai rhieni a'r rheini sy'n gofalu am blant yn parhau i orfod wynebu'r un anawsterau wrth iddynt geisio dod o hyd i ofal plant priodol a thalu amdano, bob tro y byddai anghysondeb rhwng dyddiadau tymhorau ysgolion plant o'r un teulu. Felly, nid oes unrhyw gostau ychwanegol yn gysylltiedig â'r opsiwn hwn.
216. O ystyried sut y gallai hyd yn oed un diwrnod o wahaniaeth mewn dyddiadau tymhorau effeithio ar deuluoedd sy'n gweithio, yn ddelfrydol byddai wedi bod yn well gan Lywodraeth Cymru pe gallai fod wedi cael edrych ar y posibilrwydd o gysoni diwrnodau HMS ledled Cymru hefyd. Fodd bynnag, gan Ysgrifennydd Gwladol y DU yn Whitehall y mae'r pŵer

i ddarparu ar gyfer pwy sy'n pennu diwrnodau HMS. Felly nid oedd yn bosibl ymchwilio i'r posibilrwydd o ganiatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd yn y broses o bennu diwrnodau HMS yn y Bil hwn, sef Bil Addysg (Cymru).

Manteision

217. Nid oes unrhyw fanteision ychwanegol yn gysylltiedig â'r opsiwn 'Gwneud Dim'.

Risgiau

218. Os na chymerir camau i sicrhau bod dyddiadau tymhorau ysgolion yn cael eu cysoni ledled Cymru, mae'n debygol y bydd llawer o deuluoedd yn parhau i'w chael yn anodd dod o hyd i ofal plant priodol a thalu amdano. Yn ei dro, gallai hynny achosi caledi gwirioneddol i rai teuluoedd, yn enwedig y rheini sydd ag incwm isel.

219. Canlyniad hynny yw nad oes dewis gan rai teuluoedd o ran cael gofal i'w plant. Gallai hynny arwain at sefyllfa lle byddai rhai rhieni'n cymryd y risg o adael plant hŷn yn enwedig heb oruchwyliaeth, er gwaetha'r ffaith bod y plant hynny'n aml yn rhy ifanc i gael eu gadael ar eu pennau eu hunain am gyfnodau hir. Hefyd, gallai sefyllfa godi lle byddai plant hŷn yn gorfod ysgwyddo'r cyfrifoldeb o ofalu am frodyr a chwiorydd iau.

220. Mae'n bosibl y byddai rhai rhieni'n defnyddio absenoldeb salwch o'u gwaith, gyda thâl, yn hytrach na defnyddio diwrnod o wyliau neu dalu am ofal plant.

Opsiwn 2: Gwneud cyn lleied â phosibl – Y Gweinidog yn cyhoeddi datganiad nad yw'n rhwymo

Costau

221. Byddai costau'r opsiwn hwn yn dibynnu ar beth fyddai effaith y datganiad, hy a fyddai'n cael yr effaith a ddymunir o sicrhau bod dyddiadau tymhorau ysgolion yn cael eu cysoni ledled Cymru.

222. Pe byddai'r Gweinidog yn gwneud datganiad nad yw'n rhwymo, a'r datganiad hwnnw'n gweithio, yr un fyddai'r costau â'r costau a nodir yn *Opsiwn 3 – Cyflwyno Deddfwriaeth* isod, ar wahân i'r ffaith na fyddai costau i Lywodraeth Cymru o orfod darparu staff i gynorthwyo Gweinidogion Cymru wrth iddynt ystyried eu pwerau a'u defnyddio i ymyrryd yn y broses o bennu dyddiadau tymhorau ysgolion.

223. Pe bai'r Gweinidog yn gwneud datganiad nad yw'n rhwymo, ond nad oedd y datganiad hwnnw'n gweithio, byddai'r costau yr un fath ag yn *Opsiwn 1 – Gwneud Dim* uchod.

224. O gofio ymdrechion Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru yn y gorffennol, dylai awdurdodau lleol eisoes fod yn gweithio gyda'i gilydd (yn ogystal ag yn gweithio gyda chyrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig yn eu hardaloedd) mewn ymgais i gyrraedd consensws ar ddyddiadau tymhorau. Felly, ni ddylai fod unrhyw gostau ychwanegol i Awdurdodau Lleol yn sgil y ffaith eu bod yn cydweithio â'i gilydd ac â'r cyrff llywodraethu ysgolion perthnasol mewn ymgais i gyrraedd consensws ar ddyddiadau tymhorau.
225. Yn yr un modd, credir y dylai cyrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig fod yn cydweithio eisoes â'u hawdurdodau lleol mewn ymgais i sicrhau consensws ar ddyddiadau tymhorau, ac yn trafod y dyddiadau hynny gyda chyrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig eraill o fewn ardal eu hawdurdod lleol. Felly ni ddylai fod unrhyw gostau ychwanegol i'r cyrff llywodraethu hyn yn sgil y ffaith eu bod yn cydweithio â'u hawdurdod lleol a chyrff llywodraethu ysgolion perthnasol eraill o fewn ardal eu hawdurdod lleol mewn ymgais i gyrraedd consensws ar ddyddiadau tymhorau.

Manteision

226. Prif fantais yr opsiwn hwn, pe bai'n gweithio, yw y byddai'n bosibl sicrhau'r holl fanteision a nodir yn *Opsiwn 3 – Cyflwyno Deddfwriaeth isod*, a hynny heb yr angen i wneud deddfwriaeth newydd. Byddai hynny'n arbed amser a'r costau cysylltiedig i Gynulliad Cenedlaethol Cymru a Llywodraeth Cymru gan na fyddai'n rhaid iddynt ddwyn ymlaen ddeddfwriaeth sylfaenol newydd, na chraffu arni na'i gwneud.
227. Pe na bai'r opsiwn hwn yn gweithio ac mai methiant oedd yr ymgais i gyrraedd consensws ar ddyddiadau tymhorau ysgolion, wedyn yr un fyddai'r manteision â'r rhai a nodir yn *Opsiwn 1- Gwneud Dim* uchod.

Risgiau

228. Fel yr eglurwyd eisoes, er y gallai datganiad nad yw'n rhwymo fod yn ddefnyddiol o ran perswadio awdurdodau lleol a chyrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig i gydweithio i bennu dyddiadau tymhorau, nid oes unrhyw sicrwydd y byddai hynny'n llwyddiannus. O gofio bod CLILC wedi bod yn ymdrechu ers sawl blwyddyn heb unrhyw lwyddiant i gael y 22 o awdurdodau lleol yng Nghymru i sicrhau cysondeb o ran pennu dyddiadau, mae'n ddigon posibl na fyddai datganiad gan y Gweinidog yn cael yr effaith a ddymunir.
229. Yn ogystal â'r 22 awdurdod lleol, byddai angen i gyrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyir ac ysgolion sefydledig hefyd gytuno ar y dyddiadau a bennir. Mae'n bosibilrwydd gwirioneddol na fyddai cynifer o gyrff yn gallu dod i gytundeb er gwaethaf y ffaith bod y Gweinidog wedi cyhoeddi datganiad, a hwnnw'n ddatganiad nad yw'n rhwymo.

Opsiwn 3: Cyflwyno deddfwriaeth – rhoi rhwymedigaeth ar awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig i gydweithio, gan roi pŵer disgresiwn i Weinidogion Cymru, i ganiatáu iddynt ymyrryd yn y broses o bennu dyddiadau tymhorau – yr opsiwn a ffefrir

Costau

230. Byddai cyflwyno a gwneud y ddeddfwriaeth arfaethedig yn golygu y gellid sicrhau bod cysondeb o ran dyddiadau tymhorau ysgolion ar gyfer pob ysgol a gynhelir ledled Cymru, p'un a fyddai hynny trwy fod awdurdodau lleol a'r chyrrff llywodraethu perthnasol yn cyrraedd consensws ymhlith ei gilydd, neu fod Gweinidogion Cymru yn defnyddio eu pwerau cyfarwyddo yn yr achosion lle nad oedd yn bosibl cael consensws.

Awdurdodau Lleol a Chyrrff Llywodraethu Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr ac Ysgolion Sefydledig

231. Fel y nodwyd eisoes, ni ddylai fod unrhyw gostau ychwanegol i awdurdodau lleol oherwydd eu bod yn cydweithio â'i gilydd ac â'r chyrrff llywodraethu ysgolion perthnasol i geisio cael consensws ar ddyddiadau tymhorau. Dylai awdurdodau lleol fod yn gweithio gyda'i gilydd eisoes (ac felly hefyd yn gweithio gyda chyrrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig yn eu hardaloedd) i geisio cyrraedd consensws ynghylch y dyddiadau hynny. Mae'n arbennig o wir o ystyried ymdrechion Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i sicrhau cytundeb o ran pennu dyddiadau tymhorau yn y gorffennol.

232. Yn yr un modd, ni ddylai fod unrhyw gostau ychwanegol i gyrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig wrth iddynt geisio cael consensws ynghylch dyddiadau tymhorau. Y rheswm am hynny yw y dylai chyrrff llywodraethu fod yn cydweithio eisoes â'u hawdurdod lleol mewn ymgais i gytuno ar ddyddiadau, a hefyd yn trafod dyddiadau tymhorau gyda chyrrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig eraill o fewn ardal eu hawdurdod lleol.

233. Mae awdurdodau lleol eisoes yn dangos y dyddiadau tymhorau, y maent wedi eu pennu ymlaen llaw ar gyfer y flwyddyn ysgol, ar eu gwefannau. Felly, mae'n annhebygol iawn y byddai unrhyw gostau mawr yn deillio o'r ffaith bod angen rhoi gwybod i Lywodraeth Cymru am y dyddiadau hyn, yn enwedig o ystyried y byddai disgwyl i'r wybodaeth gael ei hanfon drwy e-bost.

234. Yn rhai o'r ymatebion a anfonwyd gan awdurdodau lleol, ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig, soniwyd am y broses y byddai'n rhaid i'r awdurdodau lleol ei defnyddio i ddangos bod y chyrrff llywodraethu perthnasol o fewn eu hardaloedd yn cytuno ar ddyddiadau tymhorau, gan ddweud y gallai honno droi'n faich gweinyddol. Fodd

bynag, roedd 81% o'r rheini a ymatebodd i'r cwestiwn yn yr ymgynghoriad a oedd yn gofyn a fyddai'r broses hysbysu arfaethedig yn gweithio ai peidio, naill ai'n cytuno y byddai'n gweithio neu heb fynegi barn bendant un ffordd na'r llall.

235. Mae'r Bil yn darparu bod yn rhaid i awdurdodau lleol roi gwybod i Weinidogion Cymru am y dyddiadau sydd wedi eu pennu ar gyfer yr holl ysgolion a gynhelir o fewn eu hardaloedd; rhaid iddynt wneud hynny p'un a oes consensws ar y dyddiadau ai peidio. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn na ddylai'r broses hysbysu fod yn feichus ac na ddylai olygu bod awdurdodau lleol yn gorfod talu unrhyw gostau ychwanegol. Gan y dylai awdurdodau lleol fod yn cydgysylltu eisoes â'r cyrff llywodraethu ysgolion perthnasol o fewn eu hardaloedd, ni ddylai'r rheidrwydd i ddangos bod corff llywodraethu'n cymeradwyo'r dyddiadau tymhorau a nodwyd ar gyfer ei ysgol, a hynny trwy gynnwys llofnod y cadeirydd ar y llythyr sy'n hysbysu Llywodraeth Cymru, olygu bod unrhyw gostau pellach. Hefyd, gan y disgwylir i'r llythyr hysbysu gael ei anfon yn electronig, gyda llofnodion wedi eu cynnwys yn electronig, ni ddylai fod unrhyw gostau ychwanegol ynghlwm â'r gwaith o anfon yr wybodaeth angenrheidiol at Lywodraeth Cymru.
236. Fodd bynnag, bydd yr union broses y bydd yn rhaid i awdurdodau lleol ei defnyddio i roi gwybod i Lywodraeth Cymru am y dyddiadau y cytunwyd arnynt a/neu a bennwyd ganddynt, yn cael ei darparu gan Reoliadau. Cynhelir ymgynghoriad ar y polisi a fydd yn sail i'r Rheoliadau hyn, a bydd hwnnw'n rhoi'r cyfle i awdurdodau lleol a'r cyrff llywodraethu ysgolion perthnasol ddylanwadu ar fanylion y broses hysbysu am ddyddiadau tymhorau.

Llywodraeth Cymru

237. Bydd cost i Lywodraeth Cymru gan y bydd yn rhaid iddi dalu am swyddog i ymgymryd â'r gwaith sy'n gysylltiedig â chyflawni gorchwylion megis cydgysylltu â rhanddeiliaid wrth gasglu'r wybodaeth y bydd ei hangen ar Weinidogion Cymru, monitro barn rhanddeiliaid ac ymgynghori ar unrhyw gynigion sy'n gysylltiedig â phwerau Gweinidogion Cymru i bennu dyddiadau tymhorau. Y disgwyl yw y bydd swyddog gweithredol uwch yn cael ei gyflogi am ddau ddiwrnod gwaith yr wythnos am ddwy flynedd gyntaf y trefniadau newydd hyn. Bydd y gost i Lywodraeth Cymru o gwmpas £15,320 y flwyddyn ar gyfartaledd,⁸ a fydd yn golygu mai £30,640 fydd cyfanswm y gost.
238. Mae'r gost hon i Lywodraeth Cymru yn seiliedig ar y rhagdybiaeth y bydd y newidiadau deddfwriaethol arfaethedig yn cymryd effaith, ac y bydd Gweinidogion Cymru yn cael eu hunain mewn sefyllfa lle y bydd yn rhaid iddynt ddefnyddio eu pwerau ar gyfer pennu dyddiadau tymhorau, a hynny am gyfnod o ddwy flynedd ar ôl i'r ddeddfwriaeth arfaethedig ddod

⁸ yn seiliedig ar gyflogi swyddog gweithredol uwch ar ganol y band cyflog, a chan gymryd i ystyriaeth y costau Yswiriant Gwladol a phensiwn y bydd yn rhaid i Lywodraeth Cymru eu talu

i rym. Os bydd angen i Weinidogion Cymru barhau i ddefnyddio eu pwerau - a'r rheswm mwyaf tebygol am hynny fyddai bod yr awdurdodau lleol a'r cyrff llywodraethu perthnasol yn dal i fethu â chyrraedd consensws ynghylch dyddiadau tymhorau wedi dwy flynedd ar ôl i'r newidiadau deddfwriaethol ddod i rym - wedyn bydd y gost hon yn codi bob blwyddyn cyhyd ag y bydd yn rhaid i Weinidogion Cymru ddefnyddio eu pwerau i bennu dyddiadau tymhorau.

239. Os na fydd angen i Weinidogion Cymru ddefnyddio eu pwerau i ymyrryd yn y broses o bennu dyddiadau tymhorau ar ôl i'r deddfwriaeth arfaethedig ddod i rym, ni fydd yn rhaid i Lywodraeth Cymru dalu'r gost ychwanegol hon. Bydd y gost o fonitro'r llythyron hysbysu sy'n dod i law oddi wrth y 22 o awdurdodau lleol yng Nghymru yn cael ei chynnwys yng nghostau'r gwaith cyffredinol a wneir gan yr Adran Addysg a Sgiliau.

Teuluoedd

240. Roedd yr ymatebion i'r ymgynghoriad ar y cynigion i gysoni dyddiadau tymhorau ysgolion yn tynnu sylw at y ffaith y gallai peidio â chael cysondeb o ran dyddiadau tymhorau ysgolion fod o fantais i rai teuluoedd gan fod hynny weithiau'n golygu ei bod yn bosibl iddynt gael gwyliau teuluol rhatach. Er enghraifft, os bydd awdurdod lleol yn dewis torri ar gyfer y Pasg wythnos yn hwyrach na'r rhan fwyaf o awdurdodau lleol eraill, gallai gwyliau teuluol yn wythnos olaf y toriad hwyr hwnnw gostio llai, oherwydd bod y gwyliau'n cael eu cymryd y tu allan i'r adeg brysuraf. Byddai cysoni dyddiadau tymhorau ysgolion yn golygu nad yw cyfleoedd felly yn codi.
241. Mae'r canlynol yn enghraifft o'r math hwn o gyfle, sef bod y rhan fwyaf o awdurdodau lleol wedi torri am y Pasg rhwng dydd Sadwrn 23 Mawrth 2013 a dydd Sul 7 Ebrill 2013. Fodd bynnag, mae rhai awdurdodau lleol ac ysgolion gwirfoddol a gynhelir wedi torri am eu gwyliau Pasg rhwng dydd Gwener 29 Mawrth 2013 a dydd Sul 14 Ebrill 2013.
242. Mae hynny'n golygu y byddai wedi bod yn bosibl i deuluoedd, sydd â phlant mewn ysgol nad yw ei gwyliau Pasg yn dod i ben tan 14 Ebrill, fanteisio ar brisiau gwyliau teuluol is. Er enghraifft, byddai carafán yn Saundersfoot, ar gyfer teulu o 2 oedolyn a 2 blentyn, o 30 Mawrth 2013 am 7 noson yn costio £345. Byddai'r un garafán ar gyfer yr un teulu wythnos yn ddiweddarach yn costio £275, gan arbed £70.⁹ Yn yr un modd, byddai caban ar gyfer 2 oedolyn a 2 blentyn ym Mharc Cenedlaethol Bluestone am 7 noson o 29 Mawrth 2013 yn costio £1,079, a byddai'r un caban ar gyfer yr un teulu o 5 Ebrill 2013 yn costio £898. Byddai hynny'n arbed swm sylweddol o £181.¹⁰

⁹ Parc Gwyliau Sunnyvale, Saundersfoot; carafan Glen Silver Birch. Prisiau 05/03/2013

¹⁰ Parc Cenedlaethol Bluestone; Caban "Caldey". Prisiau 05/03/2013

243. Ni fyddai'r arbedion gymaint i deulu sy'n mynd ar wyliau tramor yn ystod toriad y Pasg. Er enghraifft, gallai teulu o 2 oedolyn a 2 blentyn, sy'n hedfan o Gaerdydd i gael llety llawn mewn gwesty 3 seren ar y Costa Del Sol, dalu £2,141 am yr wythnos 31 Mawrth - 7 Ebrill 2013. Byddai'r un teulu ar yr un gwyliau teuluol wythnos yn ddiweddarach, sef 7- 14 Ebrill 2013, yn talu £2,121. Byddai hynny'n arbed £20.¹¹ Mae'n bosibl y gallai arbedion o fynd ar wyliau tramor y tu allan i'r tymor ysgol fod yn fwy sylweddol yn nes ymlaen yn y flwyddyn.
244. Yn ddiweddar gwnaed gwaith academiaidd yn tynnu sylw at bwysigrwydd cymryd gwyliau, a'r manteision posibl i deuluoedd.¹² Dywedir bod y manteision o gymryd gwyliau teuluol yn cynnwys cryfhau cysylltiadau o fewn y teulu ac ehangu profiad, yn ogystal â manteision cyffredinol i ieched meddwl.
245. Fodd bynnag, gellir dweud bod yr anawsterau a wynebier gan rai teuluoedd sy'n gweithio, o ran gorfod dod o hyd i ofal plant ychwanegol a thalu amdano, pan nad yw dyddiadau tymhorau ysgolion wedi eu cysoni, yn drech na'r problemau posibl a allai godi o dalu mwy am wyliau teuluol yn ystod yr adegau prysuraf.

Darparwyr Gofal Plant

246. Yn ei dro, byddai sicrhau cysondeb o ran dyddiadau tymhorau ysgolion yn golygu na fyddai'r teuluoedd sydd ar hyn o bryd yn gorfod dod o hyd i ofal plant, ac yn aml yn talu amdano, yn gorfod gwneud hynny bellach.
247. Byddai hynny'n achosi colledion i warchodwyr plant a darparwyr gofal plant eraill, gan na fyddai angen bellach i deuluoedd sy'n gweithio ddod o hyd i ofal plant ychwanegol a thalu amdano fel sy'n digwydd weithiau ar hyn o bryd pan na fydd dyddiadau tymhorau'n gyson.
248. Nid yw'n bosibl cyfrifo'r union golled i unigolion a sefydliadau. Efallai bod union niferoedd y plant, y mae angen gofal arnynt, yn amrywio'n fawr: mae'n bosibl y byddai'n well gan rieni ofyn i gyfaill y maent yn ymddiried ynddo, neu aelod o'r teulu, ofalu am eu plant am ddim, neu fel arall gymryd gwyliau eu hunain. Fodd bynnag, nid yw'r dewis hwn yn ymarferol bob tro y bydd angen gofal plant ychwanegol, ac mae hynny'n golygu bod niferoedd y plant sy'n cael eu rhoi yng ngofal darparwyr gofal plant "proffesiynol" yn amrywio'n fawr.
249. Byddai mantais gyfatebol i deuluoedd gan na fyddent yn gorfod talu am y gofal plant ychwanegol (gweler isod).

Manteision

¹¹ Gwesty Polynesia, Benalmadena, Costa Del Sol (Gwyliau Thomson). Prisiau 05/03/2013

¹² Family Holidays During School Term Time: Does Education Really Inhibit Family Access To Tourism? Emily Rayner, Prifysgol Lincoln
<http://www.tsvc.lincoln.ac.uk/papers/submission.php?paper=102>

250. Y brif fantais a fyddai'n deillio o gyflwyno'r ddeddfwriaeth arfaethedig yw y byddai mecanwaith statudol yn ei le i sicrhau bod dyddiadau tymhorau ysgolion yn cael eu cysoni ledled Cymru, gydag amrywiadau mewn dyddiadau tymhorau ond yn digwydd yn anaml iawn, a dim ond pan fyddent yn angenrheidiol. (Er enghraifft, pan fydd digwyddiad tebyg i Gwpan Ryder yn cael ei gynnal, gallai fod o fantais pennu dyddiadau gwahanol ar gyfer yr ysgolion sydd o fewn radiws o 10 milltir i'r digwyddiad hwnnw).
251. Pe bai dyddiadau tymhorau ysgolion yn cael eu cysoni, ni fyddai rhieni sy'n gweithio, yn enwedig rhieni sydd ag incwm isel neu rieni sengl, yn gorfod ceisio ymdopi â'r angen i ddod o hyd i ofal plant priodol a thalu amdano.
252. Mae costau gofal plant yn amrywio ledled Cymru yn ôl y lleoliad a'r math o ofal plant a gynigir. Er enghraifft, gallai'r ffi a godir am ddiwrnod o ofal yn ystod gwyliau ysgol gan gynllun preifat yn ardal Caerdydd a Phenarth fod oddeutu £20/30 y diwrnod ar gyfer pob plentyn, a gallai gwarchodwyr plant yn yr un ardal godi oddeutu £4/5 yr awr ar gyfer pob plentyn. Weithiau cynigir gostyngiad yn y pris ar gyfer plant o'r un teulu, ac mae rhai darparwyr gofal plant a gwarchodwyr plant yn cynnwys prydau bwyd a thripiâu diwrnod yn y prisiau hyn.
253. Yn ardal y Fflint yn y Gogledd, mae prisiau gofal plant hefyd yn gymharol uchel. Gallai'r ffi am ddiwrnod o ofal yn ystod gwyliau ysgol gan gynllun preifat yn y Fflint fod cymaint ag £20 neu £30 y diwrnod ar gyfer un plentyn, a gallai gwarchodwyr plant yn yr un ardal godi rhwng ychydig dros £2 i oddeutu £4 yr awr ar gyfer pob plentyn. Unwaith eto, weithiau cynigir gostyngiad yn y pris ar gyfer plant o'r un teulu, ac mae rhai darparwyr yn cynnwys prydau bwyd a thripiâu diwrnod yn y pris.
254. Mae casgliadau arolwg diweddar gan yr Ymddiriedolaeth Gofal Dydd a'r Family and Parenting Institute¹³ yn tynnu sylw at y prinder mewn darpariaeth gofal i blant hŷn yng Nghymru. Nid oedd unrhyw awdurdod lleol yng Nghymru wedi nodi bod digon o ofal plant ar gael ar gyfer plant 12-14 oed, a dim ond 13% a oedd wedi dweud bod digon o ofal plant ar gyfer plant 5-11 oed. Felly, gallai fod yn anodd iawn i rieni ddod o hyd i ofal plant priodol, hyd yn oed os ydynt yn gallu talu amdano.
255. Roedd adroddiad yr Ymddiriedolaeth Gofal Dydd hefyd yn nodi bod prisiau gwarchodwyr plant yng Nghymru, ar gyfer plant dros 2 oed, wedi cynyddu 3.2% yn ystod y flwyddyn ddiwethaf; bellach, mae rhieni yng Nghymru yn talu £48.46 yr wythnos ar gyfartaledd ar gyfer un plentyn bob wythnos a hynny am 15 awr o ofal, sef £3.23 yr awr.
256. Mewn teulu sydd â 2 blentyn y mae angen gofal arnynt, gallai hynny olygu bod angen dod o hyd i oddeutu £50-£60 y diwrnod allan o gyllideb

¹³ Mae arolwg yr Ymddiriedolaeth Gofal Dydd a'r Family and Parenting Institute yn dangos bod cynnydd anferth wedi bod mewn costau gofal ar gyfer plant oedran ysgol:
<http://www.daycaretrust.org.uk/pages/childcare-costs-surveys.html>

y teulu os bydd angen gofal am ddiwrnod llawn o tua 9 awr. O gofio y gallai'r gwahaniaeth mewn dyddiadau tymhorau fod cyhyd â chyfnod o wythnos, yn enwedig os na fydd dyddiadau hanner tymor wedi eu cysoni, gallai fod angen i'r un teulu hwnnw, sydd â dau o blant y mae angen gofal arnynt, ddod o hyd i £250/300. Hyd yn oed os oes gan deulu ddim ond 1 plentyn y mae angen gofal arno, gallai wythnos ysgol lawn olygu bod angen talu oddeutu £125/150, sef arian nad yw llawer o deuluoedd sy'n gweithio yn gallu ei fforddio.

257. Heblaw am ddod o hyd i ofal plant a thalu amdano, y dewis arall yw gofyn i oedolyn o fewn y teulu, neu ffrind y gellir ymddiried ynddo, ofalu am y plentyn neu'r plant. Nid yw pawb yn ddigon ffodus i fod ag aelod o'r teulu neu ffrind nad yw'n gweithio ac sy'n fodlon gofalu am y plant, ac felly yr unig ddewis arall yw i riant sy'n gweithio gymryd amser i ffwrdd o'r gwaith i ofalu am y plant ei hunan.

258. Cyn belled â bod cyflogwr y rhiant yn fodlon iddo wneud hynny, bydd y rhiant fel arfer yn gorfod defnyddio ei wyliau neu gymryd amser i ffwrdd yn ddi-dâl. Waeth pa drefn a ddilynir, bydd y rhiant yn colli'r hyn sy'n cyfateb i gyflog diwrnod ar gyfer pob diwrnod y mae'n ei gymryd i ffwrdd i ofalu am ei blant.

259. Bydd yr union golled ariannol yn amrywio, gan ddibynnu ar faint y mae'r rhiant yn cael ei dalu, ond mae'n ddigon posibl y bydd yr effaith yn fwy dwys ar y teuluoedd sydd ar incwm isel. Mae colli cyflog diwrnod (neu ddefnyddio cyflog gwyliau cyfatebol) o £40 yn gallu bod yn anoddach os bydd unigolyn yn ennill £200 mewn wythnos arferol, nag y byddai i rywun gollu cyflog diwrnod o £200 sy'n ennill £1000 yr wythnos. Gallai'r angen i ddod o hyd i £40 olygu bod yn rhaid cymryd arian o'r hyn sydd wedi ei neilltuo ar gyfer bwyd neu wres yn ystod yr wythnos honno. Gan ddefnyddio'r un enghraifft, gallai colli cyflog wythnos llawn o £200 fod yn anodd iawn i deulu sy'n byw ar gyflog isel. Mewn cyferbyniad, er y gallai colli cyflog wythnos o £1,000 fod yn anodd i deulu sydd ag incwm uchel, byddai teulu o'r fath yn fwy tebygol o feddu ar yr adnoddau ariannol i ymdopi â'r golled. Gan ddibynnu ar nifer y plant y mae angen gofal arnynt, mae'n ddigon posibl mai talu am y gofal plant ychwanegol angenrheidiol fyddai'r dewis rhatach, yn enwedig i'r teulu ag incwm uchel y cyfeirir ato yn yr enghraifft uchod.

260. Mae hefyd yn debygol bod yr angen i ddod o hyd i ofal plant a thalu amdano yn effeithio'n waeth ar deuluoedd un rhiant. Os bydd dau bartner yn gweithio, bydd yn haws ymdopi ag effeithiau colli arian o gyflog un neu ddefnyddio gwyliau un.

261. Bydd mantais ychwanegol i'r teuluoedd hyn gan na fydd angen iddynt gymryd y risg o adael plant hŷn heb oruchwyliaeth ac efallai'n gofalu am eu brodyr a'u chworydd iau, yn enwedig os bydd y plant hŷn yn rhy ifanc i gael eu gadael ar eu pennau eu hunain am gyfnodau hir.

262. Roedd ymateb y Comisiynydd Plant i'r ymgynghoriad ar y cynigion ar gyfer diwygio'r broses o bennu dyddiadau tymhorau ysgolion yn cydnabod y problemau sy'n gysylltiedig â thalu am ofal plant ychwanegol. Dywedodd y Comisiynydd y byddai'r newidiadau a nodir yn golygu na fydd rhai teuluoedd yng Nghymru yn gorfod talu costau gofal plant ychwanegol yn ystod gwyliau ysgol, a bod hynny i'w groesawu.

Risgiau

263. Os bydd dyddiadau tymhorau ysgolion yn cael eu cysoni, ni fydd cyfle i rai rhieni, y mae eu plant mewn ysgolion sydd â dyddiadau tymhorau sy'n wahanol i ddyddiadau'r rhan fwyaf o ysgolion a gynhelir, allu manteisio ar brisiau gwyliau teuluol rhad. O ganlyniad, mae risg na fydd y teuluoedd hyn yn gallu fforddio gwyliau teuluol, ac ni fyddant yn cael y cyfle i elwa ar y manteision cymdeithasol a'r manteision i iechyd a allai ddeillio o wyliau o'r fath.

264. Yn hytrach na mynd heb wyliau teuluol, mae yna risg y bydd rhieni, a oedd wedi elwa gynt ar y ffaith nad oedd dyddiadau tymhorau ysgolion eu plant wedi eu cysoni, yn dewis cadw eu plant o'r ysgol yn ystod y tymor er mwyn fforddio gwyliau. Gallai hynny arwain at gynnydd yn y ffigurau swyddogol ar gyfer absenoldebau, gan na fydd pob rhiant yn gwneud cais am ganiatâd i gadw plentyn o'r ysgol, neu na fydd cymeradwyaeth o'r fath wedi ei rhoi.

265. Gallai cadw plant i ffwrdd o'r ysgol er mwyn manteisio ar wyliau teuluol beri niwed i addysg y plant, a gallai eu cyrhaeddiad academiaidd fod yn is o ganlyniad.

Y casgliadau a'r opsiwn a ffefrir

266. Ni fyddai Opsiwn 1 yn newid dim ar y sefyllfa bresennol o ran pennu dyddiadau tymhorau ysgolion, ac felly, yn ôl pob tebyg, byddai dyddiadau tymhorau yn parhau i amrywio ledled Cymru. Byddai hynny'n golygu na fyddai dim yn cael ei wneud ynghylch pryderon teuluoedd sy'n gweithio o ran eu problemau wrth geisio dod o hyd i ofal plant ychwanegol a thalu amdano. Am y rheswm hwn, nid opsiwn 1 yw'r opsiwn a ffefrir gennym.

267. Byddai Opsiwn 2 yn ceisio newid y sefyllfa bresennol heb ddefnyddio deddfwriaeth i wneud hynny. Fodd bynnag, o gofio'r anawsterau y mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru wedi eu cael wrth geisio sicrhau consensws ar ddyddiadau tymhorau, y gred yw pe byddai'r Gweinidog yn gwneud datganiad nad yw'n rhwymo, na fyddai'r datganiad hwnnw'n gallu sicrhau consensws. Unwaith eto, byddai hynny'n golygu na fyddai dim yn cael ei wneud ynghylch pryderon teuluoedd sy'n gweithio o ran eu problemau wrth geisio dod o hyd i ofal plant ychwanegol a thalu amdano. Am y rheswm hwn, nid opsiwn 2 yw'r opsiwn a ffefrir gennym.

268. Yr opsiwn a ffeirir gennym yw Opsiwn 3, sef cyflwyno deddfwriaeth i osod rhwymedigaeth ar awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion sefydledig i gydweithio, gan roi pŵer disgrisiwn i Weinidogion Cymru, i ganiatáu iddynt ymyrryd yn y broses o bennu dyddiadau tymhorau. Y rheswm yw mai Opsiwn 3 yw'r unig opsiwn a fyddai'n cael yr effaith a ddymunir, sef sicrhau bod dyddiadau tymhorau ysgolion yn cael eu cysoni; yn anaml iawn y byddai unrhyw amrywiadau wedyn mewn dyddiadau tymhorau, a hynny dim ond pan fyddai'n bosibl eu llwyr gyfiawnhau. Yn ei dro, byddai hynny'n golygu bod pethau'n newid i deuluoedd sy'n gweithio o ran eu problemau wrth geisio dod o hyd i ofal plant ychwanegol a thalu amdano

Penodi Prif Arolygydd EM ac Arolygwyr EM dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru o dan adran 19 o Ddeddf Addysg 2005; ac

269. Mae'r newidiadau hyn yn rhai gweinyddol ac nid oes ganddynt unrhyw oblygiadau o ran costau, felly nid ydynt wedi bod yn destun dadansoddiad o gost a manteision.

Egluro pwerau ymyrryd awdurdodau lleol o dan Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013

Darpariaethau gweinyddol yw'r rhain ac nid oes iddynt oblygiadau o ran cost. Ni chynhaliwyd dadansoddiad o'r costau a'r manteision felly.

9. Asesiad o'r gystadleuaeth

271. Ni fydd y darpariaethau o fewn y Bil yn cael effaith ar fusnes, nac elusennau a/neu y sector gwirfoddol mewn ffyrdd sy'n codi materion sy'n gysylltiedig â chystadleuaeth.
272. Nid oes felly unrhyw angen defnyddio'r hidl cystadleuaeth yn yr achos hwn.

10. Adolygu ar ôl gweithredu

273. Bydd Llywodraeth Cymru yn adolygu'r ddeddfwriaeth, ac eithrio'r newidiadau technegol fel a ganlyn:

Cyngor y Gweithlu Addysg

274. Bydd cyfarfodydd rheolaidd rhwng swyddogion Llywodraeth Cymru a Chyngor y Gweithlu Addysg yn monitro'r modd y caiff y Cyngor a'i swyddogaethau eu diwygio gan y Bil hwn.

275. Bydd y Pwyllgor Archwilio dan awdurdod i graffu ar faterion ariannol y Cyngor, a'u hadolygu, ac amlygir y materion hynny yn ei adroddiadau ac argymhellion a anfonir at Weinidogion Cymru.

Dyddiadau tymhorau ysgolion

276. Rhagwelir y bydd adolygiad yn cael ei gynnal yn ystod y flwyddyn sy'n dilyn y flwyddyn ysgol gyntaf pan fydd y polisi'n cael ei weithredu. Bydd y sawl sy'n trefnu'r adolygiad yn cysylltu'n uniongyrchol (trwy ddulliau electronig) â chyrrff llywodraethu ysgolion ffydd i sicrhau bod eu barn yn cael ei hadlewyrchu'n briodol.

277. Disgwylir mai 2016-17 fydd y flwyddyn ysgol gyntaf y bydd y polisi'n effeithio arni, ac os felly, bydd yr adolygiad yn cael ei gynnal rhwng mis Gorffennaf 2017 a mis Gorffennaf 2018, gyda'r adroddiad yn cael ei gyhoeddi ym mis Medi 2018.

BIL ADDYSG (CYMRU)

NODIADAU ESBONIADOL

Cyflwyniad

1. Mae'r Nodiadau Esboniadol hyn yn ymwneud â Bil Addysg (Cymru). Fe'u lluniwyd gan Adran Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru er mwyn cynorthwyo'r sawl sy'n darllen y Bil. Dylid darllen y Nodiadau Esboniadol ar y cyd â'r Bil ond nid ydynt yn rhan ohono.

Cefndir

Rhan 2 – Y Gweithlu Addysg

2. Sefydlwyd Cyngor Addysgu Cyffredinol Cymru (CyngACC) o dan Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998. Mae wedi bod yn gyfrifol am gofrestru a rheoleiddio athrawon ers hynny.
3. Mae'r Bil yn ailenwi CyngACC yn Gyngor y Gweithlu Addysg (y Cyngor) ac mae'n ehangu cylch gwaith y Cyngor er mwyn cynnwys cofrestru a rheoleiddio mwy o'r bobl sy'n ymwneud ag addysgu a dysgu yng Nghymru. O ganlyniad i'r newid hwn, mae'r Bil yn diweddarau cyfansoddiad, trefniadau llywodraethu a swyddogaethau'r Cyngor. Mae'r Bil hefyd yn darparu mecanwaith ar gyfer ychwanegu categorïau newydd o berson at gylch gwaith rheoleiddiol y Cyngor.
4. Mae'r Bil hefyd yn manteisio ar y cyfle i ailddatgan rhai o'r darpariaethau perthnasol sy'n ymwneud ag athrawon a gweithwyr cymorth dysgu sydd i'w gweld ar hyn o bryd yn Neddf Addysg 2002.

Rhan 3 – Amrywiol

5. Mae Rhan 3 o'r Bil yn ymwneud â thri phwnc amrywiol ym maes addysg. Mae adran 42 yn ymwneud â dyddiadau tymhorau a gwyliau ac amserau sesiynau ysgol, mae adran 43 yn ymwneud â'r trefniadau ar gyfer penodi Arolygwyr Ei Mawrhydi dros Addysg yng Nghymru, ac mae adran 44 yn gwneud darpariaeth i egluro y gall swyddogaethau addysg awdurdodau lleol gael eu cyflawni gan bersonau a enwebir pan fo cyfarwyddyd i'r perwyl hwnnw yn ei le.

Dyddiadau tymhorau a gwyliau ac amserau sesiynau ysgol

6. Mae'r trefniadau presennol ar gyfer pennu dyddiadau tymhorau a gwyliau ac amserau sesiynau ysgol wedi eu nodi yn adran 32 o Ddeddf Addysg 2002.
7. Yn adran 42 mae'r Bil yn cyflwyno gofyniad newydd ar y rhai hynny sy'n gyfrifol am bennu dyddiadau tymhorau a gwyliau mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru i gydweithio er mwyn sicrhau bod y dyddiadau a bennir yr un peth (neu mor agos â phosibl at fod yr un peth).

8. Mae'r Bil hefyd yn rhoi pŵer cyfarwyddo i Weinidogion Cymru mewn perthynas â dyddiadau tymhorau a gwyliau ysgol. Bydd y pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i'w gwneud yn ofynnol bod dyddiadau penodol yn cael eu pennu ar gyfer ysgol. Gall y pŵer hwn gael ei ddefnyddio i sicrhau bod cysondeb ar draws ysgolion ond hefyd i roi ystyriaeth i amgylchiadau arbennig, sef ar adegau pan all fod yn ddymunol i ysgol benodol drefnu dyddiad gwahanol ar gyfer gwyliau o ganlyniad i ddigwyddiad mawr yn y byd chwaraeon.
9. Mae'r Bil hefyd yn ailddatgan y darpariaethau deddfwriaethol presennol sy'n ymwneud ag amserau sesiynau ysgol mewn adran sydd bellach ond yn berthnasol i Gymru.

Arolygwyr Ei Mawrhydi dros Addysg yng Nghymru

10. Mae'r Bil yn diddymu adran 19(6) o Ddeddf Addysg 2005 i ddileu pŵer Gweinidogion Cymru i gynghori'r Ysgrifennydd Gwladol ar unrhyw argymhelliad y dylid ei roi gerbron Ei Mawrhydi ynghylch arfer ei swyddogaethau sydd o fewn maes lle y mae cymhwysedd wedi ei ddatganoli. Mae hyn yn cynnwys penodi Arolygwyr EM dros Addysg yng Nghymru. Prif Weinidog Cymru fydd yn cyflawni'r swyddogaeth o gynghori Ei Mawrhydi ar y materion hyn..

Swyddogaethau addysg awdurdodau lleol i'w harfer gan gorff arall

11. Mae'r Bil yn egluro, os gwneir cyfarwyddyd bod swyddogaethau addysg awdurdod lleol i'w harfer gan gorff arall, y gall swyddogaethau addysg yr awdurdod lleol hwnnw gael eu harfer at bob diben gan y corff arall hwnnw.

SYLWEBAETH AR YR ADRANNAU

Adran 1 – Trosolwg

12. Mae'r adran hon yn crynhoi prif ddarpariaethau'r Bil. Ei nod yw bod yn ddarpariaeth dangos y ffordd a chyflwyno cysyniadau allweddol. Mae hefyd yn cyflwyno'r mynegai o eiriau ac ymadroddion wedi eu ddiffinio sydd i'w gweld yn Atodlen 4.

Rhan 2 – Y Gweithlu Addysg

Cyngor y Gweithlu Addysg – adrannau 2-6 (gweler hefyd Atodlen 1)

13. Cyngor Addysgu Cyffredinol Cymru (CyngACC) yw'r corff proffesiynol ar gyfer y proffesiwn addysgu yng Nghymru ac fe'i sefydlwyd gan Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998. Mae gan CyngACC rôl reoleiddio (gan gynnwys cynnal y gofrestr o athrawon cymwysedig yng Nghymru), rôl gynghori (gan gynnwys cynghori Llywodraeth Cymru ar faterion addysgu) a rôl weithredol (gan gynnwys hybu datblygiad proffesiynol parhaus athrawon a recriwtio athrawon).
14. Mae adran 2 yn newid enw CyngACC i Gyngor y Gweithlu Addysg ac yn cyflwyno Atodlen 1 sy'n nodi cyfansoddiad diweddaraf y corff.

15. Mae is-adran (1)(a) yn cadarnhau mai'r un endid cyfreithiol yw CyngACC a Chyngor y Gweithlu Addysg. Golyga hyn, er enghraifft, nad yw'r newidiadau hyn yn effeithio ar delerau ac amodau contractau ei gyflogeion.
16. Mae adran 3 yn nodi prif nodau'r Cyngor, sef:
 - cyfrannu at wella safonau addysgu ac ansawdd y dysgu yng Nghymru, a
 - chynnal a gwella safonau ymddygiad proffesiynol ymhlith athrawon ac eraill yn y gweithlu addysg yng Nghymru.
17. Mae adran 4 yn darparu trosolwg o brif swyddogaethau'r Cyngor, sef:
 - a. darparu cyngor ar faterion sy'n ymwneud â'r personau y mae'r Cyngor yn eu rheoleiddio, ac ar faterion addysgu a dysgu (gweler adran 7);
 - b. hybu gyrfaoedd mewn proffesiynau cofrestradwy (gweler adran 8);
 - c. sefydlu a chynnal cofrestr (gweler adran 9);
 - d. sicrhau bod ganddo'r wybodaeth ddiweddaraf ynghylch sefydlu a gwerthuso'r gweithlu addysg (gweler adrannau 17 a 19);
 - e. adolygu a diwygio cod ymddygiad ac ymarfer (gweler adran 24);
 - f. ymchwilio i ymddygiad proffesiynol annerbyniol ac anghymhwysedd proffesiynol a chymryd camau mewn perthynas ag ymddygiad o'r fath (gweler adran 26); ac
 - g. cadw a darparu gwybodaeth (gweler adrannau 33 a 35).
18. Mae adran 5 yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru i roi neu osod swyddogaethau ychwanegol ar y Cyngor, drwy orchymyn. Cyn gwneud gorchymyn o'r fath, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â phersonau neu gyrff priodol (e.e. y Cyngor).
19. Mae adran 6 yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru i roi cyfarwyddiadau i'r Cyngor. Gellid defnyddio'r pwerau hyn o dan amgylchiadau pan oedd gan Weinidogion Cymru bryderon ynghylch llywodraethu'r Cyngor neu mewn perthynas â'r modd yr oedd yn arfer ei swyddogaethau. Rhaid i'r Cyngor gydymffurfio â chyfarwyddyd o'r fath.
20. Fodd bynnag, ni chaiff Gweinidogion Cymru roi cyfarwyddyd mewn perthynas â chais penodol i gofrestru, apêl sy'n ymwneud â chais o'r fath neu achos disgyblu penodol.

Darparu cyngor a hybu gyrfaoedd – adrannau 7-8

21. Fel y nodir yn adran 4 o'r Bil un o brif swyddogaethau'r Cyngor yw darparu cyngor ar faterion sy'n ymwneud â'r personau y mae'n eu rheoleiddio ac ar faterion addysgu a dysgu. O dan adran 7 caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor roi cyngor iddynt hwy neu i bersonau eraill ar 'faterion perthnasol' (mae'r materion perthnasol hyn wedi eu nodi yn adran 7(2)).
22. Caiff y Cyngor hefyd roi unrhyw gyngor i bersonau eraill sy'n briodol yn ei farn ef. Caniateir i gyngor gael ei roi ar ystod o faterion gan gynnwys hyfforddiant, datblygu gyrfa, rheoli perfformiad ac addasrwydd i ymarfer.
23. Rhaid i'r Cyngor hysbysu Gweinidogion Cymru yn ysgrifenedig, bob dau fis, am unrhyw gyngor sydd wedi ei roi ganddo ar faterion perthnasol yn ystod y ddau fis blaenorol ac am y sawl a gafodd y cyngor hwnnw.
24. Mae adran 8 yn darparu bod y Cyngor yn gallu rhoi cyngor, trefnu cynadleddau a darlithoedd a chyhoeddi deunyddiau hybu er mwyn hybu gyrfaoedd y gweithlu addysgol cofrestredig, sy'n ofynnol gan Weinidogion Cymru. Yn ychwanegol at ffeiriau gyrfaoedd, caniateir i hyn gynnwys trefnu cynadleddau a darlithoedd a fydd yn cyfrif tuag at ddatblygiad proffesiynol parhaus personau cofrestredig.

Cofrestru'r Gweithlu Addysg – adrannau 9-13 (ac Atodlen 2)

25. Mae adrannau 9 i 13 yn ymwneud â chofrestru'r gweithlu addysg. Mae angen eu darllen ar y cyd ag Atodlen 2.
26. Yn rhinwedd adran 9, mae'n ofynnol i'r Cyngor gadw cofrestr o bob:
 - athro neu athrawes mewn ysgol neu sefydliad addysg bellach yng Nghymru,
 - gweithiwr cymorth dysgu mewn ysgol, a
 - gweithiwr cymorth dysgu mewn addysg bellach.
27. Mae Atodlen 2 yn nodi'r union ddisgrifiadau o'r rhai y mae'n ofynnol iddynt gofrestru ac yn caniatáu i Weinidogion Cymru, drwy orchymyn, ychwanegu categorïau newydd o bersonau y mae'n ofynnol iddynt gofrestru. Gallai hyn gynnwys, er enghraifft, gweithwyr ieuenctid neu bersonau sy'n gysylltiedig â chynlluniau dysgu seiliedig ar waith a sefydlwyd o dan adran 31 o Ddeddf Dysgu a Sgiliau 2000, a phersonau sy'n gweithio mewn ysgolion annibynnol.
28. Rhaid i berson sy'n dymuno cael ei gofrestru wneud cais i'r Cyngor a bodloni'r amodau cymhwysra yn adran 10. Os yw'r person yn bodloni'r amodau hynny, rhaid i'r Cyngor ei gofrestru.

29. Caiff person gofrestru yn llawn neu ar sail dros dro. Mae amrywiaeth o amgylchiadau pan all fod yn briodol i berson gofrestru dros dro gan gynnwys tra bo'r person:

- yn ymgymryd â chyfnod sefydlu
- yn dechrau hyfforddiant athrawon
- yn gweithio tuag at ennill cymhwyster gofynnol .

Fodd bynnag, dim ond unwaith y bydd cymhwysra person i gael ei gofrestru yn cael ei asesu.

30. Mae adran 10 yn nodi'r amodau y mae rhaid i berson eu bodloni er mwyn bod yn gymwys i gael ei gofrestru. Rhaid darllen yr adran hon ar y cyd ag adran 40. Mae'r amodau yn cynnwys gofyniad bod y Cyngor wedi ei fodloni bod y ceisydd yn addas i gael ei gofrestru. Mae adran 11 yn darparu hawl i apelio yn erbyn penderfyniad y Cyngor ar sail addasrwydd y ceisydd i gael ei gofrestru.

31. Mae adran 12 yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch y ffioedd y caiff y Cyngor eu codi mewn cysylltiad â chofrestru. Mae hyn yn cynnwys swm y ffioedd y caniateir iddo eu codi a hefyd y dulliau y caniateir iddynt gael eu defnyddio i gasglu'r ffioedd hynny. Er enghraifft, gallai fod yn ofynnol i gyflogwyr personau cofrestredig ddiwyddu'r ffioedd o gyflog y person ac anfon y swm hwnnw i'r Cyngor.

32. Mae adran 13 yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch cofrestru yn gyffredinol. Mae is-adran (2) yn darparu rhai enghreifftiau o sut y caniateir i'r pŵer gael ei arfer. Mae hyn yn cynnwys ystod eang o bynciau sy'n amrywio o'r agweddau gweinyddol a gweithdrefnol ar gofrestru i'r canlyniadau ar ôl i berson roi gwybodaeth anwir neu gamarweiniol i'r Cyngor fel rhan o'r broses gofrestru, a sut y gall y cyhoedd weld yr wybodaeth y mae'r Cyngor yn ei chadw.

Y gofynion sydd i'w bodloni er mwyn darparu gwasanaethau – adrannau 14-16

33. Mae adrannau 14 i 16 yn gosod cyfyngiadau ar bwy a gaiff ddarparu gwasanaethau penodol mewn ysgolion a gynhelir (ac ysgolion arbennig) a sefydliadau addysg bellach yng Nghymru. Ym mhob achos, bydd yn ofynnol i'r person fod wedi ei gofrestru er mwyn darparu'r gwasanaethau. Yn ychwanegol, gall fod rhaid i'r person feddu ar gymwysterau neu brofiad penodol neu fodloni amodau penodol.

34. Mae adran 14 yn ymwneud ag athrawon a gweithwyr cymorth dysgu . Caiff y rheoliadau bennu'r mathau o wasanaethau nad yw person yn gallu eu darparu heb fodloni'r gofynion amrywiol. Gall hyn gynnwys, er enghraifft, addysgu neu baratoi cynlluniau gwersi.

35. Mae adrannau 15 ac 16 yn ymwneud â darparu addysg a gwasanaethau eraill mewn sefydliadau addysg bellach (neu ar eu rhan). Mae'r cyfyngiad hwn ar ddarparu gwasanaethau yn cynnwys pobl sy'n darparu addysg bellach (neu sy'n cefnogi'r addysg honno) yn y gymuned.
36. Mae addysg yn y cyd-destun hwn yn cynnwys hyfforddiant galwedigaethol, cymdeithasol, corfforol a hamdden.

Sefydlu personau cofrestredig – adrannau 17-22

37. Mae adran 17 yn galluogi Gweinidogion Cymru i'w gwneud yn ofynnol i berson gwblhau cyfnod sefydlu cyn y gellir cofrestru'r person hwnnw'n llawn.
38. Caiff rheoliadau a wneir o dan yr adran hon nodi'r manylion o ran yr hyn y bydd ei angen o safbwynt sefydlu ym mhob un o'r categorïau cofrestru. Bydd hyn yn cynnwys pa mor hir y dylai'r cyfnod sefydlu bara; ei leoliad a phwy a ddylai asesu a yw'r cyfnod sefydlu wedi ei gwblhau'n foddhaol. Caiff y rheoliadau hefyd ddarparu ar gyfer y canlyniadau pan na fo person yn cwblhau cyfnod sefydlu yn foddhaol (er enghraifft, efallai na fydd person yn gallu cael ei gyflogi'n athro neu'n athrawes mewn ysgol a gynhelir).
39. Mae adran 18 yn caniatáu i Weinidogion Cymru bennu'r safonau y mae rhaid asesu person sy'n ymgymryd â chyfnod sefydlu yn unol â hwy. Wrth bennu'r safonau hynny rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Cyngor.
40. Mae adran 19 yn darparu bod gan berson y bernir nad yw wedi cwblhau'r cyfnod sefydlu yn foddhaol yr hawl i apelio i'r Cyngor yn erbyn ei benderfyniad.
41. Mae adran 20 yn ymwneud ag achosion pan fo person neu gorff sydd â swyddogaethau mewn cysylltiad â chyfnodau sefydlu yn methu â chyflawni'r swyddogaethau hynny neu'n eu cyflawni mewn modd annigonol.
42. Mae'n gwneud hynny drwy gymhwyso'r darpariaethau perthnasol o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 i'r swyddogaethau hyn. Mae hyn yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru ymyrryd a dyroddi cyfarwyddiadau yn unol â'r Ddeddf honno mewn perthynas â chorff llywodraethu sefydliad addysg bellach ac mewn perthynas â chyrff priodol (ac eithrio awdurdodau lleol a chyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir).
43. Gan fod y Bil hwn wedi ei ddisbarthu yn un o'r "Deddfau Addysg" (gweler adran 51 o'r Bil) mae Deddf Safonau a Threftadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 eisoes yn gymwys i awdurdodau lleol a chyrff llywodraethu ysgolion a gynhelir neu ysgolion arbennig. Mae is-adran (3) yn cadarnhau nad oes bwriad i effeithio ar weithrediad y Ddeddf honno yn y cyswllt hwn.

44. Mae adran 22 yn ymwneud ag agweddau cyllido sefyllfa pan fo person wedi methu â chwblhau cyfnod sefydlu yn foddhaol ond ei fod yn parhau yn gyflogedig (â dyletswyddau cyfyngedig) mewn ysgol a gynhelir sydd â chyllideb ddirprwyedig. O dan yr amgylchiadau hyn, dim ond os oes rhesymau da dros wneud hynny y caiff awdurdod lleol wneud didyniadau o'r costau sy'n ymwneud â thâl y person o gyfran yr ysgol o'r gyllideb.

Gwerthuso personau cofrestredig – adran 23

45. Mae adran 23 yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i'w gwneud yn ofynnol i berfformiad person cofrestredig gael ei werthuso. Caiff y rheoliadau osod gofynion gwahanol mewn perthynas â chategoriâu cofrestru gwahanol.

Cod ymddygiad ac ymarfer ar gyfer personau cofrestredig – adrannau 24-25

46. Mae adran 24 yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru lunio a chyhoeddi cod ymddygiad ac ymarfer sy'n pennu'r safonau a ddisgwylir gan bersonau cofrestredig. Caiff y Cod bennu safonau gwahanol ar gyfer categorïau gwahanol o'r gweithlu addysg.
47. Mae'n ofynnol i'r Cyngor gymryd drosodd y cod a pharhau i'w adolygu. Rhaid iddo adolygu'r Cod cyn pen 3 blynedd ar ôl y dyddiad y cyhoeddwyd y cod ddiwethaf a pha bryd bynnag yr ychwanegir categori cofrestru newydd.
48. Mae adran 25 yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch y Cod. Mae hyn yn cynnwys gwneud rheoliadau ynghylch ffurf a chynnwys y Cod yn ogystal ag ynghylch y canlyniadau pan nad yw person cofrestredig wedi cydymffurfio â'r Cod.

Swyddogaethau disgyblu'r Cyngor – adrannau 26-32

49. Mae adrannau 26 i 32 yn delio â swyddogaethau disgyblu'r Cyngor.
50. Yn rhinwedd adran 26, mae'n ofynnol i'r Cyngor gynnal ymchwiliadau pan honnir bod person cofrestredig (sy'n cynnwys unrhyw berson sydd wedi gwneud cais i gael ei gofrestru ac unrhyw berson a oedd wedi ei gofrestru ar adeg yr ymddygiad neu drosedd honedig):
- yn euog o ymddygiad proffesiynol annerbyniol neu anghymhwysedd proffesiynol difrifol; neu
 - wedi ei gollfarnu o drosedd berthnasol.
51. Rhaid i'r Cyngor benderfynu, ar ôl cynnal ymchwiliad, ba gamau pellach i'w cymryd. Pan fo'r Cyngor yn penderfynu bod person yn euog mae'r Cyngor yn gallu gwneud gorchymyn disgyblu. Pan fo o'r farn nad oes achos i'w ateb, caiff y Cyngor beidio â pharhau â'r achos.

52. Mae adran 28 yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau ynghylch swyddogaethau disgyblu'r Cyngor. Mae hyn yn cynnwys gwneud rheoliadau ynghylch gweithdrefnau ar gyfer ymchwilio, ynghylch gorchmynion disgyblu ac ynghylch y camau y caniateir iddi fod yn ofynnol i gyflogwr eu cymryd pan fo cyflogai yn cael gorchymyn disgyblu.
53. Ni all rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i berson roi unrhyw dystiolaeth neu ddangos unrhyw ddogfennau na fyddai'r person hwnnw yn cael ei orfodi i'w rhoi mewn trafodion sifil mewn unrhyw lys yng Nghymru a Lloegr. Gall rheoliadau hefyd wneud darpariaeth i unrhyw orchymyn gwahardd addysgu a wneir mewn perthynas ag athro neu athrawes yn Lloegr gael effaith gyfatebol yng Nghymru.
54. Mae adrannau 29, 30 ac 31 yn nodi effaith rhai o'r gorchmynion disgyblu sydd ar gael i'r Cyngor. Maent yn cynnwys:
- gosod amodau ar gyfer cofrestru person (a chymryd camau pellach os na fydd yn cydymffurfio â'r amodau hynny),
 - atal dros dro gofrestrriad person am gyfnod o hyd at 2 flynedd (gan atal y person rhag gweithio fel person cofrestredig). Ar ddiwedd y cyfnod atal dros dro, gall fod rhaid i'r person gydymffurfio â'r amodau a osodwyd am gyfnod pellach, a
 - gwahardd person rhag bod yn berson cofrestredig a hynny am gyfnod amhenodol.
55. Mae adran 32 yn darparu hawl i apelio yn erbyn unrhyw orchymyn disgyblu a wneir gan y Cyngor. Rhaid gwneud apelau cyn pen 28 o ddiwrnodau. Mae'r Uchel Lys yn gallu gwneud unrhyw orchymyn sy'n briodol yn ei farn ef mewn perthynas ag apêl ac mae penderfyniad yr Uchel Lys yn derfynol.

Dyletswyddau o ran gwybodaeth – adrannau 33-38

56. Mae adrannau 33 i 38 yn ymwneud â chadw a rhoi gwybodaeth sy'n berthnasol i swyddogaethau'r Cyngor o ran cofrestru a rheoleiddio personau sy'n dymuno cofrestru.
57. Mae adran 33 yn caniatáu i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor gynnal cofnodion ynghylch personau amrywiol. Er enghraifft, caiff hyn gynnwys cadw gwybodaeth am bobl sydd wedi gwneud cais i gofrestru ac sydd wedi cael eu gwrthod, neu am bobl sydd wedi eu tynnu oddi ar y gofrestr ar sail disgyblu.
58. Mae adran 34 yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddarparu gwybodaeth i'r Cyngor am bersonau cofrestredig, naill ai ar gais y Cyngor neu pan fo Gweinidogion Cymru o'r farn ei bod yn angenrheidiol neu'n ddymunol i'r Cyngor gael yr wybodaeth honno. Mae adran 34 yn caniatáu i'r Ysgrifennydd Gwladol ddarparu gwybodaeth i'r Cyngor am athrawon unigol mewn ysgolion, naill ai ar gais y Cyngor neu pan fo'r Ysgrifennydd Gwladol o'r farn ei bod yn angenrheidiol neu'n ddymunol i'r Cyngor gael yr wybodaeth honno.

59. Mae adran 35 yn gosod nifer o ddyletswyddau o ran gwybodaeth ar y Cyngor. Mae'n caniatáu i Weinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor ddarparu gwybodaeth iddynt (gan gynnwys gwybodaeth am bersonau cofrestredig). Mae hefyd yn caniatáu i berson y mae'r Cyngor yn cadw gwybodaeth amdano weld yr wybodaeth honno.
60. Mae adran 35 hefyd yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor ddarparu gwybodaeth i bersonau neu gyrff penodol (ac yn ddarostyngedig i unrhyw amodau a bennir ganddynt). Er enghraifft, gellid defnyddio'r pŵer hwn i'w gwneud yn ofynnol i'r Cyngor ddarparu gwybodaeth i Gyngor Addysgu Cyffredinol yr Alban ynghylch person sy'n destun gorchymyn disgyblu.
61. Mae adran 36 yn ei gwneud yn ofynnol i gyflogwyr personau cofrestredig sy'n gweithio yng Nghymru hysbysu'r Cyngor os caiff y person cofrestredig ei ddiswyddo o ganlyniad i ymddygiad proffesiynol annerbyniol neu anghymhwysedd proffesiynol neu oherwydd collfarn am drosedd berthnasol a rhoi unrhyw wybodaeth bellach a bennir mewn rheoliadau. Mae hyn yn galluogi'r Cyngor i adolygu a oes angen iddo ymchwilio i ymddygiad y person o dan ei bwerau disgyblu.
62. Mae adran 37 yn gosod dyletswyddau tebyg i'r hyn a osodir gan adran 36 ar bersonau sy'n gweithredu fel asiant i berson cofrestredig.
63. Mae adran 38 yn caniatáu i Weinidogion Cymru ddyroddi cyfarwyddyd, y caniateir ei orfodi drwy waharddeb, i unrhyw gyfloger neu asiant person cofrestredig os yw Gweinidogion Cymru o'r farn bod cyflogwr perthnasol neu asiant wedi methu neu'n debygol o fethu â chydymffurfio â dyletswydd o dan adran 36 ac adran 37.

Darpariaeth drosiannol a darfodol – adrannau 39-40

64. Mae adran 39 yn darparu bod yr athrawon hynny sydd eisoes wedi eu cofrestru gyda CyngACC ac sydd wedi cwblhau cyfnod sefydlu yn foddhaol yn cael eu cofrestru'n awtomatig yn athro neu athrawes ysgol cyn gynted ag y bo'r gofrestr newydd yn dod i rym.
65. Mae hefyd yn darparu bod athrawon sydd wedi eu cofrestru, ond nad ydynt wedi cwblhau cyfnod sefydlu yn foddhaol hyd yn hyn, yn cael eu cofrestru'n awtomatig yn athro neu athrawes ysgol ar sail dros dro cyn gynted ag y bo'r gofrestr newydd yn dod i rym.
66. Mae adran 40 yn sicrhau bod y personau hynny sydd wedi eu gwahardd rhag addysgu drwy orchymyn disgyblu o dan Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 neu yn rhinwedd cyfarwyddyd o dan adran 142 o Ddeddf Addysg 2002 yn parhau yn anghymwys i'w cofrestru o dan y system newydd.

Rhan 3 – Darpariaeth amrywiol adrannau – 42 i 44

Dyddiadau tymhorau a gwyliau ac amserau sesiynau ysgol – adran 42

67. Mae adran 42 yn diwygio Deddf Addysg 2002 mewn cysylltiad â Chymru drwy fewnosod adrannau 32A, 32B a 32C newydd.
68. Mae adran 32A newydd o Ddeddf Addysg 2002 yn nodi cyfrifoldebau awdurdod lleol neu gorff llywodraethu o ran pennu dyddiadau tymhorau a gwyliau'r ysgolion y maent yn gyfrifol amdanynt.
69. Wrth bennu dyddiadau, rhaid i'r awdurdodau lleol a'r cyrff llywodraethu gydweithredu a chydgysylltu er mwyn sicrhau bod y dyddiadau a bennir yr un peth (neu mor agos â phosibl at fod yr un peth) ar gyfer pob ysgol a gynhelir yng Nghymru.
70. Unwaith y bydd y dyddiadau wedi eu pennu, mae Gweinidogion Cymru i gael eu hysbysu am y dyddiadau hynny yn dilyn gweithdrefn i'w nodi mewn rheoliadau.
71. Mae adran 32B newydd o Ddeddf Addysg 2002 yn caniatáu i Weinidogion Cymru gyfarwyddo awdurdod lleol neu gorff llywodraethu i bennu dyddiadau tymhorau ysgol gwahanol i'r rhai a bennir o dan adran 32A. Gallai hyn ddigwydd, er enghraifft, pan fo digwyddiad arbennig yn cael ei gynnal sy'n golygu y gallai fod yn ddymunol i ysgol benodol neu gyfres o ysgolion fod ar wyliau ar adeg wahanol. Gellid defnyddio hyn hefyd pan na fo ardal wedi pennu dyddiadau tymhorau yn unol â gweddill Cymru.
72. Cyn rhoi cyfarwyddyd o dan yr adran hon, rhaid i Weinidogion Cymru gynnal ymgynghoriad priodol. Caniateir i reoliadau gael eu gwneud ynghylch ymgynghoriad o'r fath.
73. Mae adran 32C newydd o Ddeddf Addysg 2002 yn ailddatgan y ddarpariaeth bresennol o ran amserau sesiynau ysgol sy'n ymwneud â Chymru yn adran 32 gyfredol o Ddeddf Addysg 2002.

Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru – adran 43

74. Mae adran 43 yn diwygio adran 19 o Ddeddf Addysg 2005.
75. Fel y mae ar hyn o bryd, mae adran 19 yn darparu y caiff Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru ("y Prif Arolygydd"), ac Arolygwyr Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant, eu penodi gan Ei Mawrhydi drwy Orchymyn yn y Cyfrin Gyngor. Caiff y Prif Arolygydd ei ddiswyddo hefyd gan Ei Mawrhydi drwy Orchymyn yn y Cyfrin Gyngor.
76. Mae adran 19(6) o Ddeddf Addysg 2005 yn darparu bod Gweinidogion Cymru i gynghori'r Ysgrifennydd Gwladol ar unrhyw argymhelliad sydd i'w wneud gan Ei Mawrhydi ar arfer y pwerau penodi a diswyddo hyn. Fodd bynnag, yn rhinwedd confensiwn cyfansoddiadol, yn y dyfodol Prif Weinidog Cymru, yn rhinwedd ei swydd fel Cyfrin-Gynghorydd, fydd yn arfer y rôl gynghori honno yn lle'r Ysgrifennydd Gwladol. Felly mae'r gofyniad statudol i Weinidogion Cymru gynghori wedi ei ddileu drwy ddiddymu adran 19(6).

Arfer swyddogaethau addysg awdurdodau lleol yn dilyn cyfarwyddyd sy'n ei gwneud yn ofynnol i gorff arall eu cyflawni – adran 44

77. Mae adran 44 yn diwygio Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 i egluro, yn dilyn cyfarwyddyd a wneir gan Weinidogion Cymru i swyddogaethau addysg awdurdod lleol gael eu cyflawni gan gorff arall, tra bo'r cyfarwyddyd hwnnw mewn grym y gall y swyddogaethau addysg hynny gael eu harfer at bob diben gan y corff hwnnw..

Rhan 4

Darpariaeth Gyffredinol – adrannau 45-51

78. Mae'r Rhan hon yn cynnwys nifer o adrannau sy'n gymwys i'r Bil cyfan. Mae nifer o'r adrannau yn hunanesboniadol ac felly ni ddarperir unrhyw sylwebaeth ar eu cyfer.
79. Mae adran 45 yn darparu bod y Bil i gael ei gynnwys yn y rhestr o Ddeddfau Addysg a nodir yn adran 578 o Ddeddf Addysg 1996. Mae hyn yn golygu, ymhlith pethau eraill, y bydd unrhyw swyddogaeth a roddir ar awdurdod lleol o dan y Bil hwn yn swyddogaeth addysg (gweler adran 36A o Ddeddf Addysg 1996) ac yn ddarostyngedig i bwerau ymyrryd amrywiol Gweinidogion Cymru o dan Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013.

Darpariaeth ategol – adran 46

80. Mae'r pwerau a roddir i Weinidogion Cymru gan yr adran hon yn caniatáu iddynt wneud unrhyw orchmynion sy'n briodol yn eu barn hwy er mwyn i'r Bil gyflawni ei ddibenion a chael ei effaith lawn.
81. Mae enghreifftiau o sut y gellid defnyddio'r pŵer hwn yn cynnwys:
- gwneud newidiadau i ddeddfwriaeth arall o ganlyniad i'r newidiadau a wneir gan y Bil hwn (yn enwedig pan fo Senedd y DU hefyd yn diwygio'r un ddeddfwriaeth ar yr un pryd);
 - rhoi mwy o eglurder o ran unrhyw un neu ragor o'r gweithdrefnau newydd;
 - ymdrin â manylion sydd heb eu rhag-weld ac sy'n deillio o roi'r system newydd ar waith.
82. Pan fo'r pŵer hwn yn cael ei ddefnyddio i ddiwygio testun deddfwriaeth sylfaenol rhaid iddo gael ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru, a'i gymeradwyo ganddo, cyn y daw i rym.

Gorchmynion a rheoliadau – adran 47

83. Mae'r adran hon yn nodi bod rheoliadau a gorchmynion o dan y Bil i gael eu gwneud drwy offeryn statudol ac mae'n nodi gweithdrefn Cynulliad Cenedlaethol Cymru mewn cysylltiad â'r offerynnau hyn.
84. Mae hefyd yn darparu y gall Gweinidogion Cymru wneud darpariaethau cysylltiedig, canlyniadol, atodol, trosiannol, darfodol ac arbed mewn cysylltiad â'r gorchmynion hynny. Mae hyn yn rhoi rhywfaint o hyblygrwydd i'r gorchmynion a'r rheoliadau hynny. Er enghraifft, os caiff categori cofrestru newydd ei ychwanegu gellid defnyddio'r pŵer hwn i sicrhau bod y trefniadau trosiannol priodol yn eu lle tra bo'r gweithwyr newydd yn cofrestru.
85. Caiff gorchmynion a rheoliadau wneud darpariaeth wahanol ar gyfer categorïau cofrestru gwahanol. Er enghraifft, mae hyn yn golygu y gellir gwneud trefniadau sefydlu neu werthuso gwahanol ar gyfer athrawon a gweithwyr cymorth dysgu mewn addysg bellach.

Cychwyn – adran 50

86. Mae'r adran hon yn ymdrin â pha bryd y daw'r Bil i rym.
87. Er ei bod yn hunanesboniadol ar y cyfan, mae'n werth nodi bod is-adran (2) yn dwyn adran 42 (dyddiadau tymhorau a gwyliau ac amserau sesiynau ysgol) i rym ar y diwrnod y mae'r Ddeddf yn cael y Cydsyniad Brenhinol ond dim ond i'r graddau y mae ei hangen er mwyn i reoliadau gael eu gwneud o dan adrannau 32A a 32B newydd o Ddeddf Addysg 2002. Bydd hyn yn caniatáu i'r gweithdrefnau ar gyfer rhoi hysbysiad am ddyddiadau tymhorau etc. fod yn eu lle cyn y daw'r dyletswyddau newydd ar awdurdodau lleol a chyrrff llywodraethu i rym.

BIL ADDYSG (CYMRU) – TABL TARDDIADAU

Bwriedir i'r ddogfen hon roi cymorth anffurfiol wrth gynnal dadl ar y Bil yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru. Er bod gofal wedi ei gymryd i sicrhau bod y ddogfen mor gywir ag y bo'n rhesymol ymarferol, nid yw'n honni bod yn awdurdodol, ac ni ddylid dibynnu arni fel pe bai'n awdurdodol.

Bwriedir i'r tablau atodedig ddarparu gwybodaeth ynghylch tarddiad y darpariaethau ym Mil Addysg (Cymru). Nid ydynt yn darparu canllawiau diffiniol na chyflawn, a dylid eu ddarllen ar y cyd â'r Bil a'r nodiadau esboniadol ar y Bil.

BIL ADDYSG (CYMRU) – TABL TARDDIADAU		
ADRAN/PARAGRAFF	DEDDFWRIAETH SY'N BODOLI EISOES	NEWID SYLWEDDOL
RHAN 2 -		
3	A1(2) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
5	A7(1) a (2) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Yn rhannol
7(4)	Newydd	-
8	A6A o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
9	Adran 3 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Yn rhannol
10(2)(b) a 10(6)	Newydd	-
11	A4A o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
12(1)	A4(4) and 12 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
18(1)	A19(2)(f) o Ddeddf	Na

BIL ADDYSG (CYMRU) – TABL TARDDIADAU		
ADRAN/PARAGRAFF	DEDDFWRIAETH SY’N BODOLI EISOES	NEWID SYLWEDDOL
	Addysgu ac Addysg Uwch 1998	
22	A19(9) a (10) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Yn rhannol
26	Atodlen 2 i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
29 - 32	Atodlen 2 i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
34	A14(1) a (1A) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
35	A14(2) – (5) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Yn rhannol
36	A15 o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
37	A15(A) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
38	A15A(6) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
39	Atodlen 2 (para 7) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
ADRAN/PARAGRAFF	DEDDFWRIAETH SY’N BODOLI EISOES	NEWID SYLWEDDOL
RHAN 4 -		
47(2) mewnosodiad (a)	Newydd	-
47(2) mewnosodiad (b)	Newydd	-
ADRAN/PARAGRAFF	DEDDFWRIAETH SY’N BODOLI EISOES	NEWID SYLWEDDOL
Atodlen 1		

BIL ADDYSG (CYMRU) – TABL TARDDIADAU		
ADRAN/PARAGRAFF	DEDDFWRIAETH SY'N BODOLI EISOES	NEWID SYLWEDDOL
1	Atodlen 1 (Para 1) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
2	Atodlen 1 (Para 2) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
3(1)	Atodlen 1 (Para 3) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
4(3)(a)(b)	Atodlen 1 (Para 3) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
5	Atodlen 1 (Para 3) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Yn rhannol
6	Atodlen 1 (Para 3) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Yn rhannol
7	Atodlen 1 (Para 3) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
8	Atodlen 1 (Para 3) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
9(3)(a)(b)	Atodlen 1 (Para 9) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
10 ac 11	Atodlen 1 (Para 6 a 7) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
12	Atodlen 1 (Para 9) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
13	Atodlen 1 (Para 10) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na

BIL ADDYSG (CYMRU) – TABL TARDDIADAU		
ADRAN/PARAGRAFF	DEDDFWRIAETH SY’N BODOLI EISOES	NEWID SYLWEDDOL
14	Atodlen 1 (Para 11) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Yn rhannol
15 ac 16	Atodlen 1 (Para 16) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
17	Atodlen 1 (Para 8) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
18, 19, 20	Newydd	-
21	Atodlen 1 (Para 14) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
22	Atodlen 1 (Para 15) i Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998	Na
ADRAN/PARAGRAFF	DEDDFWRIAETH SY’N BODOLI EISOES	NEWID SYLWEDDOL
Atodlen 2		
2(1)	Newydd	-

Cyngor y Gweithlu Addysg – Model Ffioedd Economaidd

Wedi'i lunio gan Is-adran Ystadegau'r Economi a'r Farchnad Lafur

Papur 1 - Dulliau arfaethedig o ddosrannu cyllid cymhorthdal ar gyfer ffioedd cofrestru

Cyflwyniad a rhagdybiaethau

Mae tîm dadansoddi yr Adran Busnes, Menter, Technoleg a Gwyddoniaeth wedi ymchwilio i 3 dull posibl o ddosrannu cyllid cymhorthdal ar gyfer ffioedd cofrestru i Gyngor Addysgu Cyffredinol Cymru (y Cyngor), ac maent wedi cynnal trafodaethau ar y dulliau hynny.

Roedd yna nifer o ragdybiaethau wrth ystyried y dulliau, fel y nodir isod:

- Mae 32,000 o bobl wedi eu cofrestru gyda'r Cyngor ac yn hawlio cymhorthdal
- £45 yw'r ffi gofrestru
- £33 yw'r cymhorthdal, sy'n gadael £12 i'w dalu gan yr aelod. Mae'n bosibl lleihau'r swm hwnnw ymhellach trwy ostyngiad yn y dreth sy'n golygu mai oddeutu £6 fyddai'r swm mewn gwirionedd.
- Mae unrhyw gyllideb enghreifftiol yn seiliedig ar nifer y bobl sydd wedi eu cofrestru (32,000) wedi ei luosi â'r cymhorthdal (£33), sef £1.056 miliwn
- Mae'r holl gyfrifiadau'n seiliedig ar enillion wythnosol gros cyfartalog y rheini sydd mewn sefyllfa lle y byddai'n ofynnol iddynt gofrestru¹⁴ gyda'r Cyngor o dan y ddeddfwriaeth a gyflwynir. Ceir rhestr o'r sefyllfaoedd hynny yn nhabl A .

Crynodeb o'r gwahanol ddulliau

Dull 1:

Roedd y dull dosrannu hwn yn seiliedig ar y bandiau cyflog a'r cynnydd mewn cyfraniadau pensiwn yn: "Newidiadau yng nghyfraniadau aelodau i gynllun pensiwn terfynol athrawon ar gyfer 2012-13".

Dull 2:

Roedd y dull hwn yn defnyddio bandiau cyflog mympwyol fel na fyddai'r rheini sy'n ennill llai na swm penodol yn talu unrhyw beth tuag at y ffi gofrestru; y byddai'r rheini sy'n ennill mwy na swm penodol yn talu'r ffi lawn o £45; ac y byddai'r rheini sydd rhwng y ddau amrediad cyflog yn talu cyfraniadau ar raddfa amrywiol, yn seiliedig ar y ganradd gyflog berthnasol.

Dull 3:

Unwaith eto, roedd y dull hwn, fel dull 2, yn defnyddio bandiau cyflog mympwyol, ond cafodd mwy o fandiau mympwyol eu creu ar gyfer y cyflogau rhwng y ddau fand ar bob pegwn. Roedd hynny'n caniatáu ar gyfer defnyddio rhwng tair a chwech o lefelau o gymhorthdal, yn seiliedig ar y cyflog cyfartalog o fewn pob band. Mae'r dull hwn yn haws ei ddefnyddio na'r ail ddull.

Casgliadau

Cyfarfu cydweithwyr ystadegol ag un o benaethiaid tîm dadansoddi'r Adran Busnes, Menter, Technoleg a Gwyddoniaeth i drafod y dulliau dosrannu posibl. Dull 2 oedd y cyntaf i gael ei ddiystyru, a hynny'n rhannol oherwydd na fyddai'n ymarferol dosrannu yn ôl y nifer mawr o amrywiadau yn y lefel gyllido, a hefyd oherwydd natur oddrychol y dull. Am y rheswm hwn,

¹⁴ Bydd gofyn i weithwyr ieuencid a chymunedol gofrestru unwaith bydd Gweinidogion Cymru yn llunio rheoliadau perthnasol drwy'r pŵerau a ddaw yn sgil Bil Addysg (Cymru).

roedd yn well ganddynt ddull 1 yn hytrach na dull 3, sydd yn debyg i ddull 2 ond heb fod mor gymhleth, gan fod dull 1 yn defnyddio methodoleg sydd wedi ennill ei phlwyf gan ei bod yn sail i'r dull dosrannu a ddefnyddir eisoes yn y sector addysgu.

Y dull a ffeirir

Manylion y dull dosrannu:

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn: "Newidiadau yng nghyfraniadau aelodau i gynllun pensiwn terfynol athrawon ar gyfer 2012-13" (gweler tabl B). Ni fydd unrhyw un sydd o fewn canradd gyflog o lai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sydd o fewn canradd gyflog o £15,000 y flwyddyn neu fwy yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn y cyfraniad pensiwn ar gyfer ei ganradd, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%) ar gyfer pob canradd, wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai.

Crynodeb o ffiniau cyflogau a'r gost i gyflogeion:

Tabl 1 Enghraifft o ffiniau cyflogau a'r gost i gyflogeion yn seiliedig ar gyflogau 2011 a 2012

	Y gost i bob cyflogai (£)	
	2011	2012
Llai na £15,000	0.00	0.00
Hyd at £26,000	7.23	7.16
Hyd at £32,000	10.84	10.75
Hyd at £40,000	14.46	14.33
Hyd at £75,000	19.28	19.10
Hyd at £112,000	24.10	23.88
£112,000 a mwy	neb	Neb

Crynodeb o'r shifft o ran costau i gyflogeion:

Tabl 2 Nifer y cyflogeion sy'n cyfrannu at y ffi gofrestru yn seiliedig ar gyflogau 2011 a 2012, yn ôl swm y cyfraniad

	Nifer y cyflogeion	
	2011	2012
Cyflogeion sy'n talu < £12	14,720	15,040
Cyflogeion sy'n talu £0	4,160	3,200
Cyflogeion sy'n talu > £0 a < £12	10,560	11,840
Cyflogeion sy'n talu > £12	17,280	16,960
Cyflogeion sy'n talu > £12 a < £45	17,280	16,960
Cyflogeion sy'n talu £45	0	0

Cyfanswm nifer y cyflogeion	32,000	32,000
------------------------------------	--------	--------

Tabl 3 Canran y cyflogeion sy'n cyfrannu at y ffi gofrestru yn seiliedig ar gyflogau 2011 a 2012, yn ôl swm y cyfraniad

	y cant	
	2011	2012
Cyflogeion sy'n talu < £12	46	47
Cyflogeion sy'n talu £0	13	10
Cyflogeion sy'n talu > £0 a < £12	33	37
Cyflogeion sy'n talu > £12	54	53
Cyflogeion sy'n talu > £12 a < £45	54	53
Cyflogeion sy'n talu £45	0	0
Cyfanswm nifer y cyflogeion	100	100

Trwy ystyried Tablau 1 i 3 gyda'i gilydd, ac yn seiliedig ar y ffigurau a ragdybir, gwelir na fyddai 3,200 (10%) o gyflogeion yn talu unrhyw gyfraniad at y ffi gofrestru, ac na fyddai unrhyw un yn talu'r ffi lawn o £45, pe bai'r dosraniad hwn wedi cael ei ddefnyddio ar gyfer 2012. Mae'r tablau hefyd yn dangos mai £23.88 fyddai'r cyfraniad uchaf y byddai cyflogai wedi gorfod ei dalu, ac y byddai 47% o gyflogeion wedi talu llai nag y byddent o dan y drefn ddosrannu bresennol.

Ystyriaethau pellach

Rhaid ystyried ymhellach y materion sy'n ymwneud â thalgrynnu'r cyllid sydd i'w ddosrannu, gan y gallai'r gyllideb yn ei chyfanrwydd gyfyngu ar hynny. Hefyd, byddai'n bosibl addasu'r dull uchod fel y byddai'r rheini yn yr amrediad cyflog uchaf yng Nghymru yn talu'r swm llawn - byddai hynny'n rhyddhau cyllid i'w ddefnyddio ar gyfer y bobl sy'n ennill llai.

Tabl A: Dosbarthiadau Galwedigaethol Safonol y rheini y bydd yn ofynnol iddynt gofrestru gyda'r Cyngor o dan y ddeddfwriaeth newydd

Cod	Disgrifiad
2312	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg bellach
2314	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg uwchradd
2315	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg gynradd a meithrin
2316	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg anghenion arbennig
2317	Uwch broffesiynolion mewn sefydliadau addysgol
2319	Proffesiynolion addysgu a phroffesiynolion eraill ym maes addysg sydd heb eu gosod mewn dosbarth arall
3231	Gweithwyr ieuenctid a gweithwyr cymunedol
6125	Cynorthwyr addysgu
6126	Cynorthwyr cymorth addysgol

Wedi eu hidlo yn ôl y rheini sydd yn y sector cyhoeddus yn unig

Tabl B: Newidiadau yng nghyfraniadau aelodau i gynllun pensiwn terfynol athrawon ar gyfer 2012-13

Lower Salary	Higher Salary	Contribution Rate in 2012-13 (per cent)	Increase (per cent) (against 6.4 per cent)	Membership	Percentage of Membership
	14,999	6.4	0	1,400	0.2
15,000	25,999	7.0	0.6	116,000	17.1
26,000	31,999	7.3	0.9	117,000	17.2
32,000	39,999	7.6	1.2	271,000	39.6
40,000	74,999	8.0	1.6	172,000	25.2
75,000	111,999	8.4	2.0	4,000	0.6
112,000		8.8	2.4	600	0.1

Ffynhonnell: <http://www.education.gov.uk/inthenews/inthenews/a00200959/final-teacher-pension-scheme-member-contribution-changes-for-2012-13-announced>

Papur 2- Dulliau arfaethedig o ddosrannu cyllid cymhorthdal ar gyfer ffioedd cofrestru

Cyflwyniad a rhagdybiaethau

Lluniwyd papur blaenorol yn edrych ar 3 dull posibl o ddosrannu cyllid cymhorthdal ar gyfer ffioedd cofrestru i Gyngor Addysgu Cyffredinol Cymru. Ystyriwyd mai dull 1 oedd yr opsiwn gorau ac mae'r papur hwn yn edrych ar amrywiadau ar y dull hwnnw.

Mae nifer o ragdybiaethau yn gyffredin i bob dull, fel y nodir isod:

- Mae 32,000 o bobl wedi eu cofrestru gyda'r Cyngor ac yn hawlio cymhorthdal.
- £45 yw'r ffi gofrestru
- £33 yw'r cymhorthdal, sy'n gadael £12 i'w dalu gan yr aelod. Mae'n bosibl lleihau'r swm hwnnw ymhellach trwy ostyngiad yn y dreth, sy'n golygu mai oddeutu £6 fyddai'r swm mewn gwirionedd.
- Mae unrhyw gyllideb enghreifftiol yn seiliedig ar nifer y bobl sydd wedi eu cofrestru (32,000) wedi ei luosi gan y cymhorthdal (£33), sef £1.056 miliwn
- Mae'r holl gyfrifiadau'n seiliedig ar enillion wythnosol gros cyfartalog y rheini sydd mewn sefyllfa lle y byddai'n ofynnol iddynt gofrestru gyda'r Cyngor o dan y ddeddfwriaeth a gyflwynir. Ceir rhestr o'r sefyllfaoedd hyn yn Nhabl A yn yr atodiad.
- Mae'r holl amrywiadau'n seiliedig ar fandiau cyflog a chynnydd mewn cyfraniadau pensiwn.

Manylion yr amrywiadau

Dull 1.0 (hen ddull 1):

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn: "Newidiadau yng nghyfraniadau aelodau i gynllun pensiwn terfynol athrawon ar gyfer 2012-13" (gweler tabl B yn yr Atodiad). Ni fydd unrhyw un sydd o fewn canradd gyflog o lai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sydd o fewn canradd gyflog o £15,000 y flwyddyn neu fwy yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn y cyfraniad pensiwn ar gyfer ei ganradd, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%) ar gyfer pob canradd, wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai.

Dull 1.1:

Cafodd bandiau gyflog eu creu o'r wybodaeth yn: "Newidiadau yng nghyfraniadau aelodau i gynllun pensiwn terfynol athrawon ar gyfer 2012-13" (Tabl B). Ni fydd unrhyw un sydd o fewn canradd gyflog o lai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sydd o fewn canradd gyflog o £15,000 y flwyddyn neu fwy, ond sydd o fewn canradd gyflog o lai na £75,000, yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn y cyfraniad pensiwn ar gyfer ei ganradd, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%) ar gyfer pob canradd gyflog o lai na £75,000, wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai. Bydd y rheini sy'n ennill £75,000 a mwy yn talu'r ffi lawn o £45.

Dull 1.2:

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn "Y cynnydd arfaethedig yng nghyfraniadau pensiwn athrawon ym mis Ebrill 2013" (gweler tabl C yn yr Atodiad). Ni fydd unrhyw un sydd o fewn canradd gyflog o lai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sydd o fewn canradd gyflog o £15,000 y flwyddyn neu fwy yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd

mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn y cyfraniad pensiwn ar gyfer ei ganradd, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%) ar gyfer pob canradd, wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai.

Dull 1.3:

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn "Y cynnydd arfaethedig yng nghyfraniadau pensiwn athrawon ym mis Ebrill 2013" (tabl C). Ni fydd unrhyw un sydd o fewn canradd gyflog o lai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sydd o fewn canradd gyflog o £15,000 y flwyddyn neu fwy, ond sydd o fewn canradd gyflog o lai na £75,000, yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn y cyfraniad pensiwn ar gyfer ei ganradd, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%) ar gyfer pob canradd gyflog o lai na £75,000, wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai. Bydd y rheini sy'n ennill £75,000 a mwy yn talu'r ffi lawn o £45.

Dull 1.4:

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn "Y cynnydd arfaethedig yng nghyfraniadau pensiwn athrawon ym mis Ebrill 2013" (tabl C). Ni fydd unrhyw un sydd o fewn canradd gyflog o lai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sydd o fewn canradd gyflog o £15,000 y flwyddyn neu fwy, ond sydd o fewn canradd gyflog o lai na £45,000, yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn y cyfraniad pensiwn ar gyfer ei ganradd, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%) ar gyfer pob canradd gyflog o lai na £45,000, wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai. Bydd y rheini sy'n ennill £45,000 a mwy yn talu'r ffi lawn o £45.

Crynodeb o'r amrywiadau

Tabl 1 Crynodeb o'r amrywiadau yn null dosrannu 1

Dull #	Blwyddyn ddata	Band cyflog sy'n talu £0	Band cyflog sy'n talu £45
1.0	2012/13	< £15,000	Dim
1.1	2012/13	< £15,000	> £75,000
1.2	2013/14	< £15,000	Dim
1.3	2013/14	< £15,000	> £75,000
1.4	2013/14	< £15,000	> £45,000

Crynodeb o ffiniau cyflogau a'r gost i gyflogeion:

Tabl 2 Enghraifft o ffiniau cyflogau a'r gost i gyflogeion, yn seiliedig ar gyflogau 2012, yn ôl dull dosrannu

	<i>Y gost i bob cyflogai (£)</i>				
	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4
Llai na £15,000	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Hyd at £26,000	7.16	7.04	3.93	3.88	2.87
Hyd at £32,000	10.75	10.55	9.84	9.70	7.18
Hyd at £40,000	14.33	14.07	15.74	15.52	11.49
Hyd at £45,000	19.10	18.76	18.36	18.11	13.40
Hyd at £75,000	19.10	18.76	24.26	23.93	45.00
Hyd at £100,000	23.88	45.00	28.85	45.00	45.00
Hyd at £112,000	23.88	45.00	neb	neb	neb
£112,000 a mwy	neb	neb	neb	neb	neb

Crynodeb o'r shifft o ran costau i gyflogeion:

Tabl 3 Nifer y cyflogeion sy'n cyfrannu at y ffi gofrestru yn seiliedig ar gyflogau 2012, yn ôl dull dosrannu a swm y cyfraniad

	<i>Niferoedd</i>				
	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4
Cyflogeion sy'n talu £0	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200
Cyflogeion sy'n talu > £0 a < £12	11,840	11,840	11,840	11,840	20,480
Cyflogeion sy'n talu < £12	15,040	15,040	15,040	15,040	23,680
Cyflogeion sy'n talu > £12 a < £45	16,960	16,640	16,960	16,640	4,480
Cyflogeion sy'n talu £45	0	320	0	320	3,840
Cyflogeion sy'n talu > £12	16,960	16,960	16,960	16,960	8,320
Cyfanswm nifer y cyflogeion	32,000	32,000	32,000	32,000	32,000

Tabl 4 Canran y cyflogeion sy'n cyfrannu at y ffi gofrestru yn seiliedig ar gyflogau 2012, yn ôl dull dosrannu a swm y cyfraniad

	<i>y cant</i>				
	1.0	1.1	1.2	1.3	1.4
Cyflogeion sy'n talu £0	10%	10%	10%	10%	10%
Cyflogeion sy'n talu > £0 a < £12	37%	37%	37%	37%	64%
Cyflogeion sy'n talu < £12	47%	47%	47%	47%	74%
Cyflogeion sy'n talu > £12 a < £45	53%	52%	53%	52%	14%
Cyflogeion sy'n talu £45	0%	1%	0%	1%	12%
Cyflogeion sy'n talu > £12	53%	53%	53%	53%	26%
Cyfanswm nifer y cyflogeion	100%	100%	100%	100%	100%

Trwy ystyried tablau 2 i 4 gyda'i gilydd, ac yn seiliedig ar y ffigurau a ragdybir, gwelir na fyddai 3,200 (10%) o gyflogeion yn talu unrhyw gyfraniad at y ffi gofrestru, waeth pa ddosraniad a ddewisir, pe bai'r dosraniad hwn wedi cael ei ddefnyddio ar gyfer 2012; ac y byddai rhwng 0 a 3,840 (12%) o gyflogeion yn talu'r ffi lawn o £45. Mae'r tablau hefyd yn dangos y byddai naill ai 47% neu 74% o gyflogeion wedi talu llai nag y byddent o dan y drefn ddosrannu bresennol, gan ddibynnu ar y dull dosrannu a ddewisir.

Ystyriaethau pellach

Rhaid ystyried ymhellach y materion sy'n ymwneud â thalgrynnu'r cyllid sydd i'w ddosrannu, gan y gallai'r gyllideb yn ei chyfanrwydd gyfyngu ar hynny. Byddai'n werth ystyried dull dosrannu tebyg sy'n defnyddio niferoedd absoliwt ym mhob band cyflog yn hytrach na chanraddau. Byddai hynny'n datrys unrhyw broblemau sy'n codi oherwydd bod canraddau'n

croesi'r bandiau cyflog a ddewisir. Rhaid rhoi ystyriaeth ar wahân i'r ffordd o ymdrin â staff rhan-amser. Ymdrinnir â'r materion hyn mewn papur arall.

Tabl A: Dosbarthiadau Galwedigaethol Safonol y rheini y bydd yn ofynnol iddynt gofrestru gyda'r Cyngor o dan y ddeddfwriaeth newydd

Cod	Disgrifiad
2312	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg bellach
2314	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg uwchradd
2315	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg gynradd a meithrin
2316	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg anghenion arbennig
2317	Uwch broffesiynolion mewn sefydliadau addysgol
2319	Proffesiynolion addysgu a phroffesiynolion eraill ym maes addysg sydd heb eu gosod mewn dosbarth arall
3231	Gweithwyr ieuenctid a gweithwyr cymunedol
6125	Cynorthwyr addysgu
6126	Cynorthwyr cymorth addysgol

Wedi eu hidlo yn ôl y rheini sydd yn y sector cyhoeddus yn unig

Tabl B: Newidiadau yng nghyfraniadau aelodau i gynllun pensiwn terfynol athrawon ar gyfer 2012-13

Lower Salary	Higher Salary	Contribution Rate in 2012-13 (per cent)	Increase (per cent) (against 6.4 per cent)	Membership	Percentage of Membership
	14,999	6.4	0	1,400	0.2
15,000	25,999	7.0	0.6	116,000	17.1
26,000	31,999	7.3	0.9	117,000	17.2
32,000	39,999	7.6	1.2	271,000	39.6
40,000	74,999	8.0	1.6	172,000	25.2
75,000	111,999	8.4	2.0	4,000	0.6
112,000		8.8	2.4	600	0.1

Ffynhonnell: <http://www.education.gov.uk/inthenews/inthenews/a00200959/final-teacher-pension-scheme-member-contribution-changes-for-2012-13-announced>

Tabl C: Y cynnydd arfaethedig yng nghyfraniadau pensiwn athrawon ym mis Ebrill 2013

Band cyflog	Y gyfradd arfaethedig ar gyfer cyfraniadau yn 2013-14	Y gyfradd ar gyfer cyfraniadau yn 2012-13	Y gyfradd ar gyfer cyfraniadau cyn Ebrill 2012
Hyd at £14,999	6.4%	6.4%	6.4%
£15,000 i £25,999	7.0%	7.0%	6.4%
£26,000 i £31,999	7.9%	7.3%	6.4%
£32,000 i £39,999	8.8%	7.6%	6.4%
£40,000 i £44,999	9.2%	8.0%	6.4%
£45,000 i £74,999	10.1%	8.0%	6.4%
£75,000 i £99,999	10.6%	8.4%	6.4%
£100,000 i £150,999	11.2%	8.8%	6.4%

Ffynhonnell : <http://www.teachers.org.uk/node/17285>

Papur 3 - Dulliau arfaethedig o ddosrannu cyllid cymhorthdal ar gyfer ffioedd cofrestru

Cyflwyniad a rhagdybiaethau

Cafodd dau bapur blaenorol eu llunio er mwyn edrych ar dulliau posibl o ddosrannu cyllid cymhorthdal ar gyfer ffioedd cofrestru i Gyngor Addysgu Cyffredinol Cymru. Ystyriwyd mai dull 1 yn y papur cyntaf oedd yr opsiwn gorau, ac roedd papur 2 yn edrych ar amrywiadau ar y dull hwnnw. Mae'r papur hwn yn edrych ar rai o'r ystyriaethau pellach a nodir ar ddiwedd papur 2, gan gynnwys sut y gellid ymdrin â staff rhan-amser. Mae'n ystyried dosraniad sy'n seiliedig ar ddefnyddio ffigurau absoliwt yn hytrach na chanraddau.

Yn gyffredinol, roedd dull 1 a'r hyn a oedd yn deillio ohono yn dosrannu yn ôl y bandiau cyflog a'r cynnydd mewn cyfraniadau pensiwn yn "Newidiadau yng nghyfraniadau aelodau i gynllun pensiwn terfynol athrawon ar gyfer 2012-13" a'r "Cynnydd arfaethedig yng nghyfraniadau pensiwn athrawon ym mis Ebrill 2013" (gweler tablau A a B yn yr Atodiad). Cafodd hyn ei gymhwyso wedyn i ganraddau bandiau cyflog, a esgorodd ar ddosraniad gwahanol. Nid oedd y rheini nad oeddent wedi gweld cynnydd yn eu cyfraniad pensiwn yn gorfod talu unrhyw gyfraniad i ffi gofrestru'r Cyngor. Gan ddibynnu ar y dull, roedd yn rhaid i bobl a oedd yn ennill dros swm penodol dalu'r £45 yn llawn, gyda'r rheini rhwng y ddau begwn yn talu cyfraniad yn ôl graddfa amrywiol.

Defnyddiwyd nifer o ragdybiaethau ar gyfer dull 1, a'r hyn a oedd yn deillio ohono ym mhapur 2, fel y nodir isod:

- Mae 32,000 o bobl wedi eu cofrestru gyda'r Cyngor ac yn hawlio cymhorthdal
- £45 yw'r ffi gofrestru
- £33 yw'r cymhorthdal, sy'n gadael £12 i'w dalu gan yr aelod. Mae'n bosibl lleihau'r swm hwnnw ymhellach trwy ostyngiad yn y dreth, sy'n golygu mai oddeutu £6 fyddai'r swm mewn gwirionedd.
- Mae unrhyw gyllideb enghreifftiol yn seiliedig ar nifer y bobl sydd wedi eu cofrestru (32,000) wedi ei luosi gan y cymhorthdal (£33), sef £1.056 miliwn
- Mae'r holl gyfrifiadau'n seiliedig ar enillion wythnosol gros cyfartalog y rheini sydd mewn sefyllfa lle y byddai'n ofynnol iddynt gofrestru gyda'r Cyngor o dan y ddeddfwriaeth a gyflwynir. Ceir rhestr o'r sefyllfaoedd hynny yn nhabl C yn yr Atodiad.
- Mae'r holl amrywiadau'n seiliedig ar fandiau cyflog a chynnydd mewn cyfraniadau pensiwn.

Gan fod y papur hwn yn defnyddio niferoedd absoliwt ar gyfer cyflogeion, sydd wedi eu tynnu o'r Arolwg Blyneddol o Oriau ac Enillion, ni allwn ragdybio y bydd 32,000 o gyflogeion yn hawlio cymhorthdal. Rydym wedi defnyddio union niferoedd yr Arolwg. Hefyd, rydym wedi cynnwys cyflogeion rhan-amser yn y cyfrifiadau hyn (gweler manylion y fethodoleg isod), ac felly oddeutu 75,000 yw nifer y cyflogeion sy'n rhan o'r broses ddosrannu hon.

O ganlyniad, pe bai angen i'r cymhorthdal ar gyfer y ffi gofrestru gael ei gadw ar yr un lefel, byddai'n rhaid cynyddu'r gyllideb yn sylweddol i rywle'n agos i £2.5m. Oherwydd hynny, rydym wedi ymdrin â'r enghreifftiau mewn tair ffordd wahanol yn y papur hwn. Mae'r adran gyntaf yn ystyried cynyddu'r gyllideb i'r hyn a fyddai'n angenrheidiol i gadw'r cyllid ar yr un lefel; mae'r ail adran yn ystyried codi ffi sy'n uwch na chost y drwydded ar y rheini sy'n ennill cyflogau uchel, er mwyn rhoi cymhorthdal i'r rheini sydd ym mhegwn isaf y raddfa gyflogau; ac mae'r drydedd adran yn ystyried torri'r cyllid a roddir i bob unigolyn er mwyn cadw o fewn y gyllideb o £1.056m a ragdybir.

Er mwyn cyfrifo nifer y cyflogeion o fewn pob amrediad cyflog, lluoswyd yr hyn a enillir yr awr â 32.4 awr yr wythnos, ac wedyn lluoswyd hwnnw â 52 wythnos (gwnaed hynny ar gyfer cyflogeion rhan-amser ac amser llawn fel ei gilydd). Cyfrifwyd y 32.4 awr trwy rannu nifer yr

oriau yn y contract (1,265) â'r cyfnod o ddyddiau pryd y mae'n rhaid gweithio'r oriau hynny (sef 195), gan ragdybio wythnos o bum diwrnod¹⁵. Yn nhabl D yn yr atodiad, gwelir bod y cyflogeion wedi eu rhannu'n rhai rhan-amser ac yn rhai amser llawn yn ôl eu galwedigaeth. Mae Atodiad E yn dangos dosraniad o enillion yn ôl galwedigaeth yn seiliedig ar gyflogau amser llawn (felly mae cyflogeion rhan-amser wedi eu cyfrifo pro rata i'r hyn a fyddai'n amser llawn).

Adran 1: Cynyddu'r gyllideb

Mae'r dulliau dosrannu canlynol yn rhagdybio y byddai'r gyllideb yn cael ei chynyddu i ganiatáu lefel gyllido sy'n cyfateb i £33 ar gyfer pob cyflogai. Yn seiliedig ar ffigurau 2011, byddai'n rhaid cynyddu'r gyllideb o £1.056m i £2.503m, ac yn seiliedig ar ffigurau 2012 byddai'n rhaid iddi gynyddu i £2.393m.

Dull 1.0a (hen ddull 1):

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn: "Newidiadau yng nghyfraniadau aelodau i gynllun pensiwn terfynol athrawon ar gyfer 2012-13" (gweler yr Atodiad). Ni fydd unrhyw un sy'n ennill llai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sy'n ennill £15,000 y flwyddyn neu fwy yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn ei gyfraniad pensiwn, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%) ar gyfer pob cyflogai, wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai.

Dull 1.1a:

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn: "Newidiadau yng nghyfraniadau aelodau i gynllun pensiwn terfynol athrawon ar gyfer 2012-13" (gweler yr Atodiad). Ni fydd unrhyw un sy'n ennill llai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sy'n ennill £15,000 y flwyddyn neu fwy, ond sy'n ennill llai na £75,000, yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn ei gyfraniad pensiwn, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%) ar gyfer y bobl sy'n ennill llai na £75,000, wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai. Bydd y rheini sy'n ennill £75,000 a mwy yn talu'r ffi llawn o £45.

Dull 1.2a:

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn: "Y cynnydd arfaethedig yng nghyfraniadau pensiwn athrawon ym mis Ebrill 2013" (gweler yr Atodiad). Ni fydd unrhyw un sy'n ennill llai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sy'n ennill £15,000 y flwyddyn neu fwy yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn ei gyfraniad pensiwn, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%), wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai.

Dull 1.3a:

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn: "Y cynnydd arfaethedig yng nghyfraniadau pensiwn athrawon ym mis Ebrill 2013" (gweler yr Atodiad). Ni fydd unrhyw un sy'n ennill llai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sy'n ennill £15,000 y flwyddyn neu fwy, ond sy'n ennill llai na £75,000, yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn ei gyfraniad pensiwn, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn

¹⁵ <http://www.tes.co.uk/article.aspx?storycode=6043075>

pwyntiau canran (dros 6.4%) ar gyfer y bobl sy'n ennill llai na £75,000, wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai. Bydd y rheini sy'n ennill £75,000 a mwy yn talu'r ffi lawn o £45.

Dull 1.4a:

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn "Y cynnydd arfaethedig yng nghyfraniadau pensiwn athrawon ym mis Ebrill 2013" (gweler yr Atodiad). Ni fydd unrhyw un sy'n ennill llai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sy'n ennill £15,000 y flwyddyn neu fwy, ond sy'n ennill llai na £45,000, yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn ei gyfraniad pensiwn, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%) ar gyfer y bobl sy'n ennill llai na £45,000, wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai. Bydd y rheini sy'n ennill £45,000 a mwy yn talu'r ffi lawn o £45.

Crynodeb o'r amrywiadau

Tabl 1a Crynodeb o'r amrywiadau yn null dosrannu 1

Dull #	Blwyddyn ddata	Band cyflog sy'n talu £0	Band cyflog sy'n talu £45
1.0	2012/13	< £15,000	Dim
1.1	2012/13	< £15,000	> £75,000
1.2	2013/14	< £15,000	Dim
1.3	2013/14	< £15,000	> £75,000
1.4	2013/14	< £15,000	> £45,000

Crynodeb o ffiniau cyflogau a'r gost i gyflogeion:

Tabl 2a Enghraifft o ffiniau cyflogau a'r gost i gyflogeion, yn seiliedig ar gyflogau 2012, yn ôl dull dosrannu

	<i>Y gost i bob cyflogai (£)</i>				
	1.0a	1.1a	1.2a	1.3a	1.4a
Llai na £15,000	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Hyd at £26,000	8.04	7.95	4.30	4.26	2.44
Hyd at £32,000	12.07	11.92	10.74	10.65	6.09
Hyd at £40,000	16.09	15.90	17.18	17.03	9.75
Hyd at £45,000	21.45	21.20	20.05	19.87	11.38
Hyd at £75,000	21.45	21.20	26.49	26.26	45.00
Hyd at £100,000	26.81	45.00	31.50	45.00	45.00
Hyd at £112,000	26.81	45.00	Neb	Neb	Neb
£112,000 a mwy	Neb	Neb	Neb	Neb	Neb

Crynodeb o'r shifft o ran costau i gyflogeion:

Tabl 3a Nifer y cyflogeion sy'n cyfrannu at y ffi gofrestru yn seiliedig ar gyflogau 2012, yn ôl dull dosrannu a swm y cyfraniad

	<i>Niferoedd</i>				
	1 0a	1 1a	1 2a	1 3a	1 4a
Cyflogeion sy'n talu £0	16,000	16,000	16,000	16,000	16,000
Cyflogeion sy'n talu > £0 a < £12	15,200	22,700	22,700	22,700	43,900
Cyflogeion sy'n talu < £12	31,200	38,700	38,700	38,700	59,900
Cyflogeion sy'n talu > £12 a < £45	41,300	33,300	33,900	33,300	0
Cyflogeion sy'n talu £45	0	600	0	600	12,600
Cyflogeion sy'n talu > £12	41,300	33,900	33,900	33,900	12,600
Cyfanswm nifer y cyflogeion	72,500	72,500	72,500	72,500	72,500

Tabl 4a Canran y cyflogeion sy'n cyfrannu at y ffi gofrestru yn seiliedig ar gyflogog 2012, yn ôl dull dosrannu a swm y cyfraniad

	<i>y cant</i>				
	1 0a	1 1a	1 2a	1 3a	1 4a
Cyflogeion sy'n talu £0	22%	22%	22%	22%	22%
Cyflogeion sy'n talu > £0 a < £12	21%	31%	31%	31%	61%
Cyflogeion sy'n talu < £12	43%	53%	53%	53%	83%
Cyflogeion sy'n talu > £12 a < £45	57%	46%	47%	46%	0%
Cyflogeion sy'n talu £45	0%	1%	0%	1%	17%
Cyflogeion sy'n talu > £12	57%	47%	47%	47%	17%
Cyfanswm nifer y cyflogeion	100%	100%	100%	100%	100%

Trwy ystyried tablau 2a i 4a gyda'i gilydd, ac yn seiliedig ar y ffigurau a ragdybir, gwelir na fyddai 16,000 (22%) o gyflogeion yn talu unrhyw gyfraniad at y ffi gofrestru, waeth pa ddull dosrannu a ddewisir, pe bai'r dosraniad hwn wedi cael ei ddefnyddio ar gyfer 2012; ac y byddai rhwng 0 a 12,600 (17%) o gyflogeion yn talu'r ffi lawn o £45. Mae'r tablau hefyd yn dangos y byddai naill ai 43%, 53% neu 83% o gyflogeion wedi talu llai nag y byddent o dan y drefn ddosrannu bresennol, gan ddibynnu ar y dull dosrannu a ddewisir.

Adran 2: Cyllideb sefydlog heb derfyn uchaf

Mae'r dulliau dosrannu canlynol yn rhagdybio y bydd y gyllideb yn parhau ar £1.056m ac na fydd unrhyw derfyn uchaf i gyfraniadau cyflogeion. Gallai hynny olygu y byddai'r rheini ym mhewngwn uchaf y raddfa gyflog yn darparu cyllid cymhorthdal ar gyfer y rheini yn y pegwn isaf. Mae'n bosibl y byddai'r dull hwn yn anoddach ei weinyddu oherwydd y byddai'n rhaid casglu arian ac wedyn ei ailddosrannu.

Dull 1.0b (hen ddull 1):

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn: "Newidiadau yng nghyfraniadau aelodau i gynllun pensiwn terfynol athrawon ar gyfer 2012-13" (gweler yr Atodiad). Ni fydd unrhyw un sy'n ennill llai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sy'n ennill £15,000 y flwyddyn neu fwy yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn ei gyfraniad pensiwn, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%) ar gyfer pob cyflogai, wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai er mwyn cadw'r gyllideb ar £1.056m.

Dull 1.1b:

Nid yw'r dull hwn wedi ei ddyblygu, gan fod y rheini sy'n ennill mwy na £75,000 eisoes yn talu cyfraniad sydd dros £45 yn null 1.0b.

Dull 1.2b:

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn: "Y cynnydd arfaethedig yng nghyfraniadau pensiwn athrawon ym mis Ebrill 2013" (gweler yr Atodiad). Ni fydd unrhyw un sy'n ennill llai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sy'n ennill £15,000 y flwyddyn neu fwy yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn ei gyfraniad pensiwn, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%), wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai er mwyn cadw'r gyllideb ar £1.056m.

Dull 1.3b:

Nid yw'r dull hwn wedi ei ddyblygu, gan fod y rheini sy'n ennill mwy na £75,000 eisoes yn talu cyfraniad sydd dros £45 yn null 1.2b.

Dull 1.4b:

Nid yw'r dull hwn wedi ei ddyblygu, gan fod y rheini sy'n ennill mwy na £45,000 eisoes yn talu cyfraniad sy'n fwy na £45 yn null 1.2b.

Crynodeb o ffiniau cyflogau a'r gost i gyflogeion:

Tabl 2b Enghraifft o ffiniau cyflogau a'r gost i gyflogeion, yn seiliedig ar gyflogau 2012, yn ôl dull dosrannu

	<i>Y gost i bob cyflogai (£)</i>	
	1.0b	1.2b
Llai na £15,000	0.00	0.00
Hyd at £26,000	20.40	10.90
Hyd at £32,000	30.61	27.24
Hyd at £40,000	40.81	43.59
Hyd at £45,000	54.41	50.85
Hyd at £75,000	54.41	67.20
Hyd at £100,000	68.01	79.91
Hyd at £112,000	68.01	Neb
<u>£112,000 a mwy</u>	<u>Neb</u>	<u>Neb</u>

Crynodeb o'r shiftt o ran costau i gyflogeion:

Tabl 3b Nifer y cyflogeion sy'n cyfrannu at y ffi gofrestru yn seiliedig ar gyflogau 2012, yn ôl dull dosrannu a swm y cyfraniad

	<i>Niferoedd</i>	
	1.0b	1.2b
Cyflogeion sy'n talu £0	16,000	16,000
Cyflogeion sy'n talu > £0 a < £12	0	15,200
Cyflogeion sy'n talu < £12	16,000	31,200
Cyflogeion sy'n talu > £12 a < £45	36,000	20,800
Cyflogeion sy'n talu > £45	20,500	20,500
Cyflogeion sy'n talu > £12	56,500	41,300
Cyfanswm nifer y cyflogeion	72,500	72,500

Tabl 4b Canran y cyflogeion sy'n cyfrannu at y ffi gofrestru yn seiliedig ar gyflogau 2012, yn ôl dull dosrannu a swm y cyfraniad

	<i>y cant</i>	
	1.0b	1.2b
Cyflogeion sy'n talu £0	22%	22%
Cyflogeion sy'n talu > £0 a < £12	0%	21%
Cyflogeion sy'n talu < £12	22%	43%
Cyflogeion sy'n talu > £12 a < £45	50%	29%
Cyflogeion sy'n talu > £45	28%	28%
Cyflogeion sy'n talu > £12	78%	57%
Cyfanswm nifer y cyflogeion	100%	100%

Trwy ystyried tablau 2b i 4b gyda'i gilydd, ac yn seiliedig ar y ffigurau a ragdybir, gwelir na fyddai 16,000 (22%) o gyflogeion yn talu unrhyw gyfraniad at y ffi gofrestru, waeth pa ddull dosrannu a ddewisir, pe bai'r dosraniad hwn wedi cael ei ddefnyddio ar gyfer 2012; ac y byddai 20,500 (28%) o gyflogeion yn talu mwy na'r ffi lawn o £45. Y cyfraniad mwyaf fyddai £79.91 gan y rheini sy'n ennill dros £75,000 yn null 1.2b. Mae'r tablau hefyd yn dangos y byddai naill ai 22% neu 43% o gyflogeion wedi talu llai nag y byddent o dan y drefn ddosrannu bresennol, gan ddibynnu ar y dull dosrannu a ddewisir.

Adran 3: Cyllideb sefydlog gyda therfyn uchaf o £45

Mae'r dulliau dosrannu canlynol yn rhagdybio y byddai'r gyllideb yn parhau ar £1.056m, ac y byddai terfyn uchaf o £45 ar gyfer cyfraniadau cyflogeion, a allai olygu y byddai mwy o gyflogeion yn talu'r ffi lawn o £45.

Dull 1.0c ac 1.1c (hen ddull 1):

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn: "Newidiadau yng nghyfraniadau aelodau i gynllun pensiwn terfynol athrawon ar gyfer 2012-13" (gweler yr Atodiad). Ni fydd unrhyw un sy'n ennill llai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sy'n ennill £15,000 y flwyddyn neu fwy yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn ei gyfraniad pensiwn, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%) ar gyfer pob cyflogai, wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai, er mwyn cadw'r gyllideb ar £1.056m. Os bydd cyflogeion mewn band cyflog sydd uwchlaw'r terfyn uchaf o £45, byddant yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r terfyn uchaf a bydd y cyllid ychwanegol yn dod o ailddosrannu ymhlith y bandiau cyflog is. Bydd hyn yn parhau hyd nes nad oes rhaid i unrhyw un dalu mwy na £45. Mae'n bosibl y bydd yn rhaid gwneud hyn sawl gwaith er mwyn cyflawni'r amcan hwn (yn yr achos hwn, 3 gwaith, a fyddai'n golygu y byddai'n rhaid i bawb sy'n ennill dros £32,000 dalu'r ffi lawn).

Dull 1.2c, 1.3c ac 1.4c:

Cafodd bandiau cyflog eu creu o'r wybodaeth yn: "Y cynnydd arfaethedig yng nghyfraniadau pensiwn athrawon ym mis Ebrill 2013" (gweler yr Atodiad). Ni fydd unrhyw un sy'n ennill llai na £15,000 y flwyddyn (yn cyfateb i gynnydd o 6.4% mewn cyfraniadau pensiwn) yn talu unrhyw gyfraniad at ei drwydded. Bydd unrhyw un sy'n ennill £15,000 y flwyddyn neu fwy yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r cynnydd mewn pwyntiau canran dros 6.4% yn ei gyfraniad pensiwn, a hynny fel cyfran o swm yr holl gynnydd mewn pwyntiau canran (dros 6.4%), wedi ei luosi â chyfanswm y cyfraniadau sy'n ofynnol gan y cyflogai er mwyn cadw'r gyllideb ar £1.056m. Os bydd cyflogeion mewn band cyflog sydd uwchlaw'r terfyn uchaf o £45, byddant yn talu cyfraniad sy'n cyfateb i'r terfyn uchaf, a bydd y cyllid ychwanegol yn dod o ailddosrannu ymhlith y bandiau cyflog is. Bydd hyn yn parhau hyd nes nad oes rhaid i unrhyw un dalu mwy na £45. Mae'n bosibl y bydd yn rhaid gwneud hyn sawl gwaith er mwyn cyflawni'r amcan hwn (yn yr achos hwn, 4 gwaith, a fyddai'n golygu y byddai'n rhaid i bawb sy'n ennill dros £26,000 dalu'r ffi lawn).

Crynodeb o ffiniau cyflogau a'r gost i gyflogeion:**Tabl 2c Enghraifft o ffiniau cyflogau a'r gost i gyflogeion, yn seiliedig ar gyflogau 2012, yn ôl dull dosrannu**

	<i>Y gost i bob cyflogai (£)</i>	
	<i>1.0c, 1.1c</i>	<i>1.2c, 1.3c, 1.4c</i>
Llai na £15,000	0.00	0.00
Hyd at £26,000	25.88	22.85
Hyd at £32,000	38.82	45.00
Hyd at £40,000	45.00	45.00
Hyd at £45,000	45.00	45.00
Hyd at £75,000	45.00	45.00
Hyd at £100,000	45.00	45.00
Hyd at £112,000	45.00	Neb
£112,000 a mwy	Neb	Neb

Crynodeb o'r shift o ran costau i gyflogeion:**Tabl 3c Nifer y cyflogeion sy'n cyfrannu at y ffi gofrestru yn seiliedig ar gyflogau 2012, yn ôl dull dosrannu a swm y cyfraniad**

	<i>Niferoedd</i>	
	<i>1.0c, 1.1c</i>	<i>1.2c, 1.3c, 1.4c</i>
Cyflogeion sy'n talu £0	16,000	16,000
Cyflogeion sy'n talu > £0 a < £12	0	0
Cyflogeion sy'n talu < £12	16,000	16,000
Cyflogeion sy'n talu > £12 a < £45	22,700	15,200
Cyflogeion sy'n talu £45	33,900	41,300
Cyflogeion sy'n talu > £12	56,500	56,500
Cyfanswm nifer y cyflogeion	72,500	72,500

Tabl 4c Canran y cyflogeion sy'n cyfrannu at y ffi gofrestru yn seiliedig ar gyflogau 2012, yn ôl dull dosrannu a swm y cyfraniad

	<i>y cant</i>	
	<i>1.0c, 1.1c</i>	<i>1.2c, 1.3c, 1.4c</i>
Cyflogeion sy'n talu £0	22%	22%
Cyflogeion sy'n talu > £0 a < £12	0%	0%
Cyflogeion sy'n talu < £12	22%	22%
Cyflogeion sy'n talu > £12 a < £45	31%	21%
Cyflogeion sy'n talu £45	47%	57%
Cyflogeion sy'n talu > £12	78%	78%
Cyfanswm nifer y cyflogeion	100%	100%

Trwy ystyried tablau 2c i 4c gyda'i gilydd, ac yn seiliedig ar y ffigurau a ragdybir, gwelir na fyddai 16,000 (22%) o gyflogeion yn talu unrhyw gyfraniad at y ffi gofrestru, waeth pa ddull dosrannu a ddewisir, pe bai'r dosraniad hwn wedi cael ei ddefnyddio ar gyfer 2012; ac y byddai naill ai 33,900 neu 41,300 (47% neu 57%) o gyflogeion yn talu'r ffi lawn o £45. Mae'r tablau hefyd yn dangos y byddai 22% o gyflogeion wedi talu llai nag y byddent o dan y drefn ddosrannu bresennol.

Ystyriaethau pellach

Rhaid ystyried ymhellach y materion sy'n ymwneud â thalgrynnu'r cyllid sydd i'w ddosrannu, gan y gallai'r gyllideb yn ei chyfanrwydd gyfyngu ar hynny.

Atodiad 3.1

Tabl A: Newidiadau yng nghyfraniadau aelodau i gynllun pensiwn terfynol athrawon ar gyfer 2012-13

Lower Salary	Higher Salary	Contribution Rate in 2012-13 (per cent)	Increase (per cent) (against 6.4 per cent)	Membership	Percentage of Membership
	14,999	6.4	0	1,400	0.2
15,000	25,999	7.0	0.6	116,000	17.1
26,000	31,999	7.3	0.9	117,000	17.2
32,000	39,999	7.6	1.2	271,000	39.6
40,000	74,999	8.0	1.6	172,000	25.2
75,000	111,999	8.4	2.0	4,000	0.6
112,000		8.8	2.4	600	0.1

Ffynhonnell: <http://www.education.gov.uk/inthenews/inthenews/a00200959/final-teacher-pension-scheme-member-contribution-changes-for-2012-13-announced>

Tabl B: Y cynnydd arfaethedig yng nghyfraniadau pensiwn athrawon ym mis Ebrill 2013

Band cyflog	Y gyfradd arfaethedig ar gyfer cyfraniadau yn 2013-14	Y gyfradd ar gyfer cyfraniadau yn 2012-13	Y gyfradd ar gyfer cyfraniadau cyn Ebrill 2012
Hyd at £14,999	6.4%	6.4%	6.4%
£15,000 i £25,999	7.0%	7.0%	6.4%
£26,000 i £31,999	7.9%	7.3%	6.4%
£32,000 i £39,999	8.8%	7.6%	6.4%
£40,000 i £44,999	9.2%	8.0%	6.4%
£45,000 i £74,999	10.1%	8.0%	6.4%
£75,000 i £99,999	10.6%	8.4%	6.4%
£100,000 i £150,999	11.2%	8.8%	6.4%

Ffynhonnell : <http://www.teachers.org.uk/node/17285>

Atodiad 3.1

Tabl C: Dosbarthiadau Galwedigaethol Safonol y rheini y bydd yn ofynnol iddynt gofrestru gyda'r Cyngor o dan y ddeddfwriaeth newydd

Cod	Disgrifiad
2312	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg bellach
2314	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg uwchradd
2315	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg gynradd a meithrin
2316	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg anghenion arbennig
2317	Uwch broffesiynolion mewn sefydliadau addysgol
2319	Proffesiynolion addysgu a phroffesiynolion eraill ym maes addysg sydd heb eu gosod mewn dosbarth arall
3231	Gweithwyr ieuencid a gweithwyr cymunedol
6125	Cynorthwyyr addysgu
6126	Cynorthwyyr cymorth addysgol

Wedi eu hidlo yn ôl y rheini sy'n gweithio yn y sector cyhoeddus yn unig

Tabl D: Nifer y cyflogeion y bydd yn rhaid iddynt gofrestru gyda'r Cyngor o dan y ddeddfwriaeth newydd a fydd yn cael ei gweithredu yn ôl Dosbarthiad Galwedigaethol Safonol, yn ôl blwyddyn ac yn ôl gweithio'n rhan-amser neu'n amser llawn.

Cod	Disgrifiad	Amser Llawn	Rhan-amser	Cyfanswm
2312	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg bellach	*	*	4,200
2314	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg uwchradd	16,400	2,600	19,000
2315	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg gynradd a meithrin	12,200	4,600	16,900
2316	Proffesiynolion addysgu ym maes addysg anghenion arbennig	*	*	1,300
2317	Uwch broffesiynolion mewn sefydliadau addysgol	*	*	3,900
2319	Proffesiynolion addysgu ac eraill heb eu gosod mewn dosbarth arall	1,300	2,500	3,800
3231	Gweithwyr ieuencid a gweithwyr cymunedol	*	*	2,600
6125	Cynorthwyyr addysgu	7,200	7,700	14,900
6126	Cynorthwyyr cymorth addysgol	3,300	2,800	6,100
	Cyfanswm	49,900	22,700	72,500

Ffynhonnell: Arolwg Blynyddol o Oriau ac Enillion, ONS

Nodyn: Wedi eu hidlo yn ôl y rheini sy'n gweithio yn y sector cyhoeddus yn unig

Mae'r data wedi eu talgrynnu i'r 100 agosaf

- Yn dynodi eitem o ddata nad yw'n ddigon dibynadwy neu sy'n seiliedig ar samplau bach o ran eu maint, ac felly heb ei chynnwys. O'r herwydd, mae'n rhaid inni ddal yn ôl rai eitemau data eraill hefyd.

Atodiad 3.1

Tabl E: Dosrannu enillion yn ôl galwedigaeth (enillion yn seiliedig ar gyflog amser llawn)

		<i>Numbers</i>									
		Further education teaching professionals	Secondary education teaching professionals	Primary and nursery education teaching professionals	Special needs education teaching professionals	Senior professionals of educational establishments	Teaching and other educational professionals n.e.c.	Youth and community workers	Teaching assistants	Educational support assistants	Total
Less than	£15,000	0	0	0	0	0	*	*	10,600	4,500	16,000
Up to	£26,000	1,400	1,500	2,700	*	*	2,000	1,800	4,100	1,400	15,200
Up to	£32,000	2,000	2,300	2,200	0	*	*	*	*	0	7,500
Up to	£40,000	*	5,500	5,800	*	*	*	0	0	*	13,300
Up to	£45,000	0	3,800	2,700	*	*	*	0	0	0	7,900
Up to	£75,000	0	5,900	3,500	0	2,300	*	0	0	0	12,100
Up to	£100,000	0	0	0	0	*	0	0	0	0	*
Up to	£112,000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	£112,000 and over	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Total		4,200	19,000	16,900	1,300	3,900	3,800	2,600	14,900	6,100	72,500

Further education teaching professionals - Proffesiynolion addysgu ym maes addysg bellach

Secondary education teaching professionals - Proffesiynolion addysgu ym maes addysg uwchradd

Primary and nursery education teaching professionals - Proffesiynolion addysgu ym maes addysg gynradd a meithrin

Special needs teaching professionals - Proffesiynolion addysgu ym maes addysg anghenion arbennig

Senior professionals of educational establishments - Uwch broffesiynolion mewn sefydliadau addysgol

.....

Nodyn: Wedi eu hidlo yn ôl y rheini sy'n gweithio yn y sector cyhoeddus yn unig

Mae'r data wedi eu talgrynnu i'r 100 agosaf

- Yn dynodi eitem o ddata nad yw'n ddigon dibynadwy neu sy'n seiliedig ar samplau bach o ran eu maint, ac felly heb ei chynnwys. O'r herwydd, mae'n rhaid inni ddal yn ôl rai eitemau data eraill hefyd.